

Udvalgte beretninger

Fra Det samfundsvidenskabelige Fakultet har udviklingen gennem 1989 været præget af den fortsatte bekræftning som udgangspunkt af det store studenteroptag til fakultetets uddannelser. De store optag og de mange i gennemsnitsregningen som formodentlig tager som et udtryk for at fakultetets uddannelser forekmitter sig fortsat i de udfordringsfulde tider. Imidlertid in-

Det samfundsvidenskabelige Fakultet

skæppe ressourcer. Det er bemærkelsesværdigt, at fakultetets uddannelser under disse vilkår kan opretholde den kvalitet som udgøres både gennem kvalitetsprocedurer, korte studieforløb og den gode beskæftigelsesindsats for de fleste kandidater.

Fakultetet lægger bevidst vægt på, at der bag den omfattende undervisning lægges den bredeste tværfaglige forskning. Der er derfor fortsat stillingsstillende, at fakultetet ligger højt på grund af sin meget afledende N/A-ratio for de vigtige vilkår blandt universitetets hovedområder.

Produktiviteten blandt fakultetets forskere er dog fortsat stigende. Samtidig er der i 1989 igangsat flere større projekter baseret på eksternt finansiering, og en gruppe forskere fra Statsvidenskab, Økonomisk Institut og Institut for Samfundsfag og Forvaltning har indledt et samarbejde omkring et fakultetsprojekt Danmark i det vestlige europæiske samarbejde.

Fakultetets Center for Kvindeforskning (Thomsen) er et andet eksempel på et meget vellykket samarbejde mellem et bredt sammensat gruppe forskere fra fakultetets fagområder.

Fakultetet deltog også i øget omfang i forsknings- og undervisnings samarbejde med de øvrige fakulteter. I 1989 blev der således igangsat en ny forskningsindsats baseret på et samarbejde mellem Det naturvidenskabelige, samfundsvidenskabelige og humanistiske Fakultet samt Danmarks Højskole for Lægemedicin.

Sagen omkring udbygningen af økonomi var gennem det meste af 1989 præget af fastlåst. Undersejningsministeren mente ikke at kunne gå ind i indtællingen fra det i sin tid vedtagne inter-parlamentariske udvalgs om de VIP-stillingerne ved den ny uddannelseslosteo-

logi med de økonomiske efter-optag. Efter at denne procedure ved et udsættelse december 1988 var kendt som mislykket, blev uddannelsesministeren i januar 1989, at foreslagningspartiet for udbygningen af en ny økonomiuddannelse ved Københavns Universitet var bekræftet.

I efteråret 1989 blev der imidlertid gennemført accept af økonomiuddannelsen vilkår for udbygning af uddannelsen.

De centrale vilkår for økonomiuddannelsen medførte en række forhold til den økonomiske uddannelse.

Fakultetet havde tidligere været blevet grundlagt af en styrkelse af socialt og økonomisk samarbejde og administrativt samarbejde med Økonomisk Institut og Institut for Kvalitetskontrol og Uddannelsesudvikling.

Fakultetets ledelse situation er blevet præget med 1989 tegende på en række områder som f.eks. udbygning.

Universitetet sikrede et større rum til økonomi i Nørregade 15, hvor lagene rets- og økonomiuddannelser og økonomiuddannelser blev opstillet. Dette var en særlig indsats fra de juridiske og økonomiske studier og lykkedes det at flytte en stor del af undervisningen til eftermiddags timerne, således at rummet blev mindre på undervisningslokalerne i Nørregade.

I Rosenborggade 15 blev der indrettet et stort skolestore Indre By uddannelsescenter med plads til studerende.

Endelig medførte fakultetets ombygning i St. Kazinistræde 13 betydligt forbedret uddannelsesmuligheder for de studerende.

Fakultetets planlægning var derudover blevet præget af en forbedring af lokale forholdene for de studerende.

Dr. Theis

Bevareelse af universitetets prisopgang

Sloth, Birgitte: Nye resultater omkring udvalgte sagsprocedurer og samfundsmæssige valg i forbindelse med væsentligt større størrelser (Statsvidenskab C 1984, S. 1).

Dekanens beretning

For Det samfundsvidenskabelige Fakultet har udviklingen gennem 1989 været præget af den fortsatte belastning som udgøres af de store studenteroptag til fakultetets uddannelser. De store søgetal og de mange 1. prioritetsansøgninger kan formentlig tages som et udtryk for at fakultetets uddannelser forekommer attraktive i de uddannelsessøgendes øjne. Imidlertid indebærer de høje studentertal i forhold til de snævre budgetrammer, at fagråd, institutter og studienævn må afsætte megen tid til fordeling og prioritering af de knappe ressourcer. Det er bemærkelsesværdigt, at fakultetets uddannelser under disse vilkår kan opretholde den kvalitet som afspejles i de høje gennemførselsprocenter, korte studieforbølg og den gode beskæftigelsesituation for de færdige kandidater.

Fakultetet lægger betydelig vægt på, at der bag den omfattende undervisning ligger den forudsatte kvalificerede forskning. Det er derfor fortsat utilfredsstillende, at fakultetet i så henseende på grund af sin meget ufordelagtige S/L ratio har de ringeste vilkår blandt universitetets hovedområder.

Produktiviteten blandt fakultetets forskere er dog fortsat stigende. Samtidig er der i 1989 igangsat flere større projekter baseret på eksternt finansiering, og en gruppe forskere fra Retsvidenskab, Økonomisk Institut og Institut for Samfundsfag og Forvaltning har indledt et samarbejde omkring et fakultetsprojekt: Danmark i det vesteuropæiske samarbejde.

Fakultetets Center for Kvindeforskning (Samkvind) er et andet eksempel på et meget velfungerende samarbejde mellem en bredt sammensat gruppe forskere fra fakultetets fagområder.

Fakultetet indgår også i øget omfang i forsknings- og undervisningssamarbejde med de øvrige fakulteter. I 1989 blev der således igangsat en ny idrætsuddannelse baseret på et samarbejde mellem Det naturvidenskabelige, samfundsvidenskabelige og humanistiske Fakultet samt Danmarks Højskole for Legemsøvelser.

Sagen omkring lukningen af sociologi var gennem det meste af 1989 præget af fastlåsnings. Undervisningsministeriet mente ikke at kunne gå imod indstillingen fra det i sin tid nedsatte internationale udvalg om, at VIP-stillingerne ved den ny uddannelse i socio-

logi skulle besættes efter opslag. Efter at denne procedure ved en voldgift i december 1988 var kendt overenskomstmæssigt meddelte ministeriet i januar 1989, at forudsætningerne for oprettelsen af en ny sociologiuddannelse ved Københavns Universitet var bortfaldet.

I efteråret opnåede fakultetet imidlertid ministeriets accept af nogle herfra foreslåede vilkår for nyåbning af uddannelsen.

De centrale vilkår er, at nuværende medarbejdere ved Sociologisk Institut og Institut for Kultursociologi kan placeres ved en sociologiuddannelse efter forudgående individuel bedømmelse af deres kvalifikationer i forhold til den nye uddannelses indhold.

Fakultetet havde tidligere på året lagt grunden til en styrkelse af sociologi-miljøet ved at foretage en fysisk og administrativ sammenlægning af Sociologisk Institut og Institut for Kultursociologi i Linnæsgade 22.

Fakultetets lokalesituation er fortsat presset, men 1989 tegnede på en række områder en positiv udvikling.

Universitetet sikrede et større lejemål i bygningen Nørregade 15, hvor fagene rets- og statsvidenskab vil opnå tiltrængt udvidelse af kontorkapaciteten. Takket være en særlig indsats fra de juridiske og økonomiske studienævn lykkedes det at flytte en stor del af undervisningen til eftermiddagstimerne, således at presset blev mindsket på undervisningslokalerne i Indre By.

I Rosenborggade 15 blev der indrettet det længe ønskede store Indre By auditorium med plads til 300 studerende.

Endelig medførte fakultetskontorets flytning til St. Kannikestræde 13 betydeligt forbedrede ekspeditionsmuligheder for de studerende.

Fakultetets planlægning var derudover i særlig grad rettet mod en forbedring af lokaleforholdene for de jurastuderende.

Chr. Thune

Besvarelse af universitetets prisspørgsmål

Sloth, Birgitte: Nyere resultater omkring aggregationsprocedurer og samfundsmæssige valg, specielt i situationer med uendeligt mange alternativer (Statsvidenskab C 1988, Sølv).

Retsvidenskab

De retsvidenskabelige Institutter A, B og C har til huse i Studiegården, Studiestræde 6. Institutterne har tillige kontor- og mødelokaler i Store Kannikestræde 18 og Nørregade 15.

Studiereform og fagligt udviklingsarbejde:

Det retsvidenskabelige fagområde har i de seneste år været påvirket af en omlægning af jurastudiet. Det ny studium påbegyndtes 1987 og har endnu ikke fundet sin færdige form. Studiet er nu normeret til 5 år med en grunduddannelse på 3 år og en overbygnings- og specialiseringsuddannelse på 2 år.

En række fag bliver omstrukturerede, og der skal oparbejdes nye lærebøger. Studiereformen er blevet gennemført ved et samarbejde på tværs af fag- og institutgrænser. Sideløbende hermed har medarbejderne gennemført undervisning og eksaminer under den gamle studieordning.

1. Retsvidenskabeligt Institut A

Forskningsvirksomhed:

Forskningen ved Det retsvidenskabelige Institut A har (også efter studiereformens gennemførelse) stor faglig bredde. Fagområdet omfatter både offentligtretlige fag, dvs. fag der beskriver offentlige organers virkemåde, og privatretlige fag, dvs. fag der beskriver retsforholdet mellem borgerne indbyrdes. Hertil kommer procesretten og de mere almene fag, retshistorie og retslære og endelig den nye disciplin edb-ret. Nærmere bestemt hører følgende fag under instituttet: 1) forvaltningsret, med almene principper i vor styreform og administration, 2) dele af formueretten samt selskabs- og transportretten, 3) procesretten med både den civile og den strafferetlige proces, 4) immaterialretten, edb-retten og konkurrenceretten, 5) retshistorien, som omfatter dansk og europæisk retsudvikling, herunder romerret, og 6) retslære, hvori juraens grundbegreber og juridisk fortolkningslære fremstilles.

1. Forvaltningsret

I 1989 udkom fremstillingen »Domstolsprøvelse af forvaltningsakter«. Der skrives videre på et nyt bind om anden prøvelse (Bent Christensen).

Projektet »Patienters retssikkerhed. Rejsning af patientklager« omhandler forvaltningsretlige problemstillinger i forbindelse med patienters rejsning af klager over medicinalpersoners faglige fejl begået under

udøvelsen af deres sundhedsfaglige virksomhed (Else Gjærrild Andersen).

2. Formue-, selskabs- og transportret

Arbejdet med obligationsretten er fortsat, og 1. del af en systematisk fremstilling af obligationsrettens almindelige del er udgivet. Studier i erstatningsret er fortsat med artikler i festskrifter til hhv. højesteretsdommer Snavarr, Reykjavik, og højesteretspræsident Curt Olsson, Helsingfors. En kommentar til FN's Konvention om Internationalt Løsøre køb er afsluttet og afleveret til forlaget. Endelig er studier over selskabsret og konkurrenceret fortsat med henblik på koordination af dansk ret og EF-ret. Mindre artikler herom er offentliggjort (Bernhard Gomard).

Sammen med Michael Elmer fortsættes nybearbejdelsen af dansk ejendomsret med bindene 2 (tinglysning) og 3 (panterettigheder). En analyse af nordisk ret vedr. partsrelationer i transportretten og arbejdet med en ny fremstilling om transport af farligt gods og miljøansvar er fortsat. Endvidere er der arbejdet med den nordiske transportret (herunder ligheder og forskelle i lovreger og retspraksis) og med en fremstilling af international transportret samt undersøgelser af reglerne indenfor international privat- og procesret (med særligt henblik på transport). Transportformidlers retsstilling undersøges med sigte på en kommentar til Nordisk Speditørforbunds almindelige Bestemmelser fra 1985. Endelig er der udarbejdet kommentarer til Karnov 12. udg. (Lise Skovby).

Et projekt om tilsynet med finansielle institutioner er fortsat med sammenlignende studier i tilsynslovgivningen angående banker og sparekasser, forsikrings-selskaber og realkreditinstitutter. Arbejdet med minoritetsaktionærens retsstilling (som udvalgsmedlem under Den danske Finansanalytikerforening) og med erstatning fra staten til ofre for forbrydelser i Grønland er afsluttet. Endelig er en undersøgelse af europæiske økonomiske firmagrupper gennemført (Per Schaumburg-Müller).

3. Proces

Under den gamle studieordning var faget placeret på 3. årsprøve med fire discipliner: straffeprocess, civilproces, føgedret og konkursret. Efter studiereformen vil undervisningen i proces blive lagt helt om og hovedsagelig finde sted på overbygningsuddannelsen. I den forbindelse udarbejdes nye kursusfag. Under Hans Gammeltoft-Hansens orlov varetager Eva Smith fagledelsen.

Med et afsnit om strafferetsplejens grundbegreber, domstolene og forurettedes stilling er »Strafferetspleje I« færdiggjort. Der er færdiggjort en artikel om retssikkerhed, retsgarantier og ressourcer, særligt inden for strafferetsplejen og asylproceduren. Endelig er der arbejdet med en artikel om forvaltningsrettens udvikling (Hans Gammeltoft-Hansen).

Et forskningsprojekt om menneskerettighedsdomstolens forhold til dansk straffeprocess er påbegyndt. Desuden er der udarbejdet et nyt kursusfag: »Praktisk behandling af retssager« (Eva Smith).

En revideret udgave af materiale- og domssamlingen i kursusfaget »Udvidet Fogedret« er fremstillet. Der arbejdes på en færdiggørelse af en lærebog om »Betalingsstandsning« m.h.p. undervisning i konkursret. Endelig arbejdes videre med en afhandling om modregning (Gerda Rump Christensen).

4. Immaterial-, edb- og konkurrenceret

Et projekt om den globale udvikling vedrørende retsbeskyttelse af plante- og dyreforædling, herunder spørgsmålet om patentering af biologiske fænomener, genteknologi og levedsmidler, er færdiggjort sammen med Mads Bryde Andersen (finansieret af Planlægningsrådet for Forskningen via Statens jordbrugs- og veterinærvidenskabelige Forskningsråd). Der arbejdes på et projekt om ophavsrettens tilpasning til den moderne teknologi (formandskab for Kulturministeriets lovudvalg) og et projekt om dataproblemer i forbindelse med edb-systemer vedrørende domstolsafgørelser m.v. (i forbindelse med formandskab for Justitsministeriets Retsinformationsråd). Endelig arbejdes med varemærkerettens tilpasning til EF's Indre Marked (i forbindelse med formandskab for Industriministeriets Rådgivende Udvalg for industriel Ejendomsret) (Mogens Koktvedgaard).

Sammen med Mogens Koktvedgaard er der færdiggjort en afhandling om Bioteknologi og Patentret, jfr. ovenfor. Der er forsvaret doktordisputats om »Edb og Ansvar« samt udarbejdet faglige artikler om emnet (to større endnu ikke offentliggjort). Endelig er der arbejdet med diverse artikler til danske edb-tidsskrifter (Mads Bryde Andersen).

5. Retshistorie

Efter studiereformen indgår faget retshistorie på grunduddannelsen sammen med fagene retslære og retssociologi i undervisningsmodulet: »De almene Fag«. Det forberedes at udbyde mere dybtgående kursusfag på overbygningsuddannelsen.

Sammen med Jens Chr. V. Johansen registreres de af det kongelige retterting afsagte domme 1536-1659 m.h.p. en analyse af rettertingets funktion som appelinstant og konfliktløsningsorgan. I et projekt om »Døden i Danmark« undersøges holdninger til døden i tiden siden 1200 med udgangspunkt i love, testamenter, stiftelsesfundatser m.v. og med inddragelse af kunst-, litteratur- og mentalitetshistoriske synsvinkler. I samarbejde med Gustav Henningsen arbejdes på udgivelse og kommentering af håndskriftet »Codex Moldenhawerianus«, fra den spanske inkvisition (Det kgl. Bibliotek). Endelig arbejdes der sammen med Claus Bjørn og Morten Westrup på udgivelse og kommentering af Colbiørnsens lovbetænkninger (Ditlev Tamm).

Der er foretaget analyse af den selskabsretlige udvikling i Danmark forud for aktieselskabsloven af 1917 samt undersøgelse af de erhvervsretlige lovgivningsinitiativer, som i 1880-1931 iværksattes til regulering af store erhvervsvirksomheders retlige forhold. Der arbejdes med en fremstilling af kvindernes retsstilling efter Jyske Lov. Endelig arbejdes der sammen med arkivar Poul Olsen på udgivelsen af generalprokurør T. Algreen-Ussings lovbetænkninger (Inger Dübeck).

Eksstinktionsprincippet »Hånd skal hånd få« og dets anvendelse er et af de omtvistede spørgsmål i dansk og europæisk retshistorie i 16.-18. årh. Ud fra indsamlet materiale fra danske retsarkiver (Helsingør 1612-1744 og Falster 1665-1718) undersøges domstolens praksis i sager vedr. ejendomsretten. Det utrykte arkivstof suppleres med undersøgelser af trykt tingbogs materiale, såvel fra Danmark som fra det øvrige Europa. I fagledelsen af det ved studiereformen oprettede fag »Ret og Samfund« (Henrik Stevnsborg).

I et projekt om kvinder, lovgivning og lavsregler i det danske bysamfund, 1400-1600, foretages en analyse af kvinders retsstilling ifølge købstadslovgivningen, lavsreglerne og retspraksis og deres muligheder for udøvelse af erhverv i overensstemmelse med deres funktioner som døtre, hustruer, mødre og enker. Desuden arbejdes med dansk købstadslovgivning i senmiddelalderen (Grethe Jacobsen).

Der arbejdes med domstolsfunktion og dommerroller under den senere enevælde og det tidlige folkestyre (Bertil A. Frosell).

Der foretages en registrering af dommene ved kongens retterting 1537-1660 (Jens Chr. V. Johansen).

6. Retslære

Retslære indgår som alment fag på jurastudiets grunduddannelse med fagene retshistorie og retssociologi. Det planlægges at udbyde kursusfag i retslære på overbygningsuddannelsen. Under Preben Stuer Lauridsens orlov varetages fagledelsen af Mogens Koktvedgaard.

Redaktionshverv af videnskabelige tidsskrifter:

Mads Bryde Andersen er ansvarshavende redaktør for medlemsbladet for Dansk forening for Edb og Jura, fagredaktør af PC World og medlem af Correspondents Panel, The Computer Law and Security Report.

Gerda Rump Christensen er formand for redaktionskomiteen for det samfundsvidenskabelige område for Københavns universitets Årbog.

Bernhard Gomard er medlem af redaktionskomiteen af Scandinavian Studies in Law.

Mogens Koktvedgaard er ansvarshavende redaktør for Ugeskrift for Retsvæsen, litterær afdeling, og dansk redaktør for Nordisk Immaterielt Rättsskydd.

Henrik Stevnsborg har medvirket ved redaktionen af Siden Saxo, magasin for dansk historie.

Arbejde inden for kollegiale organer m.v.:

Mads Bryde Andersen er formand for UBVA (Udvalget til beskyttelse af videnskabeligt arbejde), næstformand for Det retsvidenskabelige Fagråd, bestyrelsesmedlem i Dansk forening for Edb og Jura, Danmarks medlem af CELIM og medlem af styregruppen for Dansk Teletrust.

Bent Christensen er formand for taksationskommissionen for Sjælland m.v. og medlem af Valgrets-nævnet.

Gerda Rump Christensen er medlem af Nordisk Forening for Procesret.

Inger Dübeck er efor for Kvinderegensen og formand for dens bestyrelse.

Hans Gammeltoft-Hansen er medlem af Nordisk Forening for Procesret.

Bernhard Gomard er formand for Industriministeriets Selskabsretspanel, medlem af konkurslovudvalget, Monopolankenævnet og Realkreditrådet, medlem af bestyrelsen for den danske afdeling af de Nordiske Juristmøder og dommer ad hoc i Menneskerettighedsdomstolen i Strassbourg.

Mogens Koktvedgaard er institutbestyrer for Det retsvidenskabelige Institut A, formand for Monopolrådet, Retsinformationsrådet, Kulturministeriets Ophavsretsudvalg, Industriministeriets Rådgivende udvalg for Industriel Ejendomsret og for Radio- og TV-reklamenævnet, samt næstformand for Registrerrådet.

Lise Skovby er medlem af Handelshøjskolen i Københavns HD-fagudvalg for erhvervsret, dansk repræsentant i FN's økonomiske kommission for Europa (ECE) vedr. international konvention om erstatningsansvar for skade ved landtransport og transport ad indre vandveje af farligt gods og medlem af den Drafting Committee, der udarbejder kommissionsteksten. Er dansk repræsentant i FN's kommission for international handelsret (UNCITRAL) vedr. international konvention om terminaloperatørers erstatningsansvar og medlem af styret for Nordisk Institutt for Sjørett, Oslo.

Eva Smith er medlem af FLUSA (Undervisningsministeriets faglige landsudvalg for de samfundsvidenskabelige og sociale uddannelser), dansk medlem af ekspertgruppe nedsat af EF-kommissionen m.h.p. sammenligning mellem EF-landenes civile retspleje, medlem af International Association of Procedural Law, sekretær for Nordisk Forening for Procesret, medlem af Justitsministeriets kriminalpolitiske Forskningsgruppe.

Ditlev Tamm er konsulent for lenskontrollen, Familieretsdirektoratet, og medlem af bestyrelsen for Société Jean Bodin.

Rejser, kongresdeltagelse og foredrag:

Mads Bryde Andersen har besøgt forskningsinstitutioner i USA, Japan og Sovjetunionen i forb. m. afhand-

ling om Bioteknologi og Patentret. Har deltaget i kongresser ved CELIM Annual Meeting i Paris (maj), NordData i København (juni) og ved LES Annual Meeting i Stockholm. Har holdt foredrag om »Edb og ansvar« ved NordData konferencen, København (juni) og CELIM-konferencen, Paris (juni). Har gæsteforelæst ved Vrije Universitet (Amsterdam) og Tokay Universitet (Japan). Har modtaget NordData-prisen for bedste foredrag (15.000 kr.) og Hædersgave fra Axel H. Petersens fødselsdagslegat (3.000 kr.).

Inger Dübeck har gæsteforelæst på 9th British Legal History Conference i Glasgow (juni) og i Torun, Polen (oktober).

Bernhard Gomard har holdt foredrag i Kiel (maj) om gennemførelsen af EF's produktionsansvarsdirektiv.

Grethe Jacobsen har været kommentator og deltager i paneldiskussion ved »XXI Settimana di Studi: La Donna nell'economia, secc. xiii-xviii«, istituto internazionale de Storia Economia »F. Datim«. Prato, Italien (april).

Eva Smith har holdt foredrag ved europæisk processeminar i Køl (april), konference i Cambridge om »Children's Evidence« (juni), internationale seminarer om civilproces i Passau, Vesttyskland (oktober), og i Valladolid, Spanien (november). Har holdt foredrag i Norge på kursus i civilproces i Drammen (april), om »Vidnebeviset« på det årlige norske dommermøde i Skien (juni) og i advokatforeningen i Oslo (september) og om »Bevismidler i Civilprocessen« på seminar i Bergen (september).

Ditlev Tamm har deltaget i »Rechtshistorisches Wochenendes« jubilæum, Kiel (februar), i Högste domstolens 200 år, Stockholm (maj), i La storiographia giuridica spagnuola, Firenze (maj), i Int. Ass. of the History of Crime and Criminal Justice's årsmøde i Paris (juni), i British Legal Historians Conference, Glasgow (juli), i 4. ökumenisches Kirchenrechtstreffen, Heiligengrabe, DR (september), i La Révolution et le Droit, Paris (september), i Arbeitsgespräch Rechtsikologie, Graz (oktober) og i Naturrecht – Spätaufklärung – Revolution, Wolfenbüttel (november). Har holdt gæsteforelæsnings ved universitetet i Køl (oktober).

Stab:

VIP: Antal årsværk: 18.

Professorer: Bent Christensen, Hans Gammeltoft-Hansen (fra 1/1 1987 Folketingets ombudsmand og dermed på orlov), Bernhard Gomard, Mogens Koktvedgaard, Preben Stuer Lauridsen (orlov), Ditlev Tamm.

Docent: Inger Dübeck.

Lektorer: Mads Bryde Andersen, Lise Skovby, Eva Smith.

Adjunker: Gerda Rump Christensen, Henrik Stevnsborg.

Seniorstipendiat: Grethe Jacobsen.

Kandidatstipendiater: Else Gjærrild Andersen, Bertil A. Frosell.

Forskningsrådsstipendiat: Per Schaumburg-Müller.

Forskningsstipendiater: Jens Chr. V. Johansen, Gitte Kjær.

Eksterne lektorer: Jon Andersen, Niels Th. Bak, Ejler Bruun, Peter Carpentier, Arne Gerlyng-Hansen, Flemming Kragh Hansen, Jens Ulf Jørgensen, Lene Pagter Kristensen, Inger Loft, Mogens Moe, Jens Møller, Michael Sahl Nielsen, Claes Nilas, Charlotte Schydt, Merethe Stagetorn, Anne Grete Stokholm, Oliver Talevski, Søren Theilgaard, John Vogter (flere eksterne lektorer henhører også under Retsvidenskabeligt Institut C).

TAP: Antal årsværk: 6.

Overassistent: Hanne Krogh (32 timer).

Assistent: Hanne Christensen (20 timer), Edith Jensen (29 timer), Lisbeth Jessen (19 timer), Siv Sandberg (32 timer), Gerda Ørveile (24 timer).

Bibliotekar: Mette Jønson, Pernille Lehn Petersen.

Afløsningsopgaver:

Andersen, Anne Marie Folkmar: Andelslejligheders undtagelse fra kreditorfølgning.

Buhmann, Karin E. Friis: Human Rights in Japan.

Christiansen, Ole: Den stats- og forvaltningsretlige udvikling i Danmark under Enevælden (1660-1834).

Decker, Dorte Louise: Menneskerettighedskrænkelser af minoriteter i Tyrkiet belyst ved assyruerne.

Haghfelt, Lotte H.: Den internationale menneskeret og dansk U-landsbistand.

Hende, Lars Egholm: Kreditoplysningsbureauer.

Houman, Mette-Lise: Uegentlige undladelsesdelikter.

Kruuse, Lise-Lotte: Komparativ analyse af EFs vægtning af miljøhensyn henholdsvis før og efter den europæiske fælles akts vedtagelse.

Otken, Peter: En redegørelse for forbrugerklagenævnets praksis om købelovens mangelsbegreb.

Raabyemagle, Eva: I hvilket omfang overholdes forvaltningsloven i asylproceduren efter udlændinge-loven § 7, stk. 4?

Viberg-Holde, Frank: Kommunalfuldmagten – en opgave om kommunernes intervention i erhvervslivet.

Specialeopgaver (SPO):

Iuul, Jakob Astrup: Ejendomsformidlerens civilretlige ansvar.

Thorsen, Ellen M., M. Eckhardt-Hansen: Erstatning ved immaterialretlige krænkelser.

Hansen, Christian: Hjemfaldspligtsdeklarationer.

la Cour, Christiane: Retstilstanden efter indførelsen af by- og landzonelovens paragraf 8 a – kan der i forbindelse med lovændringen konstateres en ændring i de begrænsninger, der ligger i landbrugsejendomens udnyttelse i landzonen?

Ryder, Karen, Nielsen, Mette Flensted: Om de nye produktansvarsregler.

Nielsen, Anton Holmsgaard: Forældelse af erstatningskrav (Generel forældelse af erstatningskrav uden for kontrakt).

Christensen, Lone B.: Mangler ved fast ejendom. Belyst ud fra nyere utrykt domspraksis.

Fogh, Anne Bolette Weis, Holm-Nielsen, Miriam Elisabeth: Retlige problemer ved anvendelse af lov om en indskydergarantifond.

Hermansen, Jesper, Vikner, Jens: Arbejdsskadeansvar.

Pløhn, Rene Frank G., Petersen, Jesper Ole: Fælleskreditorers fortrinsstilling i ansvarlige interessenssager – en oversigt og en analyse.

Mortensen, Peter: Udstykningspligten ved brugsforhold vedrørende faste ejendomme. Om udstykningslovens § 1.

Publikationer:

Andersen, M.B., Christensen, J.C.: FSRs årsskrift 1989, Skatteret – Erhvervsret. Revision & Regnskabsvæsen 8, s. 60-64, København 1989.

–, Larsen, K.: Erstatning uden for kontraktsforhold. Erstatning uden for kontraktsforhold, Studiehæfte og Domssamling, Mads Bryde Andersen (red.), s. 10-46, København 1989.

–: Risiko og Ansvar ved databasefejl. Databaser, jura og jurister. Nordisk Årbo g i retsinformatik 1989, Peter Blume m.fl., s. 134-48, København 1989.

Dübeck, I.: Store selskaber og samfundet. Om samfundsansvarlighed i amerikansk selskabsret. En komparativ studie. Tidsskrift for Rettsvitenskap 3, s. 305-32, Oslo 1989.

–: Opråb til de danske jurister. Anmeldelse af Ellen Margrethe Basse (red.): Regulering og styring – en juridisk teori- og metodebog. Samfunds Forskning. Nyt fra Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd 7 (3), s. 6-7, København 1989.

–: Tendenser i amerikansk retshistorie. Retfærd. Nordisk Juridisk Tidsskrift 46, s. 3-16, København 1989.

–: Sten Claëson Häradsövdingeämbetet i senmedeltidens och Gustav Vasas Sverige (Skrifter utgivna av Institutet för rättshistorisk forskning. Serien I. Rätthist. Bibliotek Bd. 39, 1987). IUS Commune. Zeitschrift für Europäische Rechtsgeschichte XVI, s. 474-75, Frankfurt am Main, BRD 1989.

Gammeltoft-Hansen, H.: Om retssikkerhed – en foredragsserie. Foredrag om retssikkerhed, Undervisningsministeriet, Juridisk udviklingskontor, s. 10, København 1989.

- : Human Rights and the National Ombudsman. Human Rights in Domestic Law and Development Assistance Policies of the Nordic Countries, Lars Adam Rehof, Claus Gulmann, s. 12, London 1989.
- : Strafferetspleje I. København 1989, 148 s.
- : Strafferetspleje II. København 1989, 166 s.
- : Kommenteret Retsplejelov. København 1989, 449 s.
- : Forvaltningsretten og dens kilder. Juridisk Grundbog 4, Forvaltningen (Kapitel 1), Gammeltoft-Hansen, Kaj Larsen, Jon Andersen, Karsten Loiborg (red.: W. E. v. Eyben), s. 15-26, København 1989.
- : Forvaltningsretlige grundbegreber. Juridisk Grundbog 4, Forvaltningen (Kapitel 2), Gammeltoft-Hansen, Kaj Larsen, Jon Andersen, Karsten Loiborg (red.: W. E. v. Eyben), s. 27-36, København 1989.
- : Inhabilitet. Juridisk Grundbog 4, Forvaltningen (Kapitel 5), Gammeltoft-Hansen, Kaj Larsen, Jon Andersen, Karsten Loiborg (red.: W. E. v. Eyben), s. 72-100, København 1989.
- : Begrundelse og klagevejledning. Juridisk Grundbog 4, Forvaltningen (Kapitel 10), Gammeltoft-Hansen, Kaj Larsen, Jon Andersen, Karsten Loiborg (red.: W. E. v. Eyben), s. 168-81, København 1989.
- Jacobsen, G.: Nordic Women and the Reformation. Women in Reformation and Counter-Reformation Europe, Sherrin Marshall (ed.), s. 47-67, Bloomington, Indiana, USA 1989.
- Koktvedgaard, M., Østerborg, L.: Dansk Patentret efter tiltrædelsen af Den europæiske Patentkonvention. Ugeskrift for Retsvæsen 20, s. 441-48, København 1989.
- Koktvedgaard, M.: Retsbeskyttelse af edb-programmer efterlovreformen i juni 1989. Ugeskrift for Retsvæsen 14, s. 8, København 1989.
- Schaumburg-Müller, P.: Rapport om minoritetsaktionærers retsstilling. København 1989, 1-60 s.
- : Erstatning fra staten til ofre for forbrydelser i Grønland. Tidsskrift for Grønlands Retsvæsen 3-4, s. 16-23, København 1989.
- : Anmeldelse af Erik Werlauff: Selskabsret, København 1989. Revision & Regnskabsvæsen 12, s. 77-78, København 1989.
- : Europæiske økonomiske firmagrupper – en ny juridisk ramme for erhvervssamarbejde i EF. Revisorbladet 7, s. 35-39, København 1989.
- Schmidt, P.H.: Teknologi og Immaterialret. København 1989, 403 s.
- Stevnsborg, H.: Anm. af Bengt Ankarloo og Gustav Henningsen (red.): Häxornas Europa 1400-1700. Historiska och Antropologiska Studier, Rätthistoriska Studier XIII, Lund 1987. Folk og Kultur Årbog 1989, s. 148-49, København 1989.
- : Tamm, D.: Das Notariat in Dänemark und Norwegen. Het notariaat in Denemarken en Noorwegen. Ars Notariatus XLII. Atlas du notariat. Atlas van het notariaat, Stichting tot bevordering der notariële wetenschap, Amsterdam, s. 165-67+3 S, Deventer, Holland 1989.
- : Anm. af Stefan König: Vom Dienst am Recht. Rechtsanwälte als Strafverteidiger im Nationalsozialismus. Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 1989, s. 232, København 1989.
- : Anm. af Nils Johan Ringdal: Mellom barken og vedden. Politiet under okkupasjonen. Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 1989, s. 229-30, København 1989.
- Tamm, D.: Lærebog i Dansk retshistorie. København 1989, 288 s.
- : Med lov skal land bygges og andre retshistoriske afhandlinger. København 1989, 542 s.
- : Kirke og stat. Aalborg Stiftsbog 1989, Aalborg Stifts landemode, s. 11-28, Ålborg 1989.
- : The Trial of Collaborators in Denmark after the Second World War. Crime and Control in Scandinavia during the Second World War, Hannu Takala, Henrik Tham, s. 136-54, Oslo 1989.
- : Den danske "Constitution" og den franske revolution. Ugeskrift for Retsvæsen, s. 449-60, København 1989.
- : Med lov skal land bygges eller om dansk og fremmed ret. Ugeskrift for Retsvæsen, s. 313-21, København 1988.

Mogens Koktvedgaard

2. Retsvidenskabeligt Institut B

Forskningsvirksomhed:

Instituttets undervisning dækker offentlig ret, ret og samfund og juridisk informationsøgning. Hertil kommer en række kursusfag såsom arbejdsret, forvaltningslære, kommunalret, kvinderet, socialret og politiret. Instituttets forskning vedrører primært offentlig ret, dels med henblik på en beskrivelse af de retlige krav der stilles til forvaltningen, dels beskrivelse af de øverste statsorganers virksomhed, dels endelig forholdet mellem forvaltning og samfundsstruktur.

1. Offentlig ret

1.1 Det kommunale selvstyre

Projektet »Det kommunale selvstyre« behandler den kommunale selvstyret, den kommunale organisation og centrale kommunale funktioner. Projektets overordnede tese er, at det er muligt at argumentere for en bredere forståelse af den kommunale selvstyre-

ret efter grundlovens § 82 end den, der kommer til udtryk i hovedparten af den forfatningsretlige litteratur, og som i det store og hele ser kommunestyret som et underordnet led i den samlede statsstyrelse, hvis opgaver, finansiering m.v. uden videre vil kunne ændres og omtrønt ophæves af Folketinget. I projektets første del forsøges det at argumentere for en sådan bredere fortolkning, hvilket nødvendiggør en ganske omfattende integration af komparative, historiske og andre samfundsvidenskabelige tilgange i den primært retsdogmatiske analyse. I projektets anden del behandles bl.a. ud fra afgørelsesanalyser den kommunale selvstyrets udmøntning i 1980'erne inden for udvalgte politikområder, der forventes at udgøre særlige konflikflader i forholdet mellem staten og kommunerne (Gerd Batstrup).

1.2 Studier i retlige grundbegreber

Om retsstat, retssikkerhed og retfærdighed. Fortsatte studier i retlige samspilsrelationer mellem stat og individ med henblik på klarlæggelse og drøftelse af problemer i den aktuelle retsudvikling.

Udgangspunktet er en undersøgelse af de skiftende måder, hvorpå de ideale forestillinger om retsstatslighed, retssikkerhed og retfærdighed konkretiseres i 1800- og 1900-tallets samfund med et konstitutionelt statsstyre.

Arbejdshypotesen er, at den hidtidige udvikling kan beskrives som en fortsat udvidelse af de anførte værdiforestillinger, og at der aktuelt – med de seneste par årtiers samfundsændringer – er behov for en nytænkning og videreudvikling af disse forestillinger.

Projektet gennemføres foreløbig særskilt for de tre problemområder (Carsten Henriksen).

1.3 Tamil-sagen

Udarbejdelse af en rapport om Justitsministeriets administration af visse familiesammenføringsager efter udlændingeloven (Carsten Henriksen).

1.4 Offentlig forvaltning

Fortsatte studier i organisatoriske, beslutnings- og styringsmæssige forhold i den offentlige forvaltning med henblik på udarbejdelse af en lærebog i faget Forvaltningslære (Carsten Henriksen).

1.5 Forvaltningsproces

En fremstilling af forvaltningsprocessen til brug for undervisningen på Offentlig ret, 3. år (Steen Rønsholdt).

1.6 Retlig kontrol

- Om domstolskontrollens placering og muligheder.
- Om udviklingen af den administrative kontrol (rekurs).
- Om retlig kontrol udøvet af det kommunale tilsyn (Steen Rønsholdt).

1.7 Politiet under besættelsen

Undersøgelsen, der er iværksat efter anmodning fra Polithistorisk Selskab, udføres sammen med adjunkt, lic.phil. Henrik Stevnsborg.

Formålet med undersøgelsen er at analysere det danske – navnlig det københavnske – politis situation og udvikling fra 1938-1947. Undersøgelsen hviler navnlig på en gennemgang af det samtidige kildemateriale fra forskellige arkiver.

Kildematerialet vedrører 3 sagstyper: Sager af mere generel karakter, der belyser politiets organisation, funktioner og beføjelser, herunder tillige personale-spørgsmål samt denne organisations relationer til besættelsesmagten. Sager vedrørende visse sammenslutninger, offentlige forsamlinger, gadeuro (Henning Koch).

1.8 Tavshedspligt – oplysningspligt

Informationsudveksling i SSP-samarbejdet 1. fase (fra 1/9 1989 til 1/12 1989) er brugt til indsamling og systematisering af materiale samt interviews. 2. fase (fra 1/12 1989 til 1/3 1990) anvendes til bearbejdelse og analyse (Mette Hartlev).

1.9 Retssikkerhed

En række spørgsmål om de hemmelige overvågningsorganers (efterretningstjenesters) politiske aktiviteter og undergravning af retssikkerheden er taget op med udgangspunkt i sagen om Arne Treholt (Ole Krarup).

1.10 Menneskeret

Analyse af menneskeretsbegrebets ideologiske indhold og (mangelfuldhed) praktiske effekt, herunder en undersøgelse af sagsbehandlingen ved de internationale fora (Ole Krarup).

1.11 Den danske rigshenhed

Efter indførelsen af hjemmestyre på Færøerne og i Grønland er den danske forfatningsorden ændret i den forstand, at den lovgivende, udøvende og dømmende myndighed nu ikke længere ligger samlet hos Danmark, men er fordelt blandt de danske rigsmyndigheder og de færøske og grønlandske hjemmestyremyndigheder. Samtidig er folkerettens regler om indfødte folks rettigheder og stilling under kraftig udvikling i disse år, og afhandlingen belyser de danske hjemmestyreordningers stats- og folkeretlige stilling samt spillet mellem det nationale og det internationale retssystem i denne sammenhæng (Frederik Harhoff).

1.12 Menneskerettighedernes retlige stilling i Afrika

Formålet med forskningsprojektet, som er påbegyndt marts 1989, er at belyse menneskerettighedernes stilling i Afrika gennem en retlig analyse af de vigtigste internationale og regionale instrumenter på området.

Hovedvægten er i første omgang lagt på Det Afrikanske Charter om Menneskers og Folks Rettigheder, og første fase af projektet indebærer en gennemgang af de i konventionen fastsatte friheder, rettigheder og forpligtelser, subjekterne herfor, den afrikanske kommissions sammensætning, procedurer og arbejde til dato, kommunikationsprocedurer, og konventionens transformering til national ret.

Denne fase er udmundet i et næsten afsluttet manuskript (ca. 100 sider, engelsk), som vil danne grundstammen i det endelige manuskript (Lone Lindholt).

2. Andre emner

2.1 Polycentri i retskildelæren med særligt henblik på det velfærdsretlige område

Projektet er delprojekt i et SSF-støttet hovedprojekt »Polycentri i retskildelæren«. To andre delprojekter udføres af to af instituttets øvrige medarbejdere Hanne Petersen og Henrik Zahle.

Projektet tager sigte på et opgør med forestillingen om en uniform universel retskildelære, der kan dække og beskrive alle retsområder. Det er hypotesen, at retskilderne har flere centre afhængig af, hvilket retsområde og hvilket retligt niveau man beskæftiger sig med. Den traditionelle domstolsfiksering som center for det juridiske gældbegreb vil også blive kritisk vurderet som en konsekvens af polycentri-strukturen.

Det velfærdsretlige område (kontakt- og serviceydelser) anvendes som et konkret undersøgelsesfelt, der skal illustrere og afprøve hypoteserne.

Projektet er 3-årigt og kombineres med studierejser, seminararrangementer og publikationsvirksomhed (Kirsten Ketscher).

2.2 Ret, retsformer og økologi

En projektgruppe vil efterforske udviklingen i rettens former og virkemidler dels generelt, dels inden for enkelte områder (Kirsten Ketscher, Hanne Petersen, Henrik Zahle).

2.3 Regulering af forholdet mellem fagforeninger og deres medlemmer

I Danmark er meget store dele af arbejdsstyrken organiseret i fagforeninger. Medlemskabet kan retligt karakteriseres som en aftale, hvor begge parter i aftaleforholdet påtager sig visse rettigheder og pligter.

Formålet med projektet er nærmere at undersøge disse rettigheder og pligter med henblik på at opstille nogle mere præcise retningslinjer for reguleringen af dette retsforhold. Projektet realiseres gennem en analyse af dels fagforeningernes vedtægter og love, og dels afgørelsesmateriale fra henholdsvis domstolene og fagforeningernes interne prøvelser af tvister mellem medlem og fagforening. Det kan endvidere blive nødvendigt at interviewe relevante personer (Bo Friborg Kristiansen).

2.4 Dansk energiforsyning

Der arbejdes på en større og samlet fremstilling af den retlige regulering og styring af energiforsyninger i Danmark. Emnet er udvidet i forhold til tidligere og er ikke længere begrænset til efterforskning og indvinding af olie og naturgas, men omfatter også transport og distribution til forbrugeren af såvel naturgas, fjernvarme og el. Energiområdet er karakteriseret gennem anvendelsen af en række forskellige virkemidler – ramme love, generelle forskrifter, koncessioner/tilladelser, planer og aftaler – og illustrerer den offentligtretlige tendens, der går i retning af andre styringsmidler end de traditionelle – generel lovgivning og konkrete forvaltningsakter. Disse nye reguleringsformer og regulerings typer lader sig ikke umiddelbart indpasse i den retsdogmatiske systematik. Brudfladen mellem offentlig ret og privatret samt konsekvenserne af denne udvikling søges belyst generelt på grundlag af de retlige spørgsmål, der rejser sig på energiområdet (Anita Rønne).

2.5 Kvindeperspektiver på ret og arbejde

Behovet for at kunne kombinere betingelserne for det lønnede arbejde med livs- og arbejdsbetingelserne uden for lønarbejdet tilgodeses kun i meget begrænset omfang af den formelle lovgivning. Dette behov er særlig udpræget hos kvinder, og det opfyldes bl.a. ved at der sker en informel retsdannelse på lønarbejds markedet.

Projektet beskæftiger sig med denne informelle retsdannelse og med fænomenet informel ret. Begrebet behandles teoretisk på baggrund af litteraturstudier. Med udgangspunkt i interviewmateriale beskrives et eksempel på konkret informel retsdannelse, således som den finder sted på en række udvalgte kvindearbejdspladser. Projektet behandler spørgsmålet om den informelle rets selvstændige betydning og dens forhold til den formelle ret. Endvidere behandles den formelle rets egnethed som reguleringsinstrument af kvinders forhold på lønarbejds markedet (Hanne Petersen).

2.6 Edb og ret

Projektet behandler spørgsmålet om teknologi i retten med henblik på det særlige aspekt, som udgøres af computerteknikkens indtrængen i forskellige former for retlige virksomheder og funktioner.

Emnet er ikke primært den retlige regulering af computerteknikken som retligt redskab, men nogle sider af denne tekniks indvirkning på den ret, i forhold til hvilken teknikken er eller skulle være et redskab (Peter Blume, Steen Rønsholdt).

2.7 Arbejdsret

I tilknytning til aktuelle faglige problemer arbejdes der fortsat med analyser af de modsigelser, der ligger bag arbejdets retsforhold bl.a. med inddragelse af EF-retlige tiltag. Særlig bearbejdes spørgsmålet om pro-

cessystemet og sanktionsreglerne (bod) (Ole Krarup).

2.8 Ret og samfund

Der arbejdes fortsat med en generel teori om forholdet mellem ret og samfund med inddragelse af historiske, sociologiske og antropologiske problemfelter, i samarbejde med Humanistisk Forskningscenter m.fl. (Ole Krarup).

2.9 Informationsret

Der arbejdes på en fremstilling, der ved hjælp af informations- og kommunikationsbegrebet belyser en række af de grundbegreber, som benyttes inden for retsvidenskaben. Samtidig analyseres enkelte reguleringsområder ud fra de strømninger, der kendetegner informationsfundet. Der tilsigtes således både teoretiske og praktiske resultater (Peter Blume).

Anden virksomhed:

Peter Blume: Institutbestyrer for Retsvidenskabeligt Institut B og for Juridisk Laboratorium; Det retsvidenskabelige Fagråd; Formand for Det samfundsvidenskabelige Fakultets Biblioteksudvalg; Konsistoriums Biblioteksudvalg.

Grethe Cramer: Det samfundsvidenskabelige Fakultetsråd; Det samfundsvidenskabelige Forskningsudvalg.

Frederik Harhoff: Konsistorium (til 1/12 1989); Konsistoriums Stipendieudvalg (til 1/12 1989).

Carsten Henriksen: Formand for Det samfundsvidenskabelige Fakultetsstudienævn (til 1/12 1989).

Kirsten Ketscher: Det samfundsvidenskabelige Fakultetsråd (fra 1/12 1989: dekan); Det retsvidenskabelige Fagråd (til 1/12 1989); Det samfundsvidenskabelige Fakultets Lokaleudvalg; Bestyrelsesmedlem for Samkvind (Det samfundsvidenskabelige Fakultets Center for Kvindeforskning og -undervisning); Folkeuniversitetets styrelse; Repræsentantskabet for Uni-C.

Henning Koch: Det retsvidenskabelige studienævn (til 1/9 1989); Kursusudvalget for Retsvidenskab (til 1/9 1989).

Steen Rønsholdt: Formand for Det retsvidenskabelige Fagråd.

Udgivervirksomhed:

Peter Blume: Redaktør: Nordisk Årbog i Retsinformatik; Redaktør: Nordic Studies in Information Technology and Law; Medlem af redaktionskomitèen for The International Computer Law Adviser.

Frederik Harhoff: Medlem af redaktionskomitèen for Nordic Journal of International Law.

Kirsten Ketscher: Redaktionsmedlem af Årbog for Kvinderet; Redaktionsmedlem for det nordiske tidsskrift Retfærd.

Ole Krarup: Redaktør af Arbejdsretligt Forlags serie »Lighed for loven«.

Lone Lindholt: Redaktion af det nordiske tidsskrift Mennesker og Rettigheder nr. 4/89, deltema om »Menneskerettigheder i Afrika, og bistanden hertil fra de nordiske lande«.

Hanne Petersen: Dansk hovedredaktør af det nordiske tidsskrift Retfærd.

Steen Rønsholdt: Redaktionsmedlem af det nordiske tidsskrift Retfærd.

Henrik Zahle: Redaktionsmedlem af det nordiske tidsskrift Retfærd.

Rejser og gæsteforelæsninger:

Gerd Battrup: Studierejser til tilsynsråd i Danmark (april/maj); Konference om ret og økonomi, Budapest (12-15/10).

Peter Blume: Stockholm 8-10/2 (studieophold); London 9-16/3 (studieophold); Bolgona 2-6/5 (konference om ekspertsystemer); Oslo 6-9/6 (1. nordiske juridiske biblioteksmøde); Oslo 18-22/9 (6. nordiske retsinformatikkonference); Budapest 12-15/10 (Critical legal studies konference); Windor 29/10-2/11 (registerlovskonference); Amsterdam 30/11-2/12 (konference om ophavsret og information).

Frederik Harhoff: Montréal, Canada, oktober: deltagelse i Canadian Council of International Law's årskongres; 2 forelæsninger om EF-retlige problemstillinger ved universitetet i Lund.

Kirsten Ketscher: Hamburg 26-28/5 (Deutsche Feministische Juristinnetage (Geschlechtsquotensystem)); Budapest 13-15/10 (ECCLS's konference); Lillehammer 23-24/10 (Nordisk Ministerråd (Det betalte og ubetalte arbejde); Stockholm 11-13/12 (Centrum for Kvindeforskning, Stockholms Universitet).

Ole Krarup: Bergen 5/10: oplægsholder om Treholt-sagen og retssikkerheden, seminar på Bergen Universitet; Budapest 12-15/10; ECCLS' konference.

Bo Friberg Kristiansen: Lund: Deltagelse i seminar om »Arbetsmarknaden inför 90-talet«; Svendborg 6/6: deltagelse i forskerseminar.

Lone Lindholt: Banjul, Gambia 10-17/11: Deltagelse i seminar og workshop om »The judiciary and human rights in Africa« og »A human rights core in Africa«, arrangeret af African Association of International Law of The African Commission on Human and People's Rights, med støtte fra bl.a. DANIDA.

Hanne Petersen: Paris 17-18/3: Oplægsholder på international konference om »Violence, Sexual Harassment and Abuse of Power at Work«; San Cataldo, Italien (juli): Stipendieophold; Bruxelles 4-8/9: Deltagelse i International Industrial Relations Associations (IIRA) 8. verdenskonference; Paris 13-15/9: Deltagelse i European Symposium on Labour Rights arrangeret af International Society of Labour Rights and Social Welfare; Oslo 22/9: Gæsteforelæser ved NORAD's diplomkursus i Women's Law (Feminist Reflections on the Concepts of Law and Labour); Budapest 13-15/10: Oplægsholder på 8. European Confe-

rence of Critical Legal Studies; Helsinki 8/11: Gæsteforelæser ved Helsinki Universitet (EF og kvinderne med særlig henblik på arbejdsmarkedsreguleringen); Geilo, Norge 3-6/12: Kommentator på NAVF-forskningskonference »Grunnlagsproblemer i kvindeforskningen« (Methodological and Theoretical Problems of doing Global Feminist Research).

Steen Rønsholdt: Oslo 18-22/9: 6. nordiske retsinformatiske konference; Budapest 12-15/10: ECCLS' årlige konference.

Henrik Zahle: Foredrag om »Offentlige høringer« ved Dansk Selskab for Statskundskabs årsmøde d. 9/5; Foredrag om »Kommentarer til den aktuelle bevisteori« ved symposium, Uppsala Universitet d. 25/5; Foredrag om »Forholdet mellem offentlig og privat ret« ved forskerseminar, Svendborg d. 6/6; Foredrag om »Menneskerettigheder og internationalisering« i Filosofisk Forum d. 26/10; Foredrag om »Finansret« i Rigsrevisionen 30/9.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 16.

Professorer: Ole Espersen (orlov), Ole Krarup, Steen Rønsholdt (kst.), Henrik Zahle.

Lektorer: Peter Blume, Frederik Harhoff, Carsten Henriksen, Kirsten Ketscher, Henning Koch, Peter Møgelvang-Hansen (orlov), Hanne Petersen.

Adjunkt: Anita Rønne.

Seniorstipendiat: Gerd Battrup.

Kandidatstipendiat: Bo Friborg Kristiansen.

Introduktionsstipendiater: Mette Hartlev, Lone Lindholt.

TAP: Antal årsværk: 4,2.

Assistent: Grethe Cramer, Lisbeth Dick, Pi Djurhuus, Kirsten Ehlers, Mariann Helbrandt.

Publikationer:

Balvig, F., Krarup, O., Stevnsborg, H., Vindeløv, V.: Samfundsjuridiske problemstillinger I. Københavns Universitet 1989, 532 s.

-, Krarup, O.: Samfundsjura. En sociologisk indføring i forholdet mellem ret og samfund. Københavns Universitet 1989, 283 s.

Blume, P.: Edb – en hård nyser for juraen. Computerworld 22, s. 43, København 1989.

–: En ny Registerlov. København 1989, 9 s.

–: Mundtlighed og hjemmel. Ugeskrift for Retsvæsen 25, s. 257-59, København 1989.

–: Juridisk informationssøgning, 3. udgave. København 1989, 208 s.

–: Retsafgørelser som retskilde. Ugeskrift for Retsvæsen 20, s. 201-14, København 1989.

–: Publicering af retsafgørelser. Retsvidenskabeligt Institut B. Studier 29, s. 163-73, Københavns Universitet 1989.

–: Fra Tale til Data. Studier i det juridiske informationssystem. København 1989, 464 s.

–: Juradannelsen og retsinformatikken – nu og i fremtiden. IRI-Rapport 1988/5, s. 153-58, Stockholm 1989.

–: Elektroniske personregistre. Med særligt henblik på samkøring af offentlige registre. Teknologinævnets Rapporter 1, s. 1-33, København 1989.

–: Ophavsretslovsforslaget af 8.12.1988. Juristen 2, s. 61-64, København 1989.

–: Hvem har ansvaret for edb-ydelser? Computerworld 8, s. 47-48, København 1989.

–: Nye danske regler om ophavsret til edb-programmer. Lov og Data 19, s. 7, Oslo 1989.

–: The personal identity number in Danish law. The Computer Law and Security Report 5 (3), s. 10-13, London 1989.

–: ADB och brott. Databaser, jura og jurister. Nordisk Årbog i retsinformatik 1989, Peter Blume m.fl., s. 173-75, København 1989.

–: Personregisterloven. Databaser, jura og jurister. Nordisk Årbog i retsinformatik 1989, Peter Blume m.fl., s. 168-72, København 1989.

–: Brugerkontrakter til retsinformationssystemer. Databaser, jura og jurister. Nordisk Årbog i retsinformatik 1989, Peter Blume m.fl., s. 149-59, København 1989.

–: Copyright issues concerning legal databases. International Computer Law Adviser 3 (11), s. 13-17, California, USA 1989.

–: Retsinformatiske foredrag. Retsvidenskabeligt Institut B. Studier 32, s. 1-44, Københavns Universitet 1989.

–: Computer technology and law in Scandinavia. High-Technology and law. A critical approach, A. Sajó, F. B. Petrik, s. 153-68, Budapest 1989.

–: Advokaters informationsansvar. Advokaten 19, s. 397-402, København 1989.

–: Om edb og ansvar. Juristen 7, s. 293-98, København 1989.

–: Retsbeskyttelse af edb. København 1989, 118 s.

–: Registerforskrifter som reguleringsform. Juristen 8, s. 339-43, København 1989.

–: New Danish rules on copyright protection of computer programs. International Computer Law Adviser 3 (12), s. 12-14, California, USA 1989.

Espersen, O., Krarup, O.: Treholt-dommen – bemærkninger til Johs. Andenæs. Norsk Juridisk Tidsskrift Særtryk (1988), s. 7, Oslo 1988.

Harhoff, F.: Sécurité et politiques de l'Arctique: Une perspective groenlandaise. Etudes Internationales 1, s. 16, Québec, Canada 1989.

–: Security and policy aspects of the arctic – A Greenlandic perspective. VITE Bulletin 10 (2), s. 5, Holland 1989.

–: Security and policy aspects of the arctic, part two. VITE Bulletin 10 (3), s. 4, Holland 1989.

- : Anmeldelse af Dominik Lasok & John W. Bridge's bog: Law and institutions of the European Communities. McGill Law Journal, Revue de droit de McGill 4, s. 5, Montreal, Canada 1988.
- : Nogle bemærkninger om retsvidenskabens udsyn. Retsvidenskabeligt Institut B. Årsberetning 1988, s. 175-185, Københavns Universitet 1989.
- : Constitutional and International Legal Aspects of Aboriginal Rights. Nordic Journal of International Law 57 (3), s. 6, København 1988.
- : Vejen ud af EF. Kontakt 3 (1983), s. 12-14, Danmark 1983.
- : Indledning til Internationale Retsforhold. Københavns Universitet 1987, 39 s.
- : Færøerne – Grønland (Noter). Karnovs Lovsamling, W. E. von Eyben, Claus Gulmann, Jørgen Nørgaard, s. 7, København 1987.
- : Differences in the Perception of International Law in North America and Europe. Canada and Europe: An Evolving Relationship. Proceedings of the 1988, Canadian Council on International Law, s. 8, Ottawa, Canada 1988.
- Henrichsen, C.M.: Miljøret – Privatret / Offentlig ret. Retsvidenskabeligt Institut B. Studier 29, s. 57-69, Københavns Universitet 1989.
- : Tamil-sagen – 1. akt? Retsvidenskabeligt Institut B. Studier 33, s. 70, Københavns Universitet 1989.
- : Tamil-sagen (materialesamling). Københavns Universitet 1989, 194 s.
- : Statslig og kommunal forvaltning i Danmark (Kompendium i forvaltningslære). Københavns Universitet 1989, 224 s.
- : Materialesamling til Offentlig ret, Bind 1-2. Københavns Universitet 1989, 321 s.
- Krarup, O.: Voldgiftsafgørelse af overenskomstbrud. Juristen 4, s. 4, København 1989.
- : Zur neueren Verfassungsentwicklung in Dänemark. Jahrbuch des öffentlichen Rechts der Gegenwart, Neue Folge / Band 37, Peter Häberle (red.), s. 22, Tübingen 1989.
- Petersen, H.: EF og kvinderne med særlig henblik på arbejdsmarkedsreguleringen. Retsvidenskabeligt Institut B. Studier 35, s. 23, Københavns Universitet 1989.
- Petersen, H.: Perspectives of Women on Work and Law. International Journal of the Sociology of Law 17, s. 327-46, London 1989.
- : Feminist Reflections on the Concepts of Law and Labour. Retsvidenskabeligt Institut B. Studier 34, s. 22, Københavns Universitet 1989.
- : Seksuel chikane i arbejdslivet. Djøfbladet 23, s. 12-13, København 1989.
- : Mellem offentligt og privat? Spredte overvejelser over kvinders lønarbejde. Retsvidenskabeligt Institut B. Årsberetning 1988, s. 109-17, Københavns Universitet 1989.
- Rønne, A.: Coal and Fuel Choices in Denmark. Journal of Energy & Natural Resources Law 7 (4), s. 275-85, London 1989.
- : Olie og Naturgas. Mellem offentlig ret og privat ret. Retsvidenskabeligt Institut B. Studier 29, s. 15-27, Københavns Universitet 1989.
- : Olie – Fisk. Konflikt eller Sameksistens. Olje & Gass i Norden 10, s. 207-22, København 1989.
- Zahle, H.: Retsdogmatik og retskritik (genoptryk 1988). Regulering og styring – en juridisk teori- og metodebog, Ellen Margrethe Basse (red.), s. 45-52, København 1989.
- : Dansk Forfatningsret 1 – Institutioner og regulering. København 1989, 415 s.
- : Videnskabeliggørelse eller forkastelse. Dansen om den uvidenskabelige dogmatik. Retfærd. Nordisk Juridisk Tidsskrift 44, s. 46-57, København 1989.
- : Politi hjemmel. Kommentar til betænkning nr. 1147. Juristen 5, s. 186-88, København 1989.
- : Dansk Forfatningsret 2 – Regering, forvaltning og dom. København 1989, 389 s.
- : Dansk Forfatningsret 3 – Menneskerettigheder. København 1989, 249 s.

Peter Blume

3. Retsvidenskabeligt Institut C

Forskningsevne:

Medarbejdernes forsknings- og undervisningsvirksomhed ligger hovedsagelig inden for følgende retsvidenskabelige fagområder: Formueret, skatteret, folke- og EF-ret samt familie- og arveret. En væsentlig del af medarbejdernes forsknings- og undervisningsvirksomhed består i at tilvejebringe lærebøger og materialesamlinger m.v. som grundlag for undervisningen i en række hovedfag i det juridiske studium.

1. Formueret

1.1 En afhandling med titlen: »Ansvar for graveskader – Erstatningsretlige problemer i forbindelse med ledningsregistrering og ledningsbeskadigelse« er færdigkrevet i årets løb og er under udgivelse. Derefter er påbegyndt arbejde med en lærebog i Kreditorforfølgning (Materiel foged- og konkursret) med sigte på udgivelse i slutningen af 1990 (Bo von Eyben).

1.2 Videreførelse af retsvidenskabelig undersøgelse vedrørende sælgers og købers retsstilling, herunder internationale køb og salg af fast ejendom. Endvidere en undersøgelse af interrelationerne mellem de privatretlige erstatningskrav, forsikringsinstituttet, offentligretlige reguleringer og foranstaltninger samt erstat-

ning for personskader i internationalt perspektiv. Endelig foretages retsvidenskabelige undersøgelser dels af de erstatningsretlige problemer vedrørende professionsansvaret dels af erstatningsansvaret for miljøskader (A. Vinding Kruse).

1.3 Afhandlingen »Consequential Damages in Comparative Context« blev forsvaret den 8. september 1989 og har indbragt forfatteren den juridiske doktorgrad. Herefter er arbejdet med den internationale købskonvention »United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods«. Desuden arbejdes med en retssammenlignende undersøgelse af produktansvaret i U.S.A. (Joseph Lookofsky).

1.4 Færdiggjort 2. udgave af Lærebog i international privatret. Kronikker i Politiken, 2. dec. 1988 »Bag facaden i Tyrkiet«, 15. juni »Retten i Sovjet«, kronik i Berlingske, 2. febr. 1989 »Krænkelser i Øst og Vest« (Erik Siesby).

1.5 Efter færdiggørelsen af licentiathandlingen »Den private syge- og ulykkesforsikring« arbejdes på et retsvidenskabeligt projekt om forbrugerbeskyttelsen i forsikring med belysning af spørgsmålene omkring sagsbehandling, ankenævnsbehandling, markedsføring mv. Det er hensigten at projektet skal munde ud i en undersøgelse af nye styringsmodeller m.h.t. beskyttelsen af forbrugerne af forsikring (Ivan Sørensen).

2. Folketret og EF-ret

2.1 Videreført arbejdet på en retsdogmatisk fremstilling af den retlige regulering af dansk fiskeri. Hovedvægten lægges på de komplicerede praktiske og retlige problemer, der opstår i forholdet mellem de forskellige internationale retssystemer og dansk national ret (Kaare Bangert).

2.2 Færdiggjort rapport til Greenpeace om den danske gennemførelse af Nordsødeklarationerne fra London og Bremen. Herudover arbejdet med den internationale miljøret. Desuden forskning inden for den internationale havret med særligt henblik på afgrænsningen af de maritime områder mellem stater. Endelig arbejdet med EF-retlige spørgsmål, navnlig EF-konkurrenceret. Dette skal bruges dels til EF-Karnov dels til bøger om materiel EF-ret og materiel EF-konkurrenceret (Claus Gulmann).

3. Offentlig ret

3.1 Fortsat arbejde med retsstillingen omkring fast ejendom, belyst såvel fra offentlige myndigheders synspunkt som fra den enkelte ejendoms ejer (Holger Hansen).

3.2 Fortsat arbejdet på en fremstilling vedrørende Folketingets Ombudsmand og med forvaltningspro-

cessuelle spørgsmål, der har sammenhæng hermed. Arbejder desuden med menneskeretlige spørgsmål i forbindelse med Centret for Menneskerettigheder, herunder med spørgsmål om menneskerettighedernes betydning for strafforfølgning og straffuldbyrkelse. Referentindlæg til det nordiske kriminalistmøde om dette emne (Lars Nordkov Nielsen).

4. Familie- og arveret

4.1 Fortsat arbejde på en større afhandling om familieformueret, særlig reglerne om ægtefælleskifte. Herudover studier i de juridiske problemer i forbindelse med anvendelse af ny forplantningsteknologi, fosterforsøg mv. Udarbejdet det danske bidrag til »IBA Dictionary« om arveret samt kommentar til ægteskabslovene i Karnovs lovsamling 1990. Udarbejdet artikel »Family rights and the registered partnership in Denmark«, der er godkendt til optagelse i International Journal of Law and the Family (Linda Nielsen).

4.2 Retsvidenskabelig undersøgelse af ægtepagtsinstituttets rolle i gældende dansk ægteskabsformueret gennem en praktisk orienteret kortlægning og analyse af i hvilket omfang og med hvilket indhold, der oprettes ægtepagter. Endvidere en vurdering af de nugældende bestemmelser vedrørende ægtepagter incl. lovforslag vedrørende indførelse af skilsmissesæreje (Bent Halfdan Pedersen).

4.3 Arbejdet på et større forskningsprojekt om testamenter, hvis grundlag er en empirisk undersøgelse af et repræsentativt udsnit af notartestamenterne for året 1987. Materialet EDB-behandles for tiden og vil derefter give anledning til forskellige publikationer. Endvidere arbejdes på udgivelse af en ny lærebog i Familieret 1990 (Finn Taksø-Jensen).

4.4 Artikel - »Family Law in Denmark«, bidrag til Sociology of Family Law, forv., publ. Milano 1990. Påbegyndt projekt: Civilretlig konfliktløsning i Japan og Danmark. En komparativ analyse af de to landes beslægtede formelle retssystemer og disses forskellige anvendelse. Den til grundliggende menneskeopfattelse og religionens indflydelse på kulturen, som har retssystemet som et institutionaliseret normset, vil blive beskrevet. Endvidere vil japansk kontraktudfærdigelse og konfliktbearbejdning blive beskrevet (Vibeke Vindelev).

5. Skatteret

5.1 Udarbejdet lærebøger om Skat-Erhverv og Skat-Personer (ny udgave) (Isi Foighel).

5.2 Afsluttet manuskript til en lærebog i almindelig retslære. Udarbejdet en artikel: »Om retfærdighed« (publ. Festskrift 1991), samt en artikel: »En højsteretsdom om blodskam (1862) og dens følger«. Herud-

over arbejdes på et langsigtet projekt vedrørende forholdets natur med det formål at belyse anvendelsen af forholdets natur som selvstændig retskilde og de begrænsninger, som domstolene er undergivet i forbindelse med deres retsskabende virksomhed (Svend Gram Jensen).

Universitetsadministrationen:

Claus Gulmann: Næstformand i Fagrådet og Fakultetsrådet. Medlem af offentlig-rets udvalg.

Holger Hansen: Formand for Studienævnet og dets kursusudvalg og udlandsudvalg. Medlem af Fagrådet.

Svend Gram Jensen: Medlem af studienævnet.

Anders Vinding Kruse: Medlem af Fagrådet.

Joseph Lookofsky: Medlem af kursusudvalget, og udlandsudvalget.

Lars Nordskov Nielsen: Formand for stipendiatudvalget. Medlem af Fagrådet.

Linda Nielsen: Institutbestyrer. Medlem af Fakultetets Forskningsudvalg, Konsistoriums årbogsudvalg og fakultetsstudienævnet.

Vibeke Vindeløv: Institutbestyrer (til 1/9), medlem af Konsistoriums ligestillingsudvalg og af styrelsen for Center for Øst- og Sydøstasien.

Medlemskab af udvalg, kommissioner m.v.:

Kaare Bangert: Medlem af Udenrigsministeriets havretsudvalg.

Bo von Eyben: Stedfortrædende formand for revaliderings- og pensionsnævnet i Københavns Amt. Medlem af Organisationskomitéen for »International Society for the Prevention of Iatrogenic Complications«. Medlem af nordisk forskergruppe nedsat af Justitsministerierne vedrørende udviklingen af reglerne om erstatning for personskade.

Isi Foighel: Medlem af Nordisk skattevidenskabeligt Forskningsråd. Formand for udvalget om Dansk Polarcenter. Formand for Kommissionen for videnskabelige Undersøgelser i Grønland. Dommer i den Europæiske Domstol for Menneskerettigheder, Strasbourg.

Claus Gulmann: Formand/medlem for Det danske Menneskerettighedscenter. Formand for udvalget til beskyttelse af videnskabeligt arbejde. Medlem af Erhvervsankenævnet. Medlem af forskellige bestyrelser, herunder legater m.v.

Anders Vinding Kruse: Formand for Justitsministeriets udvalg vedrørende nordisk og international købelov. Formand for Justitsministeriets udvalg vedrørende ansvar for miljøskader. Medlem af Justitsministeriets udvalg vedrørende beskyttelse af købere af bolig.

Joseph Lookofsky: Generalsekretær for den danske komité for komparativ ret (Association International des Sciences Juridiques).

Lars Nordskov Nielsen: Formand for bestyrelsen

for Socialforskningsinstituttet, formand for Erhvervsuddannelsesrådet og Læringerådet. Forligsmand og præsident for Kræftens Bekæmpelse. Medlem af bestyrelsen for Det danske Center for Menneskerettigheder og af Hovedbestyrelsen for Nordisk administrativt Forbund.

Finn Taksøe-Jensen: Formand for Justitsministeriets skiftelovsudvalg.

Udgivervirksomhed m.m.:

Bo von Eyben er juridisk medarbejder ved Karnovs Lovsamling. Claus Gulmann er redaktør for studentertidsskriftet *Justitia*, er med i redaktionen af Nordisk Tidsskrift for international Ret og er dansk medlem af redaktionskomitéen for *Tidsskrift for Retsvidenskab* og for *Yearbook of European Law*. Lars Nordskov Nielsen er redaktør af tidsskriftet »Juristen«. Vibeke Vindeløv er medlem af redaktionskomitéen for *Festskrift 1991*.

Gæster og rejser:

Isi Foighel: Deltager i det nordiske seminar om Skatteudviklinger i EF (Nordisk skattevidenskabeligt Forskningsråd).

Claus Gulmann: Studieophold ved DUKE University, deltagelse i konference med henblik på forberedelse af forskningsprojekt om integration i Vesteuropa.

Joseph Lookofsky: Studierejse til New York University.

Lars Nordskov Nielsen: Deltaget i konferencer med foredrag om offentlighedsloven og kommunestyre samt om erhvervsuddannelsesreformen. Deltaget i menneskerettighedsseminar i Moskva.

Linda Nielsen: Deltaget i Nordisk familieretsseminar og i internationalt symposium om bio-etik afholdt af Europarådet.

Erik Siesby: Deltaget i konferencer på Louisiana om menneskerettigheder i Øst- og Vesteuropa og om Rumænien, samt i konference i Riga om national selv-determination.

Vibeke Vindeløv: Studieophold i Japan.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 16.

Professorer: Bo von Eyben, Isi Foighel, Claus Gulmann, Anders Vinding Kruse, Lars Nordskov Nielsen, Erik Siesby, Finn Taksøe-Jensen.

Lektorer: Holger Hansen, Svend Gram Jensen, Joseph Lookofsky, Linda Nielsen, Vibeke Vindeløv.

Seniorstipendiater: Ivan Sørensen.

Kandidatstipendiater: Kaare Bangert, Leif Weizmann.

Introduktionsstipendiat: Bent Halfdan Pedersen.

TAP: Antal årsværk: 5,02.

Assisterter: Pia Jerle, Jeanne Muldgaard, Hanna

Mulvad, Anette Laurvig Nielsen, Bodil van de Velde, Mette Willer.

Overassistent: Jytte Hvidsø.

Ph.D. afhandlinger:

Sørensen, Ivan; Retsvidenskab: Den private syge- og ulykkesforsikring – et forsikringsretligt studie. Udgives på Gads Forlag; januar 1990.

Publikationer:

Balvig, F., Krarup, O., Stevnsborg, H., Vindeløv, V.: Samfundsjuridiske problemstillinger I. Københavns Universitet 1989, 532 s.

Bergsåker, T., Eyben, B.v., Roos, C.M., Wilhelmsen, T.: Udviklingen af reglerne om erstatning for personskade. Københavns Universitet 1989, 112 s.
von Eyben, B.: Tilläggsersättning på grund av oföretsedd skadeutveckling. Förhandlingarna vid det 31. nordiska juristmötet i Helsingfors 19-21 augusti 1987, del II, Lokalstyrelsen för Finland, s. 91-94+5S, Vammala, Finland 1989.

–: Materialesamling om Kreditorforfølgning (Materiel foged- og konkursret). Institutpublikation 1989, 263 s.

–: Hvordan fungerer erstatningsreglerne ved personskader? Nordisk Forsikringstidsskrift 3, s. 137-51, Stockholm 1989.

Gulmann, C., Fejø, J.: Nye EF-regler og domme i 1988. Ugeskrift for Retsvæsen B 17, s. 375, København 1989.

–, Rehof, L.A.: Redaktion af: Human Rights in Domestic Law and Development Assistance Policies of the Nordic Countries. London 1989, 212 s.

–, Lehmann, T., Berhard, J.: Folkeret. København 1989, 305 s.

Jensen, S.G.: Almindelig retslære. En introduktion. København 1989, 144 s.

–: Retfærdighed, straf og strafudmåling. Tidsskrift for Rettsvitenskap 4-5, s. 640-49, Oslo 1989.

Lookofsky, J.: International købelov. Juristen 3, s. 106-117, København 1989.

–: Internationale Køb. United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods. København 1989, 116 s.

–: Remedies for Breach Under the C I S G. Commercial Damages, C. Knapp, s. 43.1-43.53, New York 1989.

–: Consequential Damages in Comparative Context. From Breach of Promise to Monetary Remedy in the American, Scandinavian and International Law of Contracts and Sales. København 1989, 330 s.

Nielsen, L.: Reagensglasbørn og anden form for kunstig befrugtning. Juridiske konsekvenser ved anvendelse af ny forplantningsteknologi m.v. Et juridisk responsum. København 1989, 92 s.

–: Faderskab og Moderskab ved kunstig befrugtning.

Ugeskrift for Retsvæsen 18, s. 191-200, København 1989.

Sørensen, I.: Hvorledes skal begrebet personforsikring i EAL paragraf 22 stk. 2 bestemmes? Ugeskrift for Retsvæsen 25, s. 260-64, København 1989.

–: Når driftstabsforsikring er såvel personforsikring som skadeforsikring. Ugeskrift for Retsvæsen 49, s. 463-64, København 1989.

Vinding, A.K.: Mangelsproblemer og fortrydelsesret ved ejendoms køb. Ugeskrift for Retsvæsen 11, s. 6, København 1988.

Linda Nielsen

4. Kriminalistisk Institut

Instituttet varetager undervisningen i fagene strafferet, kriminologi, retssociologi og retspsykologi; desuden ret og samfund i samarbejde med det øvrige retsvidenskabelige område. Medarbejdernes forskningsopgaver falder hovedsageligt, men ikke udelukkende, inden for disse felter.

Strafferetten angår fastlæggelsen af det strafbares område, samt brugen af strafferetlige sanktioner. Strafferetlig forskning vedrører fortolkning og analyse af straffeloven og af særlovgivningens straffebestemmelser med udgangspunkt i bl.a. lovforarbejder og retspraksis. Fortolkningen kan vedrøre det kriminelle område, sanktionernes art og størrelse samt forhold vedrørende straffuldbyrdelsen.

Kriminologi er det tværvenskabelige, empiriske studium af kriminalitetens udbredelse, årsager og virkninger. Hovedtemaer i den kriminologiske forskning er undersøgelser af de forskellige forbrydelsers omfang, udbredelse og udvikling over tid, de kriminelle handlingers årsager og baggrund, kriminelle personers baggrund og vilkår, ofrenes situation, straffenes virkninger og forebyggelse af kriminalitet.

Retssociologien er den gren af sociologien, der beskæftiger sig med forholdet mellem ret og samfund. Blandt de vigtigste emner kan nævnes rettens sociale funktion, lovgivningens virkninger, retlig regulering som styringsmiddel i forhold til myndigheder og personer, domstole og administrative myndigheder som konfliktløser, den juridiske profession samt retten i lyset af samfundsmæssige forandringer.

Retspsykologien behandler forholdet mellem individ, ret og samfund og borgernes og myndighedernes retlige adfærd ud fra en psykologisk/socialpsykologisk synsvinkel. Hovedtemaer er: processens og retssalens psykologi (herunder vidne- og afhøringspsykologi), den juridiske adfærd psykologi, offerpsykologi, straf-

fens psykologi, socialiseringsproces, moraldannelse, retsbevidsthed og kriminalprævention.

Instituttet udgiver en årbog (kan købes i Studenterbøgladen, København), hvor man kan læse nærmere om instituttet og de enkelte medarbejders forskningsvirksomhed m.m. Her skal kort omtales en række af medarbejdernes vigtigste projekter og øvrige aktiviteter:

Flemming Balvig har arbejdet med en række teoretiske problemstillinger omkring formelle sociale kontrolsystemers (såsom straffesystemets) natur og funktioner og har i denne sammenhæng skrevet en bog om grundlæggende retsociologiske teorier. Efterfølgende er påbegyndt mindre empiriske undersøgelser med henblik på efterprøvning af visse dele af disse teorier. Især belyses mulige kvalitative skift i kriminaliteten, kriminalpolitikken samt befolkningens reaktioner på disse forhold. Her været institutbestyrer indtil maj 1989, er medlem af det retsvidenskabelige fagråd og fagledelsen for faget ret og samfund. Medlem af Justitsministeriets udvalg vedrørende edb og forskning, af Danmarks Statistiks kriminalstatistikudvalg og af bestyrelsen i Dansk retspolitisk Forening. Har gæsteforelæst ved universitetet i Amsterdam.

Joi Bay er i gang med en undersøgelse af det ideologiske grundlag for og den sociale organisering af de såkaldte odinister i USA. Odinister er en religiøs kult og en racistisk politisk bevægelse. Har forestået instituttets interne seminarer. Er dansk repræsentant i Nordisk Ungdomsforsknings Komité og har været på studierejser til USA juni-august samt november.

Ulla Bondeson har med udgivelsen af en bog på engelsk afsluttet et studium af fangesamfundet og relatering af prisonisering til recidiv for ungdomsfængsel, fængsel og internering. Endvidere har hun studeret det moralske klima i Norden; ca. 2.000 interviews er udført og en analyse af resultaterne er i gang. I forbindelse med European Values Social System Study Group forberedes en ny nordisk interviewundersøgelse (med Listhaug og Gundelach). Har været fagleder for Retssociologi under almene fag. Medlem af Nordisk samarbejdsråd for kriminologi, Dansk Kriminalistforenings bestyrelse samt Justitsministeriets kriminalpolitiske udvalg. Vicegeneralsekretær for International Society of Criminology; medlem af Conseil de Direction du Centre International de Criminologie Comparée, Montréal, Research Committee for the Sociology of Deviance and Social Control, ISA. Foredrag ved II. European Colloquium on Crime and Public Policy in Europe i Freiburg, samt ved internationale kriminologikurser i San Sebastian og Athen.

Leise Døllner har afsluttet en undersøgelse af »vold mod sagesløs«. I det forløbne år er der foretaget en samlet bearbejdning af projektets empiri (sagsdata, observationer, statistik, skadestuedata). Hun er instituttets lokalemester.

Margaretha Järvinen er ved at afslutte et projekt

om prostitution (med støtte fra Finlands Akademi). Projektet tager udgangspunkt i politimateriale om prostitution og alfonseri i Helsingfors. Dertil interviews med callgirls, hotelprostituerede m.fl.

Berl Kutchinsky har bl.a. studeret virkningerne af Det kriminalpræventive Råds »Operation Nabo-hjælp«, idet samtlige landets politikredse har besvaret et spørgeskema. Undersøgelsen, hvis foreløbige resultat blev præsenteret på Det kriminalpræventive Råds årsmøde i marts, vil blive fulgt op i 1990. Har endvidere udarbejdet tre publikumsrådgivende brochurer vedrørende hhv. overfald, voldtægt og kriminalitet mod ældre. Dette arbejde, der bygger på kriminologisk forskning, er udført i forbindelse med medlemskabet af Udvalget for taktisk kriminalpræventiv Rådgivning under Det kriminalpræventive Råd. Instituttets bestyrer fra maj 1989. Har været indkaldt som WHO temporary adviser ved et møde om børnemishandling i Ankara, juni, og har holdt foredrag på IX World Congress of Sexology i Caracas, december.

Britta Kyvsgaard arbejder med et 3-årigt projekt om »børnekriminalitet og præventive foranstaltninger«, finansieret af Fonden af 1982. Projektet omhandler bl.a. en undersøgelse af udviklingen i og omfanget af selvrapporeret kriminalitet blandt elever i 8. klasse i en forstadskommune til København, samt i skoler i Nordjylland. Endvidere er indsamlet oplysninger om kriminalpræventive projekter i samtlige kommuner i landet. Her deltaget i et USA-seminar, arrangeret af Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi, herunder holdt foredrag på American Society of Criminology Annual Meeting i Reno, november.

Rubya Mehdi er i gang med en analyse af den »islamiserings« der er sket af straffeloven, grundloven og familieretten i Pakistan, samt en sammenligning af dette med et sekulært system, som fx dansk lovgivning på de respektive områder. Medlem af udvalget for indvandreforskning, har deltaget i Conference on Islamic Family Law i London og forelæst på School of Oriental & African Studies, University of London, maj.

Nikolai Stoiko (statsstipendiat fra USSR) er i gang med en sammenlignende undersøgelse af det sovjetiske og det danske retssystem. Endvidere en sammenligning af kriminaliteten i hhv. Sovjetunionen, USA og Skandinavien.

Thorkil Thorsen har studeret omfanget og udviklingen i alkoholrelaterede skader i Danmark fra 1920-erne og fremefter. Denne kortlægning giver mulighed for at analysere sammenhængen mellem alkoholskader, samfundets samlede alkoholforbrug, den førte alkoholpolitik og andre samfundsforhold i øvrigt. Dette skal danne grundlaget for en senere vurdering af strategiske faktorer i en fremtidig alkoholpolitik.

Jørn Vestergaard har studeret sanktionspraksis og alternativer: Valget af sanktion i straffesager er behandlet i et bidrag til en grundbog for lægdommere.

Materiale om samfundstjeneste, frihedsstraf, fri kriminalforsorg, unge lovovertrædere mv. er udgivet til undervisningsbrug. Et aktuelt forslag om indførelse af såkaldte sociale kontrakter er behandlet i en artikel. Tiltalefravalg i sager vedrørende mentalt påfaldende lovovertrædere er behandlet i to artikler. Straffelovens såkaldte terrorparagraf er gennemgået i en artikel. Den aktuelle kriminalpolitiske udvikling er gennemgået i to større artikler, heraf en tysksproget. Medlem af Alkohol- og narkotikarådets repræsentantskab.

Preben Wilhjelm har studeret den kvalitative og kvantitative virkning af de i 1984 ændrede kriterier for nævningebehandling af straffesager. Han har endvidere redigeret en »Grundbog for lægdommere« samt »Retlige problemer« – en samling forslag til opgaver for jurastuderende. Medlem af Flygtningenævnet.

Jacob Hilden Winsløw arbejder på et projekt vedrørende drabet i retssystemet, i kriminalreportagen og i underholdningsfiktionen. Medlem af bestyrelsen i International Anti-Prohibitionist League og dansk kontaktperson i European Movement for the Normalization of Drug Problems. Medlem af Alkohol- og narkotikarådets narkotikaudvalg og repræsentantskab.

Knud Waaben foretager universitetshistoriske og strafferetshistoriske studier samt undersøgelser inden for aktuelle kriminalpolitiske områder. Formand for straffelovrådet og medlem af Nordisk Strafferetskomité.

Flere af instituttets medarbejdere er medlemmer af Justitsministeriets kriminalpolitiske forskningsudvalg samt Justitsministeriets kriminalpolitiske forskningsgruppe. Flere har deltaget i Nordisk Samarbejdsråd for Kriminologi's forskerseminar i Norge om kontrolbilledernes indhold og udvikling. Endelig er instituttets medarbejdere repræsenteret i følgende redaktionskomiteer mv.: Scandinavian Studies in Criminology, tidsskriftet Social Kritik, Socialwissenschaftlicher Verlag, Vesttyskland, Nordic Youth Research Information, Årbog for Ungdomskulturforskning, Victimology – An International Journal, Nordisk Sexologi og Diva: A Quarterly Journal of South Asian Women.

Instituttet udgiver skriferækken »Kriminalistisk Institut Stencilserie«, der i år er udkommet med 2 publikationer. Der har været afholdt en række velbesøgte seminarer om aktuelle retspolitiske emner, hvortil offentligheden har været indbudt. Medarbejdere fra instituttet har medvirket i en række radioudsendelser med fællestitlen: »Ret og urimeligt« og har medvirket ved høringer, konferencer, seminarer og anden udadrettet virksomhed landet over.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 8.

Professorer/docenter/lektorer: Flemming Balvig, Ulla Bondeson, Berl Kutchinsky, Jørn Vestergaard, Knud Waaben.

Gæsteprofessor: Nikolai Stoiko (USSR).

Universitetsstipendiater: Leise Døllner, Rubya Mehdi.

Forskningsstipendiater: Joi Bay, Margaretha Järvinen, Britta Kyvsgaard, Thorkild Thorsen, Preben Wilhjelm, Jacob Hilden Winsløw.

Forskningsmedarbejdere: Bjarne Angelsø, Ida Baggesen, Annalise Kongsted, Lene Ravn.

Eksterne lektorer: Poul Dahl Jensen, Poul Lodberg, Annika Snare.

TAP: Antal årsværk: 3,63.

Inger Bruun (orlov), Jerry Justice, Kirsti Sparrevohrn (overass., bibliotekar), Marie Stender, Annelise N. Sørensen.

Specialer:

Jensen, Kristian Lind: »Islamisk ret« (afløsningsopgave i kursusfaget Retssociologi, vejleder Rubya Mehdi).

Fensbo, Lene: »Strafudmålingsniveauer i Norden« (afløsningsopgave i kursusfaget Retssociologi, vejleder Ulla Bondeson).

Ph.D. afhandling:

Wilhjelm, Preben: Jura. Tvangsindgreb i strafferetsplejen 1976-85. DJØFs Forlag, 1988.

Publikationer

Balvig, F.: De ældres kriminalitet. Gerontologi og Samfund 3, s. 50-53, København 1989.

–: De voksnes fup og svindel. Dagbladet BT 26.10.89, kronik, København 1989.

–: Kriminalitet og kriminalpolitik. Grundbog for lægdommere, Preben Wilhjelm (red.), s. 124-36, København 1989.

–: Nils Christies forfatterskab. Nils Christies 60-Års Jubileum, Cecilie Høigård (red.), s. 6-13, Oslo Universitet 1989.

–: Fremtiden: Kriminelle forældre og lovlydige børn? Kriminalistisk Institut Stencilserie 51: Årsberetning 1989, s. 75-99, Københavns Universitet 1989.

–: Kriminalistisk Institut Årsberetning 1989 (Redaktion). Københavns Universitet 1989, 184 s.

–: I et straffeideologisk vakuum (Boganmeldelse). Dagbladet Information 23.2.89, København 1989.

–: Recession, Crime and Punishment (Boganmeldelse). Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 3, s. 230-31, København 1989.

–: Fra svar- til spørgsmålskriminalologi. Juristen 4, s. 142-46, København 1989.

–, Vestergaard, J., Wilhjelm, P.: Århundredets røver-

- historie. Dagbladet Information 7.6.89, kronik, København 1989.
- Smith, E.: Tvangsindgreb i strafferetsplejen – bedømt. Kriminalistisk Instituts Stencilserie 51: Årsberetning 1989, s. 141-62, Københavns Universitet 1989.
- Kriminologiske artikler (Redaktion). Københavns Universitet 1989, 282 s.
- Krarup, O., Stevnsborg, H., Vindeløv, V.: Samfundsjuridiske problemstillinger I. Københavns Universitet 1989, 532 s.
- Krarup, O.: Samfundsjura. En sociologisk indføring i forholdet mellem ret og samfund. Københavns Universitet 1989, 283 s.
- Wilhjelm, P., Winsløw, J.H.: Et narkotikapolitisk opbrud? Weekendavisen 5.5.89, kronik, København 1989.
- Bay, J.: Tuffa pojkar och mjuka flickor även på 90-talet? Ung på 90-talet: ungdomen i det postmoderna samhället, Benny Henriksson (red.), s. 45, Salt-sjö-Boo, Sverige 1989.
- Sociologiske forståelser af unges afvigelser. Kan man være både ung og ansvarlig, T. Andersen, B. Kyvsgaard, B. Tullberg (red.), s. 9-14, København 1989.
- Sociologisk feltforskning. Institutpublikation 1989, 74 s.
- Mobile fantasier. Ungdomskultur. Årbog for Ungdomskulturforskning Vol. 3, s. 9-35, Københavns Universitet 1989.
- Sovjetiske ungdomsproblemer – set fra Danmark. Er det let at være ung?, Andreas Steinmann (red.), s. 13-16, København 1989.
- Bondeson, U.V., Andersen, P.K.: Prisonization and Recidivism. Prisoners in Prison Societies, Ulla V. Bondeson, s. 277-93, New Brunswick, N.J., USA 1989.
- Tamm, D.: Ret og Retfærdighed. Materialesamling. Københavns Universitet 1989, 50 s.
- Regionale Strafzumessungsunterschiede in Schweden. Strafzumessung – Empirische Forschung und Strafrechtsdogmatik im Dialog, Christian Pfeiffer, Margit Oswald, s. 43-58, Stuttgart, BRD 1989.
- Bondeson, U.V.: Retfærdighedsopfattelser i befolkningen. Ret og Retfærdighed, Ditlev Tamm, Ulla Bondeson, s. 30-32, Københavns Universitet 1989.
- Sociological Problems Arising out of Industrialization of Western Europe. Dynamics of Management of Public Enterprises, Waris R. Kidwai, Baldeo Sahai (eds), s. 548-60, New Delhi, Indien 1989.
- Prisoners in Prison Societies. New Brunswick, N.J., USA 1989, 371 s.
- The problems of imprisonment, including strategies that might be employed to minimise the use of custody. Crime and Criminal Policy in Europe, Roger Hood (ed.), s. 220-25, University of Oxford, England 1989.
- Kutchinsky, B.: Forargelsen og den kunstneriske frihed. Om Freddie-sagen i 20-året for pornografiens frigivelse. Kriminalistisk Instituts Stencilserie 51: Årsberetning 1989, s. 111-16, Københavns Universitet 1989.
- Da bornertheden sejrede over kunstnerisk frihed. Dagbladet Information 4.9.89, kronik, København 1989.
- Incestpanikken i Cleveland. Nordisk Sexologi: Et liv er for kort. Festskrift tilegnet Preben Hertoft 7 (2-3), s. 89-108, København 1989.
- Seksuelle overgreb mod børn og unge. Nordisk Psykologi 41 (1), s. 54-56, København 1989.
- The Role of HIV Testing in AIDS Prevention. AIDS 89-90. News and Views on Research and Control, Guy de-Thé (ed.), s. 265-67, Paris 1989.
- Er medie volden farlig? TV og video: Vold mod børn?, John Aasted Halse, Ida Krog (red.), s. 87-99, København 1989.
- Kyvsgaard, B.: "Fy" er bedre end smæk. Vi Klubfolk 11, s. 12-13, København 1989.
- Børnene, magten og afmagten. Ekstra Bladet 12.6.89, s. 12, København 1989.
- ...Og fængslet ta'r de sidste. Om kriminalitet, straf og levevilkår. København 1989, 192 s.
- Ungdomskriminalitet – omfang, årsager og forebyggelse. Kan man være både ung og ansvarlig, T. Andersen, B. Kyvsgaard, B. Tullberg (red.), s. 4-9, København 1989.
- Fængselsideologien som blev væk – om det tomrum behandlingsideologien efterlod. Rapport från 30. Nordiska forskerseminariet i Växky, Finland 1988, Nordiska samarbetsrådet för kriminologi, s. 3-15, Helsinki 1989.
- ...og fængslet ta'r de sidste. Nyt fra Kriminalforsorgen 4, s. 14-15, København 1989.
- Anmeldelse af Iain Crow et al.: Unemployment, Crime and Offenders. Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 4, s. 324-25, København 1989.
- Anmeldelse af I. Berg, I. Brown & R. Hullin: Off School, In Court. Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 3, s. 233-34, København 1989.
- Kriminalitet og Levevilkår. Carlsbergfondets Årsskrift 1989, s. 39-44, København 1989.
- Hvorfor stiger fangetallet? Kriminalistisk Instituts Stencilserie 51: Årsberetning 1989, s. 91-101, Københavns Universitet 1989.
- I fængsel. Politiken 20.12.89, kronik, København 1989.

Statsvidenskab

1. Økonomisk Institut

Økonomisk Institut blev oprettet i 1958. Det er nu pr. 31. december 1989 arbejdsplads for 57 videnskabelige medarbejdere og 14 teknisk-administrative medarbejdere. Der er p.t. immatrikuleret 14 kandidater som Ph.D.-studerende ved instituttet.

Forskningsvirksomhed:

Forskningsaktiviteterne ved instituttet spænder over et bredt spektrum af discipliner med økonomisk teori som et fælles udgangspunkt. Institutets størrelse og faglige bredde har medført, at der er opstået en række uformelle arbejdsgrupper omkring forskellige forskningsområder:

1. Mikroteori og generel ligevægtsteori.
2. Driftsøkonomi og operationsanalyse.
3. Den offentlige sektor og samfundsøkonomien.
4. Pengeteori og pengepolitik, herunder international monetær økonomi.
5. Politisk økonomi.
6. Fordeling, allokering, inflation, udviklingsøkonomi og økonomisk historie.
7. Økonometri og anvendt økonomi.
8. Andre økonomiske discipliner.

En kort karakteristik af hver enkelt gruppes forskningsområde er givet i det følgende som indledning til forskningsberetningerne fra gruppens medlemmer.

1. Mikroteori og generel ligevægtsteori

(Anders Borglin, Birgit Grodal, Frank Hansen, Morten Hviid, Jørgen Birk Mortensen, Lise Nielsen, Michael Teit Nielsen, Christian Schultz, Birgitte Sloth og Karl Vind)

Den mikroøkonomiske teori handler om samspillet mellem enkeltindividernes økonomiske adfærd. Det undersøges her, hvorledes den enkelte handling inden for de rammer, der er fastlagt af de økonomiske regler og institutioner i samfundet, betinger og påvirker den økonomiske situation i dette samfund.

1.1 Forskningsaktiviteten har bestået i at undersøge relationerne mellem efficiente, optimale og maksimale programmer i vækstmodeller. Arbejdet med empiriske s.k. »uligevægtsmodeller«¹ fortsættes, og forsøg med at estimere empiriske uligevægtsmodeller for Finland og Norge er blevet påbegyndt. En større bearbejdning af undervisningsmaterialet for kurset i mikroteori er blevet påbegyndt (Anders Borglin).

1.2 Sammen med Werner Hildenbrand studeret den

aggregerede efterspørgselsfunktions egenskaber i forskellige typer af økonomier. Studier af ligevægtene i en økonomi med finansielle aktiver. Udarbejdet undervisningsmateriale i mikroøkonomisk teori (Birgit Grodal).

1.3 Afsluttet arbejde om Moyalproduktet for funktioner på faserummet. I forbindelse hermed er der udviklet en spektralteori for en klasse af uendeligdimensionale matricer. En lærebog i lineær algebra med anvendelser er under udarbejdelse. Den tænkes anvendt i undervisningen ved politistudiet (Frank Hansen).

1.4 Arbejder på et projekt om effekten af asymmetrisk information i modeller med sekventiel strategi valg. Dele af projektet foregår i samarbejde med henholdsvis Professor Torben M. Andersen, Aarhus Universitet og Reader Norman J. Ireland, University of Warwick. Her sammen med Bente Villadsen, Yale University fortsat arbejdet på et projekt om koncentrationsindex's statistiske fordeling (Morten Hviid).

1.5 Forsket i, hvordan muligheden for at gå fallit påvirker produktionsbeslutningen i lånefinansierede virksomheder, samt i, hvorledes bankers rentefastsættelse påvirkes, når de virksomheder, der låner i bankerne, tilhører forskellige risikogrupper (Michael Teit Nielsen).

1.6.1 Sammen med Hans Jørgen Jacobsen færdiggjort et arbejde om, hvorledes finans- og pengepolitik virker i en overlappende generationsøkonomi med fagforeninger. Der er arbejdet på en artikel om karakterisering af relative Pareto-optima i en overlappende generationsfastlønsøkonomi. Ligeledes med Hans Jørgen Jacobsen er et studie af den såkaldte »hump«-hypotese startet i en generel ligevægtsmodel.

1.6.2 Undersøgt, hvorvidt fænomenet »ufrivillig arbejdsløshed«² optræder i en overlappende generationsmodel med rationelle forventninger. I den undersøgte økonomi optræder dette fænomen ikke, hvilket er overraskende, da det optræder i lignende temporære økonomier.

1.6.3 Sammen med John Driffill, Center for Economic Research, Tilburg University, Holland, studeret lønfastsættelse og stabiliseringspolitik i økonomier med en stor fagforening og en offentlig myndighed, der begge optræder strategisk. Effekter af, at interaktionen er gentaget, er studeret.

1.6.4 I gentagne spil har der i de senere år været forsket en del i, hvilke ligevægte der er immune over

for genforhandling. Sammen med John Drifill påbegyndt et studie af, hvorledes genforhandlingsmuligheden påvirker udfaldet af et gentaget Cournot-Duopol (Christian Schultz).

1.7 Arbejdet med ligevægt i modeller for flertalsbeslutninger, hvor agenterne skiftes til at stille forslag (Birgitte Sloth).

1.8 Fortsat arbejdet med fortolkningen af usikkerheden som partielle ordninger og med de resulterende repræsentationssætninger (Karl Vind).

2. *Driftsøkonomi og operationsanalyse*

(Sven Danø, Jan Gunnarsson, Morten Hviid og Thorbjørn Waagstein)

Driftsøkonomi drejer sig om den enkelte virksomheds økonomiske problemer og forskellige metoder til at løse dem. Der er gerne tale om optimeringsproblemer, hvor man skal bestemme de mest fordelagtige handlingsstrategier i givne problemsituationer. Operationsanalyse er en redskabsdisciplin, der beskæftiger sig med optimeringsproblemer i almindelighed og kan anvendes inden for såvel driftsøkonomi som en række andre områder.

2.1 Påbegyndt et projekt om empiriske produktionsfunktioner for industrielle produktionsprocesser, baseret på teknisk litteratur (Sven Danø).

2.2 »Regulering af boliger og arbejdspladser ved forskellige samspilsformer offentlig-privat og ved usikkerhed«: Opgaven er, fra et informationsteoretisk perspektiv at forklare offentlig styring, hvor offentlige og private aktører koordinerer deres aktiviteter gennem decentrale beslutninger. Det empiriske materiale i opgaven kommer fra interviews med en gruppe beslutningstagere (nedsat af regeringen) med ansvar for et erhvervsudviklingsprogram for en svensk region (Jan Gunnarsson).

2.3 Afsluttet et projekt om reklame og information, hvor specielt reklameindsatsen over et produkts livscyklus er blevet analyseret. Der er fokuseret på effekten af konkurrence på reklameomfanget (Morten Hviid).

2.4 Forskningsindsatsen i 1989 falder inden for området politisk økonomi, jfr. nedenfor under gruppe 5 (Thorbjørn Waagstein).

3. *Den offentlige sektor og samfundsøkonomien*

(Flemming Christensen (fra 1/2), Peter Fristrup, Hans Jørgen Jacobsen, Hans Keiding, Klavs Lindeneg, Jørgen Birk Mortensen og Lasse Møller (fra 1/4)).

Gruppen beskæftiger sig med økonomiske aspekter af

tilstedeværelsen af en offentlig sektor af betydelig størrelse såvel som styring af denne sektor.

3.1 Forhandlingsteori: Muligheden for at finde en systematisk konfliktløsning, som tilgodeser det såkaldte krav om superadditivitet, således at det er fordelagtigt at løse konflikter straks fremfor at udskyde dem. Generelle kooperative løsningsbegreber (Flemming Christensen).

3.2 Kollektive beslutninger: Sikkerhed over for manipulering over for kompleksitet af regelsæt. Implementering af valgregler. Produktivitet i den offentlige sektor (Peter Fristrup).

3.3 Sammenhæng mellem magtstruktur og beslutningsetik i grupper: En undersøgelse af, hvorvidt det er muligt at finde regelsæt, som forener individuel optimering med en samlet social målsætning. Måling af effektivitet og optimal ressourcefordeling (Hans Keiding).

3.4 Et studie af, hvornår »private« allokeringmekanismer kan klare allokeringproblemerne i en økonomi og hvornår »offentlige« allokeringmekanismer er nødvendig. Undervisningsnoter til et teoretisk fag i offentlig økonomi (Klavs Lindeneg).

3.5 Arbejdet med analyser af privatisering på grundlag af engelske erfaringer. Endvidere arbejdet med nye økonomiske reguleringsmetoder, specielt med regulering på miljøområdet (Jørgen Birk Mortensen).

3.6 Public Choice: En analyse af politiske beslutningsprocesser med værktøjer fra økonomisk teori. Specielt: Det konstitutionelle problem om valget af grundlæggende beslutningsregler i samfundet (Lasse Møller).

4. *Penge teori og pengepolitik, herunder international monetær økonomi*

(Peter Ellehøj (1/3-31/8), Henrik Lando (fra 1/10 i USA), Peter Erling Nielsen, Søren Bo Nielsen og Niels Thygesen).

Gruppen har især gennemført forskning inden for områderne monetær makroteori – herunder også nyklassisk makroteori – penge- og statsgældspolitik og spørgsmål vedr. international tilpasning, bl.a. med henblik på europæiske monetære forhold.

4.1 Arbejder fortsat med en analyse af de nordiske landes penge- og valutapolitik og finansielle systemer. I forlængelse af dette arbejde arbejdes der med formuleringen af et nyt system til styring af Norges Banks fordringer på banksystemet. Udarbejdet en ny udgave af oversigt over den danske pengepolitik (Peter Erling Nielsen).

4.2 Undersøgelse af virkningerne af ændringer af kapitalindkomstbeskatning og investeringsubsidier i små og store lande. Arbejde med emner vedrørende dynamisk tilpasning i små lande til inde- og udefra kommende chok, men spørgsmålet om, hvorvidt primære budgetunderskud kan opretholdes på længere sigt, samt med intertemporal makroteori mere generelt (Søren Bo Nielsen).

4.3 Fortsat arbejdet med økonomisk-politisk koordination med særligt henblik på Det europæiske monetære system (EMS) og dets videreudvikling i retning af en økonomisk og monetær union. Som uafhængigt sagkyndigt medlem af det af Det europæiske Råd 1988 nedsatte udvalg herom var han i april 1989 medforfatter til den såkaldte Delorsrapport. Han udarbejdede også et bilag til udvalgets rapport om analytiske og operationelle aspekter af udviklingen af et europæisk centralbanksystem, offentliggjort af EF i august 1989. Dette arbejde søger især at udvikle pengepolitiske spilleregler i den vanskelige overgangsfase fra det nuværende EMS til et fuldt centraliseret beslutningssystem på det penge- og valutapolitiske område. Dele af arbejdet er udviklet sammen med kolleger fra centralbankerne i Frankrig og Italien; en første udgave blev skrevet under et ophold som gæsteprofessor ved Institut d'Etudes Politiques i Paris i januar 1989. I november 1989 har han for Centre for European Policy Studies (CEPS) i Bruxelles, hvortil han har været knyttet som Senior Research Fellow siden 1982, skrevet et længere oversigtspapir om den økonomiske og monetære union med Dr. Daniel Gros som medforfatter. Dette essay vil, ligesom et lignende i 1988, der foregreb en del af diskussionen i Delors-udvalget, blive offentliggjort som et CEPS Paper. Han har også sammen med Daniel Gros deltaget i forberedelserne til en omfattende række af undersøgelser af den økonomiske og monetære union, som er under udarbejdelse i EF-kommissionen (Niels Thygesen).

5. Politisk økonomi

(Jens Bonke, Christian Groth, Lars Haagen Pedersen, Torben Pedersen (til 31/10), Gunnar Persson, Peter Stephensen (fra 1/9 i USA), Thorbjørn Waagstein, Hans Aage).

Gruppens forskningsområde kan karakteriseres som samspillet mellem økonomiske og politiske mekanismer i forskellige samfundssystemer. Herunder arbejdes der med teorier om fordeling, konjunktursvingninger og økonomisk vækst, også i historisk perspektiv, arbejdsmarkedsforhold, overskudsdeling samt den uformelle økonomi.

5.1 Forskningsprojekt om forholdet mellem den formelle og informelle økonomi. Foretaget en gennemgang af såvel økonomisk som sociologisk litteratur

vedrørende arbejdsdeling mellem mænd og kvinder i husholdningsarbejdet – division of labor in household production – og gennemført en empirisk analyse af tidsallokeringen mellem kønnene med særligt henblik på at forklare fordelingen af husholdningsarbejdet i løbet af de seneste 25 år. Endvidere igangsat arbejde med at belyse husholdningsproduktionens betydning for fordelingen af økonomiske ressourcer i befolkningen (Jens Bonke).

5.2 Problemer i teorien om konjunkturbevægelser, herunder mikrogrundlaget for dynamiske IS/LM-modeller. Et delprojekt handler om rationaliserings- og forventningseffekter på forbrugs- og porteføljevalg. Udarbejdet undervisningsnoter til videregående makroteori på politistudiet og makroøkonomi I på matematik-økonomi-studiet (Christian Groth).

5.3 Fortsat licentiatprojekt om dynamiske modeller med endogent kapitalapparat, hvor modellens dynamik fremkommer som følge af rationel adfærd hos agenterne. I forbindelse hermed er virkningen af indførelsen af overskudsdeling, hvor arbejderne udligner deres overskudsrelaterede løn, blevet belyst i en økonomi, hvor alle priser og aflønningsparametre bliver endogent fastlagt. Det vises, at udligningen ændrer ligevægtens egenskaber, og at der i dette tilfælde kun eksisterer et Pareto-efficient overskudsdelingssystem. Betydningen af at indføre imperfekt konkurrence på godemarkedet er ligeledes analyseret (i et fælles arbejde med Peter Stephensen). Det vises heri, at imperfekt konkurrence ikke er en tilstrækkelig betingelse for Pareto-inefficiens (Lars Haagen Pedersen).

5.4 Undersøgelser af dansk erhvervslivs placering i den internationale arbejdsdeling. Motiverne bag udenlandsk-ejede virksomheders etablering i Danmark og de økonomiske effekter af etableringerne er belyst (Torben Pedersen).

5.5 Økonomier før år 1850 er dårligt dokumenterede med hensyn til data om produktion på nationalt og sektorielt niveau. Der er udviklet en metode til indirekte måling af arbejdsproduktivitet ved hjælp af data om bl.a. erhvervsfordeling og relativ løn. Metoden er anvendt i en studie af to regioner – Nederlandene og Toscana – i middelalderen, og indikerer en positiv produktivitetsvækst i størrelsesordenen 0.1 til 0.25 % per år (Gunnar Persson).

5.6 Færdiggørelsen af projektet om strukturforandringer i det sydlige Latinamerika i form af en række artikler, der formidler resultaterne af projektet. Udarbejdelse af en politisk-økonomisk debatbog om dansk økonomi. Forskningen i problemerne i forbindelse med delvis liberalisering eller deregulering af hidtil kontrollerede økonomier (Thorbjørn Waagstein).

5.7 Sammenlignende undersøgelser af ulighed, incitament og indkomstdannelser i forskellige samfundssystemer med særligt henblik på Sovjetunionen og Danmark. En analyse af 60 forskellige erhvervsgrupperes lønforhold i USSR, USA, UK og Danmark er afsluttet, og der er markante forskelle, idet sammenhængen mellem løn og uddannelsesniveau er væsentligt svagere i USSR end i de tre vestlige lande. Desuden arbejdes der med undersøgelser af brigadesystemets virkninger, den offentlige debat i USSR om priser og indkomster, demokratisering på forskellige områder af sovjetisk samfundsliv, samt af i hvilket omfang egenskaber ved incitamentstrukturerne kan forklare udviklingen i den sovjetiske økonomi og specielt de øjeblikkelige økonomiske problemer (Hans Aage).

6. *Fordeling, allokering, inflation, udviklingsøkonomi og økonomisk historie*

(Poul Buch-Hansen (fratrådt pr. 31/7 1989, orlov indtil da), Jørgen Peter Christensen, Jørgen Estrup (3/4 orlov), Ingrid Henriksen, Peter Birch Sørensen, Troels Østergaard Sørensen, Finn Tarp).

Gruppen har arbejdet med nyere makroteori, arbejdsmarkeds- og inflationsteori, finansvidenskabelige problemstillinger, samt forskellige problemkrede inden for udviklingsøkonomi og økonomisk historie.

6.1.1 Sovjetunionens økonomiske historie, hvor manuskript for tiden efter 1953 er færdiggjort og publiceret. Første del af arbejdet færdiggjordes i slutningen af 1987. Det samlede arbejde giver en fremstilling af udviklingen i Sovjetunionen fra 1917 til nu og endvidere en gennemgang af den økonomiske udvikling i den sidste del af Tsar-tiden. Hovedtemaer i anden del vedrørende tiden efter 1953 er den økonomiske planlægning og økonomiske reformer, problemer inden for det sovjetiske landbrug og ikke mindst en belysning af årsager til den aftagende vækst i den sovjetiske økonomi i efterkrigstiden.

6.1.2 Fortsat arbejde med delprojekt om industriens arbejdskraft inden for projektet Dansk industris historie efter 1870 under Carlsbergfondet og Det humanistiske Forskningsråd. Delprojektet om industrien omhandler en analyse af ændringer i arbejdskraftens sammensætning. Endvidere lægges vægt på en belysning af arbejdsforholdene inden for industrien i den ca. 100-årige periode. Desuden belyses udviklingen i løn og levestandard; yderligere behandles forholdet mellem arbejdsgivere/ledelse og lønmodtagere, og i forbindelse hermed bl.a. organisationsdannelsen.

6.1.3 Udarbejdet et bidrag til Festskrift til Svend Aage Hansen vedrørende industrielt gennembrud og økonomisk udvikling i Danmark. Endvidere revideret et papir om rationalisering og arbejderne – dansk industri i mellemkrigstiden med henblik på publicering i

en samlet publikation omfattende en række papirer fra to seminarer i 1988 og 1989 på Handelshøjskolen om ledelsesformer, produktionsorganisering og arbejdskraft i historisk-sociologisk belysning (Jørgen Peter Christensen).

6.2 Begrænset forskningsvirksomhed p.g.a. 3/4 orlov som følge af folketingsarbejde. Har fortrinsvis arbejdet med opsparingsproblemer set såvel ud fra en teoretisk synsvinkel som ud fra den særlige danske problemstilling, herunder mulighederne for at udforme en egentlig opsparingspolitik (Jørgen Estrup).

6.3 Arbejde med forskellige økonomiske problemstillinger vedrørende det danske landbrugs udvikling i det 18. og det tidlige 19. århundrede. Specielt har interessen samlet sig om markedets udvidelse og betydning i denne type økonomi set i lyset af bl.a. Norths teorier. Desuden er behandlet godssystemets udvikling og forvandling i Danmark med baggrund i nogle af de modeller, der er opstillet af Domar og andre af godssystemer med ufri arbejdskraft og hoveri i det østlige Europa. I fortsættelse heraf arbejde med det (set fra jordejernes side) frivillige salg af jord til selveje (Ingrid Henriksen).

6.4 Færdiggjort to teoretiske analyser af de dynamiske makroøkonomiske virkninger af forskellige beskatningsformer i en åben økonomi. Færdiggjort en artikel om planerne for harmonisering af indirekte og direkte skatter i EF. Færdiggjort en længere oversigtsartikel om teorien om international skattekordinering. Foretaget en teoretisk analyse af velfærdsgevinsterne ved international skattekordinering. Udarbejdet en artikel med en sammenlignende analyse af den danske regerings og oppositionens skattereformplaner. Studeret teoretiske fordele og praktiske problemer ved indførelse af indirekte forbrugsskat (Peter Birch Sørensen).

6.5 Arbejdsmarkedsteoretiske/politiske og makroøkonomiske problemstillinger. Arbejder med sammenhænge mellem løndannelse og beskæftigelse. Specielt er betydningen af arbejdsløshedsunderstøttelse behandlet både i mere teoretiske sammenhænge og i relation til en landesammenligning. Endvidere arbejdes med stabilitetsanalyse i makromodeller (Troels Østergaard Sørensen).

6.6 Fortsat arbejdet med generelle udviklingsøkonomiske problemstillinger, bl.a. med henblik på ændringer på området i forbindelse med den igangværende studiereform. Har udarbejdet udkast til forskningsarbejde om statens rolle og økonomisk politik i Afrika syd for Sahara. Papirer om forskellige dele af strukturtilpasningsprogrammet i Mozambique under færdiggørelse. Har deltaget i 3-ugers IDS/EDI seminar om

økonomisk management for strukturtilpasning i Afrika, og udført to konsulentjobs for Danida (Finn Tarp).

7. Økonometri og anvendt økonomi

(Karsten Albæk, Ellen Andersen, Henning Bach, Jørgen Elkjær (orlov fra 1.9.1989), Ulrika Enemark (fra 1.10.89), Michael Feilberg (fra 1.11.89), Yash Pal Gupta, Eskil Heinesen, Christian Hjorth-Andersen, Katarina Juselius, Niels Buus Kristensen, Niels Kærgård, Axel Mossin, Michael Osterwald-Lenum, Bent Sørensen og Sven Wunder).

Gruppen arbejder dels med udvikling af økonometrisk teori og metode, dels med konkrete empiriske undersøgelser på danske talmaterialer. Arbejdet inden for gruppen strækker sig således lige fra projekter med konstruktion og analyse af data til rent teoretiske arbejder vedrørende matematisk-statistiske estimationsmetoder.

7.1 Undersøgelser af det danske arbejdsmarked. Det betydelige hop i minimumslønnen i slutningen af 1970'erne betød alvorlige beskæftigelsesproblemer for lavtlønnede. Minimumslønnens konsekvenser undersøges nu over en længere periode. Lønudviklingen på de enkelte virksomheder undersøges for at få et bedre indblik i løn- og inflationsprocesser i Danmark (sammen med Erik Strøjer Madsen, Handelshøjskolen i Århus) (Karsten Albæk).

7.2 En kvantitativ beskrivelse af boligmassen i dette århundrede såvel som tidsserier for det årlige nybyggeri og nedlæggelser af boliger er under udarbejdelse. Undervisningsnoter til forbrugs- og investeringsteori samt et revideret notat om analyse af makromodeller er færdiggjort (Ellen Andersen).

7.3 Studeret løndannelse på arbejdsmarkedet, herunder betydningen af ikke-monetære forhold i forbindelse med ansættelsesforhold. Der er påbegyndt studier af fattigdomsbegreber (Henning Bach).

7.4 Studeret entreprenørbegrebet i økonomisk teori, herunder dette begrebs anvendelse hos økonomer som Schumpeter, Marshall, Keynes og Kirzner (orlov fra 1.9.89) (Jørgen Elkjær).

7.5 Der arbejdes med et sundhedsøkonomisk projekt, som har til formål at udvikle en teori for lægeadfærd på et marked præget af ufuldstændig og asymmetrisk information. De sundhedspolitiske konsekvenser af forskellige incitamenter på udbudssiden undersøges i den forbindelse (Ulrika Enemark).

7.6 Studerer økonometriske teori og søfartshistorisk litteratur, der knytter an til Østersøhandelen i perioden 1720-1820 (Michael Feilberg).

7.7 Der er arbejdet med et papir om »Bayesian Analysis – Application to Danish Data« og med bayesiske analyse af modeller med autokorrelation (Y. P. Gupta).

7.8 Analyser af estimerbare makroøkonomiske rateringsmodeller for vare- og arbejdsmarked. Specielt modeller, hvor der inddrages information om karakteren af evt. uligevægt på delmarkederne (Eskil Heinesen).

7.9 Forskningsvirksomheden i 1989 har været koncentreret om indledende studier i retsøkonomi og kulturøkonomi samt i mindre udstrækning miljøøkonomi. Specielt vedrørende kulturøkonomi er der iværksat et projekt om de økonomiske mekanismer, der styrer det størkøbenhavnske teatermarked (Chr. Hjorth-Andersen).

7.10 Den nye økonometriske kointegrationsmetode er afprøvet på kvartalsmodeller for nøglerelationer i den finansielle sektor i den danske økonomi. Ved hjælp af fundne estimater undersøges eksistensen af kortsigtede uligevægtsstilstande på det danske rente- og penge marked (Katarina Juselius).

7.11 Videre arbejde med empirisk analyse af udviklingen i lønstrukturen på det danske arbejdsmarked, herunder udarbejdelse af en statistisk model til beskrivelse af medianlønnen i Dansk Arbejdsgiverforenings publicerede funktionærlønsstatistik (Niels Buus Kristensen).

7.12 Analysen af de langsigtede økonomiske udviklingsforløb er fortsat; specielt har de grundlæggende metodeproblemer været genstand for behandling. Desuden har det politiske systems samspil med økonomien været undersøgt (Niels Kærgård).

7.13 På et teoretisk niveau er der arbejdet med individuelle sociale processer og med fattigdom i velfærdssamfundet (socialpolitik). Der er arbejdet med en behaviouristisk forbrugsteori, samt med behaviouristisk virksomhedsteori. Der er fortsat arbejdet med sektorbalancen i den danske økonomi med henblik på bl.a. beskæftigelsesproblemet (Axel Mossin).

7.14 I projektet »The error-correction model and its potential uses in the financial sector« indgår et studium af det statistiske grundlag for kointegrerede stokastiske vektorprocesser og teorier om den finansielle sektor (Michael Osterwald-Lenum).

7.15 Der arbejdes på en licentiatafhandling, som vil bestå i teoretisk formulering og empirisk estimation af en økonomisk vækstmodel. Arbejdet udføres under studieophold i USA (Bent Sørensen).

7.16 En undersøgelse af strukturelle ændringer tilknyttet økonomisk udvikling, industrialisering og samfundsmæssig modernisering i forskellige latinamerikanske lande, med specielt henblik på fordelingsaspektet. Studieophold i England fra 1.9.1989 (Sven Wunder).

8. Andre økonomiske discipliner

(Hector Estrup, Erik Gørtz, Anders Ølgaard).

8.1 Arbejdet med udbygning og færdiggørelse af en elementær fremstilling af hovedpunkter i den økonomiske teoris historie indtil o. 1870 m.h.p. undervisning på årsprøverne. I forbindelse med undersøgelsen af den rationelle agent i økonomisk teori er der arbejdet med undersøgelsen af Downs og Arrows »paradokser«, samt Sen's liberalitetsparadoks. Som en udløber heraf er en undersøgelse af gyldighedsbegrebet i statsvidenskaberne bragt til en foreløbig afslutning (Hector Estrup).

8.2 Arbejdet med problemstillinger inden for økonomisk politik, primært kreditmarkeds- og finanspolitik, herunder fortsat en analyse af udviklingen i den offentlige sektors og andre servicesektorers relative størrelse. Som opponent ved en disputats analyseret problemstillinger omkring sammenlignende samfundssystemer; i forlængelse heraf er et notat om overskudsdelingsfirmaer under udarbejdelse. Endvidere er artikel med udgangspunkt i oppositionen under færdiggørelse (Erik Gørtz).

8.3 Fortsat arbejde med en række problemstillinger i den økonomiske politik, i første række boligpolitikken, herunder en analyse af den danske boligmasse og dens kvalitet. Herudover – mere generelt – mulighederne for samtidig at løse de forskellige danske balanceproblemer. Herunder konsekvenserne af en evt. økonomisk og monetær union inden for EF, jfr. Delors-planen (Anders Ølgaard).

Anden virksomhed:

Karsten Albæk: Medlem af »Det rådgivende udvalg vedrørende Grønlands økonomi«, nedsat af Statsministeriet. Ellen Andersen: Medlem af Videnskabernes Selskab, Registrerrådet, Industriministeriets Erhvervsankenævnet og Boligministeriets Ølgaard-udvalg. Jens Bonke: Medlem af Working Group on Consumer Economics, EEC, og deltaget i møder i marts og november i Bruxelles. Medlem af referencegruppen vedr. samfundsvidenskabelig ernæringsforskning, Institut for human Ernæring, DLV. Medlem af rådet for Lærestaltalernes fælles Byplankursus. Medlem af referencegruppen vedr. teknik, arbejde og lokalt liv, universitetet i Linköping. Jørgen Peter Christensen: Deltager i centerråd m.v. vedr. områdestudier ved Københavns Universitet. Sven Danø: Medlem af ATV

og Videnskabernes Selskab. Hector Estrup: Medlem af Videnskabernes Selskab. Jørgen Estrup: Medlem af Folketinget. Medlem af bestyrelsen for Selskabet for Historie og Samfundøkonomi. Medlem af Nationalbankens repræsentantskab. Næstformand i North Atlantic Assemblys økonomiske komité, fra oktober general rapporteur sammesteds. Birgit Grodal: Medlem af Det samfundsvidenskabelige Forskningsråd, Council of European Economic Association, Council of Econometric Society, Academia Europea og Styrelsen for Nordiske Forskerkurser; formand for The Regional Consultants i Econometric Society. Erik Gørtz: Formand for Dansk energiøkonomisk Selskab. Chr. Hjorth-Andersen: Medlem af Monopolrådet og Folkeuniversitetets Programråd. Niels Kærgård: Medlem af organisationskomiteen for de danske økonometrikermøder på Sandbjerg Slot og det årlige danske symposium i anvendt statistik; medlem af bestyrelsen i Nationaløkonomisk Forening. Klavs Lindeneg: Sekretær for Nordisk Ministerråds kontaktgruppe for miljø-økonomi. Peter Erling Nielsen: Næstformand for Betalingskortudvalget under Forbrugerbudsmændens embede, medlem af Erhvervsankenævnet under industriministeriet. Peter Birch Sørensen: Medlem af International Institute of Public Finance, ledende sekretær for bestyrelsen for Laurits Andersens Fond. Niels Thygesen: Formand for Société Universitaire Européenne de Recherches Financières (SU-ERF). Hovedansvar for tilrettelæggelsen af SUERF's konference om virkningerne af øget konkurrence på de finansielle markeder i Nice i oktober 1989. Sammen med professor K. Velupillai i juni 1989 tilrettelagt en konference på Rungstedgaard om konjunkturteori og empirisk forskning heri for International Economic Association. Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd, Carlsbergfondet og Sveriges Riksbank havde ydet støtte til konferencen. I 1989 deltaget som en af de seks økonomisk sagkyndige udpeget af EF-kommissionen i tildelingsmøderne for Stimuleringsplanen for økonomisk videnskab i Europa (STEP). Har fortsat repræsenteret Rektorkollegiet i bestyrelsen for Det europæiske Universitetsinstitut i Firenze. Anders Ølgaard: Medlem af ATV; formand for Boligministeriets udvalg til belysning af udviklingen på boligmarkedet i de kommende år. Hans Aage: Deltagelse i stiftende møde i European Association for Comparative Economics, Urbino, 14. oktober 1989.

Udgiver- og redaktionsvirksomhed:

Instituttet udgiver løbende 5 serier memoer: blå og gul serie (begge arbejdsrapporter), grøn serie (undervisningsmateriale), rød serie (Ph.D.-afhandlinger) samt rosa serie (discussion papers).

Ellen Andersen: Referee for Nationaløkonomisk Tidsskrift, Scandinavian Journal of Economics og Riksbankens Jubileumsfond. Jens Bonke: Referee for Journal of Consumer Policy. Birgit Grodal: Referee

for *Econometrica*, *Journal of Mathematical Economics*, *Review of Economic Studies* og *Scandinavian Journal of Economics*. Erik Gørtz: Medlem af redaktionsråd og referee for *Scandinavian Journal of Economics*. Frank Hansen: Referee for *Mathematische Annalen*. Christian Hjorth-Andersen: Redaktionsmedlem for *Journal of Consumer Policy*, referee for samme og for *European Journal of Political Economy*. Morten Hviid: Referee for *International Economic Review*, *European Economic Review*, *International Journal of Industrial Economics* og *Journal of Industrial Economics*. Katarina Juselius: Associate editor ved *International Journal of Forecasting*. Hans Keiding: Associated editor ved *Journal of Mathematical Economics*. Niels Kærgård: I redaktionen for *Økonomi og Politik*. Klavs Lindeneg: Redaktør af *Miljøøkonomi i Norden*. Peter Erling Nielsen: Referee for *Scandinavian Journal of Economics*. Søren Bo Nielsen: Referee for *International Economic Review* og *European Economic Review*. Lars Haagen Pedersen: Referee for *Journal of Economics*. Gunnar Persson: Referee for bogforlaget Basil Blackwell angående Gloucester Portbooks-programmet. Christian Schultz: Referee for *Scandinavian Journal of Economics* og *Oxford Economic Papers*. Peter Birch Sørensen: Referee for *European Economic Review* og *Canadian Journal of Economics*. Karl Vind: Referee for *Econometrica*, *Journal of Economic Theory* og *Economic Enquiry*. Hans Aage: Medlem af editorial board for *Economics of Planning*.

Gæster ved instituttet:

Takket være en bevilling fra Forskerakademiet har professor Kumaraswamy Velupillai været knyttet til instituttet i hele året 1989.

En bevilling fra Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd har gjort det muligt at have følgende udenlandske gæster på kortere besøg: Professor Gunnar Thorlund Jepsen (Århus Universitet), professor Agnar Sandmo (Norges Handelshøjskole), professor R. W. Farebrother (University of Manchester), professor George Alogoskoufis (Birkbeck College, London), professor Jean-Pascal Benassy (CEPREMAP, Paris), professor Guillermo Owen (Naval Postgraduate School, Monterey, Calif.), professor Partha Sen (University of Illinois), professor Volker Böhm (Universität Mannheim), professor Francesco Giavazzi (Università di Bologna), professor Heracles Polemarchakis (CORE, Belgien), professor Jayasri Dutta (Katholieke Universiteit, Leuven, Belgien), professor Roy Radner (Bell Laboratories, England), professor John Driffill (Tilburg Universiteit, Holland), professor Mordechai Shechter (University of Haifa), professor Kul Bhatia (University of Western Ontario) og professor Olev Raju (University of Tartu, Estland).

Instituttet har endvidere haft besøg af følgende udenlandske gæster: Helmut Lütkepohl, Robert

Kunst, Neil Ericsson, Leif Dantziger, Samuel Bowles, Karl Moene, Finn Førsund, Ralph Abraham, Charles Feinstein, Daniel Heymann, Oliver Hart, Meyer Burstein, Mario Nuti, Alec Nove og Hans Brems, samt endvidere af Torben Andersen (Århus Universitet).

Gæsteforelæsninger, kongresforedrag m.v.:

Ellen Andersen: Foredrag ved konference i Uppsala. Jens Bonke: Gæsteforelæsninger på DTH og Nordplan, Stockholm. Anders Borglin: Præsenteret forskningsresultater ved konference i München. Birgit Grodal: Gæsteforelæsninger i Mannheim og Helsingfors; kongresforedrag i München. Erik Gørtz: Konferenceforedrag i Kolding og Helsingør. Chr. Hjorth-Andersen: Konferenceforedrag i Liblice, Tjekkosllovakiet. Morten Hviid: Præsenteret papir ved konference i Athen og symposium i Edinburgh; gæsteforelæsning ved University of Essex og University of Warwick. Katarina Juselius: Kongresforedrag i München og ved Sandbjergmødet for danske økonometrikere; forelæsninger ved kurser/workshops i Oslo, Helsingfors og Lucca og ved forskerkursus for nordiske økonometrikere; gæsteforelæsninger i Tyskland (Hagen) og USA (University of California samt Yale, New York, Arizona og Stanford University). Niels Kærgård: Forelagt papirer ved kongres i Richmond, USA, og ved symposier i Vancouver, Leuven og Århus; foredrag ved Sandbjergmødet for danske økonometrikere. Peter Erling Nielsen: Seminar og foredrag i Norges Bank. Gunnar Persson: Workshop-, kongres- og seminarforedrag i Bellagio, Santander og Chester; gæsteforelæsninger i Lund, Göteborg og Umeå. Christian Schultz: Konferenceforedrag i Oslo, Augsburg og München; gæsteforelæsning i Tilburg. Peter Birch Sørensen: Forelagt papirer på fem forskellige internationale konferencer. Troels Østergaard Sørensen: Foredrag ved konference i Torino. Niels Thygesen: Indlæg ved talrige konferencer – overvejende i udlandet – på universiteter og i centralbanker; to foredrag i USA og to ved konferencer i Japan. Karl Vind: Foredrag ved symposium i Columbus, Ohio, og ved konference i Firenze. Hans Aage: Gæsteforelæsning i Lund; kongresforedrag i Nottingham og Urbino.

Rejser i øvrigt:

Katarina Juselius: University of California, San Diego (21/9 1989-15/1 1990). Henrik Lando: UCLA (1/9 1989-1/9 1990). Michael Osterwald-Lenum: University of California, San Diego (sept. 1988-sept. 1990). Peter Stephensen: University of California, Davis (1/9 1989-1/3 1990). Sven Wunder: St. Antony's College, Oxford (1/9 1989-1/9 1991). Thorbjørn Waagstein: Deltagelse i projekter i Mozambique og Bolivia (august-september og november-december 1989). Hans Aage: Studierejse med 19 studerende til Leninograd og Moskva (januar-februar 1989).

Stab:

VIP: Antal årsværk: 51,9.

Professorer: Ellen Andersen, Sven Danø, Hector Estrup, Birgit Grodal, Erik Gørtz, Hans Keiding, Niels Thygesen, Karl Vind, Anders Ølgaard.

Gæsteprofessorer: Lars Tyge Nielsen, K. Velupillai.

Lektorer: Karsten Albæk, Anders Borglin, Poul Buch-Hansen, Jørgen Peter Christensen, Jørgen Estrup, Christian Groth, Jan Gunnarsson, Y. P. Gupta, Frank Hansen, Ingrid Henriksen, Christian Hjorth-Andersen, Katarina Juselius, Niels Kærgård, Klavs Lindeneg, Jørgen Birk Mortensen, Axel Mossin, Peter Erling Nielsen, Søren Bo Nielsen, Gunnar Persson, Christian Schultz, Peter Birch Sørensen, Troels Østergaard Sørensen, Thorbjørn Waagstein, Hans Aage.

Adjunkter: Henning Bach, Finn Tarp.

Seniorstipendiater: Jens Bonke, Morten Hviid, Michael Teit Nielsen, Lars Haagen Pedersen, Christian Schultz, Bent Sørensen.

Kandidatstipendiater: Jørgen Elkjær, Eskil Heinesen, Niels Buus Kristensen, Henrik Lando, Lise Nielsen, Michael Osterwald-Lenum, Lars Haagen Pedersen, Birgitte Sloth, Peter Stephensen, Svend Wunder.

Forskningsstipendiater: Flemming Christensen, Peter Fristrup, Hans Jørgen Jacobsen, Lasse Møller, Lise Nielsen, Torben Pedersen.

Introduktionsstipendiater: Peter Ellehøj, Ulrika Ene-mark, Michael Feilberg, Nicolai Foss, Ebbe Groes.

TAP: Antal årsværk: 13,8.

Edda Andersen, Aase Andersen, Henning Asmussen, Anne Lise Bagge, Karin Eriksson, Jette Florin, Anne-Marie Kühl Hansen, Hanne Hansen, Rigmor Lundgaard, Susanne Olsen, Else Marie Pedersen, Lene Petersen, Vibeke Ring, Inge Merete Schytte, Bjarne Skarin, Pia Lund Vestergaard.

Ph.D. afhandlinger:

Afhandlingens opbevaringssted angives i parantes efter titlen.

Jacobsen, Hans Jørgen: Arbejdsløshed i markedsøkonomier (Økonomisk Institut).

Schultz, Christian: Arbejdsløshed i markedsøkonomier (Økonomisk Institut).

Nielsen, Michael Teit: Expectations and learning in an overlapping generations economy (Økonomisk Institut).

Specialer (statsvidenskab):

Achton, Benny: En edb-løsning til brug for arbejds-markedsstatistik.

Ahm, Michael: En analyse af det danske marked for fastforrentede obligationer med særlig henblik på en vurdering af eksistensen af segmenterede delmarkeder.

Andersen, Annette R.: Integration af den finansielle

sektor i EF – med særligt henblik på dereguleringen af banksektoren.

Andersen, Karen: Landbrugsudvikling i Sudan. Identifikation af ændrede betingelser for fødevarerproduktion som bidrag til belysning af fødevarerkrisen 1983-85.

Andersen, Peter Minor: Fusioner og virksomheds-overtagelser – teori, pris og praksis.

Andersen, Susan: Konverteringsrisici ved investering i realkreditobligationer.

Andersen, Torsten S.: Valutaeksporerings betydning for værdiansættelsen af og den økonomiske styring i et multinationalt selskab.

Appel, Michael O.: Pengepolitikens politiske økonomi – centralbankautonomi og troværdighed.

Bekholm, Morten: Innovationsprocessens beskrivelse. Innovationer anvendt virksomhedsstrategisk.

Berth, Susanne B.: ECU – Har den en fremtid som europæisk fællesvaluta?

Bertelsen, Lars og Pedersen, Jens N.: Danske pengeinstitutters muligheder i forbindelse med etableringen af det indre marked i 1992 – set i et mikroøkonomisk perspektiv for udvalgte pengeinstitutter.

Bévoit, Eric Hans: Vilkår for og vurdering af danske investeringsforeninger.

Brandstrup, Nina: Den nye økonomiske verdensorden – ideer og resultater.

Brixen, Peter: Husholdningsadfærd. Forbrug og tidsanvendelse.

Bundgaard, Lene M. R.: Organisationskultur i teori og praksis – illustreret ved anvendelsen af begrebet i ISS-International Service System A/S.

Christensen, Anne L. U.: En diskussion af kapitalliberalisering inden for EF. – Med specielt henblik på konsekvenserne for EMS-samarbejdet.

Christensen, Britta M.: Europæisk integration set i lyset af den institutionelle opbygning af EF.

Christensen, Pia H.: Konkurrence-situationen for danske forsikrings-selskaber – med særligt henblik på gennemførelsen af EF's indre marked.

Christiansen, Bjørn B.: Det sociale alderspensionssystem – en analyse af nogle udvalgte hovedproblemstillinger.

Christiansen, Conni og Hansen, Anna Grethe: Teknologiens påvirkning af beskæftigelsen – Eksemplificeret ved mikroelektronikkens indførelse i to brancher i dansk industri.

Christiansen, Hans: En kvartalsmodel for boligbyggeriet. Forslag til forbedring af grundlaget for boligmodeller ved inddragelse af primærstatistikken.

Choen, Allan: Konsekvenserne af etableringen af det fælles indre marked i EF.

Danielsen, Lars: En empirisk undersøgelse af finansieringsadfærd og -mønstre i nordjyske industrivirksomheder i jern- & metal-, elektronik- og plastrancherne.

Dywremose, Thomas J.: Fusioner og virksomheds-

- overtagelse. En diskussion af motiver og hypoteser til belysning af danske fusionstendenser.
- Ellehøj, Peter Carl: International Exchange Rate Management and Cooperation – An International Political Economy Approach.
- Enemark, Ulrika M.: Sundhedsøkonomi. Behandling af forebyggelse.
- Ernst, Ole Legarth: En introduktion til den internationale gældskrise.
- Espersen, Claus: Investeringsteori under usikkerhed.
- Feilberg, Michael L.: Rug gennem Øresund i det 18. århundrede.
- Feuk, Eva: Optioner. Det schweiziske optionsmarked.
- Fischer, Bent: Den fremtidige pengeinstitutstruktur i Danmark.
- Foss, Nicolai Juul: Omkring »Prices and Production«.
- Foxman, Peter: Valutakriser, stabilisering og kapitalflugt.
- Franch, Torben Chr.: Endogen fagforeningsdannelse.
- Friby, Søren Steen: En vurdering af sammenhængen mellem fagforening og reallønsvivhed.
- Frich, Tina: Organisationsforandringer i små virksomheder.
- Frigaard, K. P.: Nogle udvalgte økonomiske og demografiske aspekter af alderspensionsproblemet.
- Furu, Anita: Lønssystemets makroøkonomiske effekter. Indeksering til mikro- og makrovariable.
- Gaihede, Tina W.: »Den Indbildt Syge« – Et økonomisk studie af dansk teater i teori og praksis.
- Gjerulff, Christian: Forskningsstatistik og forskningspolitik. En analyse af forskningsstatistikken for erhvervslivet som grundlag for regeringens handlingsplan for forskning og udvikling fra 1986.
- Graversen, Malene: Demografiske og adfældsrelaterede baggrundsvariables betydning for gener i bevægeapparatet baseret på logistiske regressionsanalyser og log-lineære analyser af »Den danske helbreds- og sygelighedsundersøgelse 1986-87«.
- Gregersen, Per og Larsson, Jens Wiberg: International portfoliomangement – teori og praksis.
- Groes, Ebbe og Tranæs, Torben: Sequentiel Bargaining and Competition.
- Hagstrøm, Nils: Nybyggede private andelsboliger – en analyse af de økonomiske problemstillinger.
- Hammer, Erik: Opgave- og byrdefordelingen i forholdet mellem staten og lokale myndigheder.
- Hansen, Jacob Funder: Naturmiljø i Vadehavet – Teoretiske og praktiske forhold ved evaluering og prioritering i planlægningen og forvaltningen. Case: Rekreative interesser og naturmiljøkvalitet.
- Hansen, Karen S.: Løn og fagforeninger – teori og empiri.
- Hansen, Ole T.: Regulering af kornproduktionen i EF.
- Harpsøe, Susanne: Perspektiver for et dansk pengeinstitut i forbindelse med åbningen af det indre marked i 1992 – med særligt henblik på Privatbanken A/S.
- Hauberg, André og Olesen, Henrik Chr.: Survey Data – metoder og anvendelser.
- Hedegaard, Frank og Jacobsen, Britta: Vurdering af Det teknologiske Udviklingsprogram (TUP).
- Hennecke, Dorth: Metoder til evaluering af udviklingsbistand. Beskrivelse og analyse af evaluering-metoder og bistandsevalueringsskik fra 60'erne til 1988 ud fra et anvendelseskraterie. Case: 3 tværsnit af DANIDA-evalueringer i perioder.
- Herskind-Jørgensen, N., Laursen, Jacob D. B.: Den direkte forbrugsskat.
- Hertel, Peter Erik: En teoretisk beskrivelse af international formueallokering.
- Hjorth, Tina E.: Internationalisering af det danske obligationsmarked.
- Hjortholm, Henrik: Modkøb. En beskrivelse af modkøb med speciel reference til de østeuropæiske lande.
- Humblebæk, Hans-Henrik: Dansk pengepolitik efter 1985. Fortidige og fremtidige aspekter og erfaringer.
- Hvalsø, Kim: Liberalisering af telekommunikation i EF.
- Haagen, Andersen: Optionsteoriens anvendelighed på det danske obligationsmarked.
- Isaksen, Thomas K.: Energiafgifter, formål og virkning.
- Jarlner, Michael Kåre: Samfundsøkonomisk vurdering af miljøet.
- Jensen, Bente Aae og Larsen, Dorte: En vurdering af EF-kommissionens forslag til skatte- og afgiftsharmonisering.
- Jensen, Lars Krabbe, Pedersen, Karl W.: Aspekter af et valutakurssamarbejde, med særlig henblik på stabilitet og rentevariabilitet.
- Jensen, Martin L.: Likviditetsstyring i et mindre pengeinstitut.
- Jensen, Ole Joachim: En komparativ analyse af udviklingen i den kommunale struktur i Danmark, Holland og England.
- Jensen, Peter S.: Den danske edb-branche. En brancheanalyse baseret på teorier om oligopolistisk konkurrence og teori om monopolistisk konkurrence.
- Jensen, Steen D.: Aspekter af nyere arbejdsmarkeds-teori med særlig henblik på forklaring af lønsvivhed og ufrivillig arbejdsløshed.
- Jensen, Thomas K.: Pengepolitik og kapitalbevægelser i porteføljebalanceteorien for en åben økonomi med faste kurser. Specielt med henblik på danske forhold.
- Juel, Carl Erik: Miljøpolitik. Hvordan får man mest ud af pengene?

- Just, Ole: Koordineringstiltag i det internationale monetære system.
- Jørgensen, Michael F.: Valutakursdannelse med udgangspunkt i porteføljebalancemodeller og porteføljediversifikation.
- Karlsen, Jan Ertmann: Tilpasning af udenlandsk arbejdskraft til det danske arbejdsmarked – med henblik på Norden og EF.
- Knudsen, Martin S.: Et studie i cost-efficiency ved reducere af landbrugets anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler.
- Kokfelt, Tine B.: Nyere tendenser indenfor international banklångivning til udviklingslande.
- Kristensen, Tove M.: Økonomisk vækst og dansk skolepolitik med særlig henblik på perioden 1918-1958.
- Kronborg, Anders, Mogensen, Ulrik B.: IMF og stabiliseringspolitik i mellemindkomstlande.
- Kusnitzoff, Michael H.: Vurderinger af årsager til den relative stabilitet i EMS-samarbejdet samt indvirkning af den øgede kapitalmobilitet.
- Kyvsgaard, Lars: Årsager til og konsekvenser af disintermediation på de internationale kapitalmarkeder.
- Ladekarl, Anders: Det almennyttige boligmarked.
- Lange, Mette: Cost-benefit analyser i forbindelse med fosterdiagnostik.
- Larsen, Karsten K.: Økonomen Henry George.
- Larsen, Torben A.: Aspekter af det europæiske monetære samarbejde – især med henblik på UK's stilling.
- Leth, Henrik: Robuste estimationsmetoder som grundlag for outliardiagnostic i den lineære regressionsmodel.
- Loft, Susanne L.: Industrivirksomhedernes stordriftsfordele – generelt og for Danmark.
- Lund, Jesper Ulrik: Rentepartiet og risikopræmie. Teoretiske modeller for kursrisikopræmien og en empirisk analyse af udviklingen for de skandinaviske lande det sidste tiår.
- Møller, Lars Poul: Samfundsøkonomisk projektvurdering på miljøområdet.
- Møller, Per: Ungdomsarbejdsløsheden i 1980'erne.
- Møllgaard, Hans Peter: Kortsigtede input-output prismodeller. Homogenitet og dynamik.
- Navntoft, Finn I.: Investeringsplanlægning – belyst med Storebæltsprojektet som eksempel.
- Nedergaard, Peder: Produktivitetmålinger – en analyse af anvendelsen af effektivitets- og produktivitetmålinger på højteknologiske virksomheder.
- Nielsen, Carsten K.: Kreditmarkedet med usikkerhed og asymmetrisk information – mikroøkonomiske analyser og makroøkonomiske konsekvenser.
- Nielsen, Claus M.: Alternative teorier for økonomisk politik.
- Nielsen, Henrik Fini: Fremtidens kollektive trafik – deregulering eller teknisk fornyelse?
- Nielsen, Jeannette: Real-Financial Linkages Among Open Economies.
- Nielsen, Jesper Holm: Obligatorisk pensionsopsparring baseret på individuelle ordninger i den finansielle sektor.
- Nielsen, Kirsten E. B.: Offentlige udgifter og økonomisk vækst.
- Nielsen, Stig H. M. og Pedersen, Peder G.: Fusioner og virksomhedsovertagelser.
- Nyrup, Lars: En analyse af kommunernes konjunkturbetingedede overskud belyst ved hjælp af en model for primærkommunal budgetadfærd.
- Nørlyng, Marina: Den italienske statslige holdingsektor og dens betydning for Mezzogiorno. En belysning af statsindustri som politisk instrument.
- Olesen, Axel: Den europæiske integrations politiske økonomi – »Fortress Europe« som følge af EF's indre marked.
- Olsen, Claus Ole: En teoretisk og empirisk analyse af Øst-Vest modhandel.
- Pedersen, Lars: Internationale vandring – til og fra Danmark efter 1945.
- Pedersen, Morten H.: Regler for pengepolitisk koordination i EMS: Fra asymmetri til symmetri. Inspireret af erfaringer fra guldfoden.
- Pedersen, Rose M. og Sørensen, Pia: Direkte forbrugs-skat.
- Pedersen, Tom Fro: Skatteharmonisering i EF – konsekvenser for Danmark.
- Petersen, Otte Brøns: Normativ økonomisk teoris statsteoretiske forudsætninger – en public choice-analyse af demokratiske institutioner for kollektiv beslutningstagen og deres relation til økonomisk teori.
- Plucnar, Lucie: En analyse af Mergers & Acquisitions aktiviteten i Danmark i forbindelse med Det Indre Marked med udgangen af 1992.
- Poulsen, Connie E.: En analyse af den grønlandske folkeskole nu og frem til år 2000.
- Poulsen, Helle B.: Nogle økonomiske aspekter af guldgravningen i Californien 1848-1870.
- Poulsen, Ole: Investering i konverterbare obligationer.
- Rapport, Dan L. P.: Udenrigshandelens rolle i den sovjetiske økonomi set i lyset af Gorbatsjov's reformpolitik.
- Ravn, Henrik Mikael: Public Choice-teorien og interesseorganisationerne.
- Rieman, Steffen: Reguleringsmæssige aspekter ved gennemførelsen af det indre marked for finansielle tjenesteydelser i EF.
- Riis, Mette: Danmark og den fælles europæiske landbrugspolitik – en vurdering af de økonomiske konsekvenser.
- Rosendal, Jacob Krarup: Strategisk analyse af ISS-Securitas A/S.
- Rybak, Lars Thomas: Kommunikation i organisationer.
- Rühne, Klaus A. B.: Internationaliseringen af finan-

- sielle serviceydelser – set i lyset af et indre marked i EF for finansielle serviceydelser.
- Salamon, Joakim: Dagpengesystemet.
- Salamon, Martin M.: Kunstauktioner.
- Schjunk, Helle Dyhr: Udviklingslinier i virksomhedens kapitalfremskaffelse – med særligt henblik på commercial-paper programmer og management-buy-outs.
- Schonemann-Paul, Helle: Husholdningsproduktionsudvikling i Danmark i økonomisk-historisk belysning.
- Seide, Peter Edvard: Arbejdsmarkedspension – En analyse af et arbejdsmarkedspensionssystemes real-økonomiske effekter – specielt med henblik på danske forhold.
- Simonsen, Vibeke: Offentlig uddannelsesfinansiering – belyst i teoretisk/uddannelsespolitisk perspektiv.
- Skjødt, Peter: Bilaterale uligevægte mellem USA og Japan. Samspillet mellem makroøkonomisk politik og mikroøkonomisk tilpasning.
- Sloth, Birgitte: Social Choice Teori med kompromismuligheder. Nyere resultater omkring aggregeringsprocedurer og samfundsmæssige valg, specielt i situationer med uendeligt mange alternativer.
- Steffensen, Poul: Organisationsudvikling.
- Svensson, Anne B.: Medicinsk teknologivurdering. Et beslutningsgrundlag i sundhedssektoren?
- Søborg, Torben U.: Dansk kommunal erhvervs politik. Virkemidler, levevilkår og kommunaløkonomi adfærd.
- Søgaard, Søren: Kapitaltilførselsmuligheder for mindre danske virksomheder.
- Sørensen, Anne: Offentligt ansatte kvinders levekår. – Med særligt henblik på arbejdsvilkårene.
- Sørensen, Marianne: Et globalt marked for finansiering af fast ejendom.
- Sørensen, Rewal S.: Udviklingen i den danske personlige indkomstfordeling i 1900-tallet.
- Sørensen, Søren Kolbye: Beregninger af omkostninger ved foreningsbekæmpelse på langt sigt.
- Thomsen, Jakob K.: En branches livsforløb.
- Thorsen, Lisbeth J.: En diskussion af størrelsesøkonomi og strukturpolitik i dansk landbrug.
- Tiedemann, Pernille D.: En udadvendt handelsstrategi: Case-study Irland.
- Trojel, Anders: Muligheder for indførelse af brugerbetaling på nogle tunge offentlige udgiftsområder i Danmark, belyst ved teorien om offentlige/socialt gode og prisfastsættelse i offentlige virksomheder.
- Ulderup, Per: Finansieringsmønstre i mindre og mellemstore virksomheder – en empirisk undersøgelse.
- Vinther, Michael: Fødevarehjælp – imod nye veje?
- Wier, Mette: Input-output modellen i miljøplanlægning.
- Ølgaard, Christian: En analyse af pundets mulige deltagelse i europæisk valutasamarbejde.
- Østergaard, Vibeke: Emission fra elproduktion.
- Aaby, Henrik: Planlægning i sygehusvæsenet under udgiftspress.
- Publikationer:*
- Albæk, K.: Flere eller færre lære-praktikpladser? Handelsskolen 22 (7), s. 20-27, Odense 1989.
- , Madsen, E.S.: Den solidariske lønpolitik og beskæftigelsen af lavtlønnede. Nationaløkonomisk Tidsskrift 127 (2), s. 184-99, København 1989.
- Andersen, E., Matthiessen, P.C., Ølgaard, A.: Boligmasse og boligbyggeri i første halvdel af dette århundrede. Økonomi og Politik 2: Festskrift til Svend Aage Hansen, s. 6-19, København 1989.
- : Analyse af makroøkonomiske modeller. Økonomisk Instituts Grønne Serie 2, s. 1-136, Københavns Universitet 1989.
- Andersen, T.M., Hviid, M.: Imperfect Competition, Information Acquisition, and Price Adjustment. Memo, Økonomisk Institut 11, s. 1-26, Århus Universitet 1989.
- Borglin, A.: Empiriska Fix-prismodeller. Ekonomisk debatt 4, s. 14, Stockholm 1989.
- : On the Relation between Maximal, Optimal and Efficient Programs. Discussion Papers, Økonomisk Institut 19, s. 1-37, Københavns Universitet 1989.
- Christensen, J.P.: Omkring industrielt gennembrud og økonomisk udvikling i Danmark. Økonomi og Politik 2: Festskrift til Svend Aage Hansen, s. 14, København 1989.
- : Sovjetunionens økonomiske historie, Del 2: Tiden efter 1953. Økonomisk Instituts Blå Memoer 167, s. 1-208, Københavns Universitet 1989.
- Elkjær, J.R.: Entreprenørbegrebet i "østrigsk" teori. Praxeologica 1, s. 111-22, København 1989.
- Estrup, H.: Stoisk Epikuræer eller Kynisk Hedonist. Økonomisk Instituts Blå Memoer 173, s. 1-65, Københavns Universitet 1989.
- : Forklaring og Moral. Økonomisk Instituts Blå Memoer 175, s. 1-23, Københavns Universitet 1989.
- Frstrup, P., Lund, L.: Om produktivitet af effektivitet. Samfundskønomen 4, s. 17-21, København 1989.
- Grodal, B.: Produktion i Generel Ligevægts Teori. Undervisningsnoter fra Økonomisk Institut 1, s. 1-14, Københavns Universitet 1989.
- , Hildenbrand, W.: The Weak Axiom of Revealed Preference in a Productive Economy. Review of Economic Studies 56 (4), s. 635-39, Oxford, England 1989.
- : Efterspørgselsteori. Undervisningsnoter fra Økonomisk Institut 6, s. 1-20, Københavns Universitet 1989.
- : Specielle Præferencerelationer. Undervisningsnoter fra Økonomisk Institut 7, s. 1-18, Københavns Universitet 1989.
- Groes, E., Tranæs, T.: Forhandling og fuldkommen konkurrence. Ceteris Paribus 9, s. 21-26, København 1989.

- , Tranæs, T.: Sequential Bargaining in a Market with One Seller and Two Different Buyers. Discussion Papers, Økonomisk Institut 22, s. 1-34, Københavns Universitet 1989.
- Groth, C.: Noter til videregående makroteori. Undervisningsnoter fra Økonomisk Institut 5, s. 1-89, Københavns Universitet 1989.
- Henriksen, I.: Væksten i 1700-tallets danske landbrug – Et økonomisk synspunkt. Økonomi og Politik 2: Festskrift til Svend Aage Hansen, s. 42-52, København 1989.
- : Det danske godssystemes udvikling. Nogle overvejelser vedrørende ufri arbejdskraft og hoveri. Økonomisk Instituts Blå Memoer 178, s. 1-35, Københavns Universitet 1989.
- Hjorth-Andersen, C.: Omsættelige forureningstilladelser. Samfundsøkonomen 5, s. 23-30, København 1989.
- : Danmark bør oprette et Institut for Industriforskning. Økonomi og Politik 4, s. 17-19, København 1989.
- Hviid, M.: Risk Averse Duopolists and Voluntary Information Transmission. The Journal of Industrial Economics Vol. 38, s. 49-64, England 1989.
- : A Two Stage Duopoly Model With Demand Uncertainty. Discussion Papers, Økonomisk Institut 8, s. 1-16, Københavns Universitet 1989.
- : Sequential capacity and price choices in a duopoly model with demand uncertainty. Discussion Papers, Økonomisk Institut 9, s. 1-28, Københavns Universitet 1989.
- : Oligopoly Models and Information Transmission. Københavns Universitet 1988, 179 s.
- Jacobsen, H.J., Schultz, C.: Wage Bargaining and Unemployment in a General Equilibrium Model. Discussion Papers, Økonomisk Institut 1, s. 1-24, Københavns Universitet 1989.
- , Schultz, C.: Profit Sharing May Increase Unemployment. Discussion Papers, Økonomisk Institut 2, s. 1-20, Københavns Universitet 1989.
- Johansen, S., Juselius, K.: The full information maximum likelihood procedure for inference on cointegration – With applications. Discussion Papers, Økonomisk Institut 11, s. 1-58, Københavns Universitet 1989.
- Juselius, K.: Stationary Disequilibrium Error Processes in the Danish Money Market. Discussion Papers, Økonomisk Institut 12, s. 1-39, Københavns Universitet 1989.
- Keiding, H., Wolffsen, P.: Har vi råd til den offentlige sektor? Samfundsøkonomen 4, s. 5-8, København 1989.
- : Nye Ledelsesformer i Den Sovjetiske Industri. Københavns Universitet 1989, 26 s.
- : Klippekortets Økonomiske Teori. Københavns Universitet 1989, 14 s.
- : Hvad vil vi med den offentlige sektor. København 1989, 47 s.
- : Driftsøkonomi I. Regnskab, Produktion og Omkostninger. København 1989, 154 s.
- , Hansen, B.O.: Brugerbetaling. Samfundsøkonomen 4, s. 23-27, København 1989.
- , Fristrup, P.: Asymptotical Strategy-proofness of Scoring Methods. Discussion Papers, Økonomisk Institut 10, s. 1-14, Københavns Universitet 1989.
- Kristensen, N.B.: Industrial growth in Denmark, 1872-1913 – In Relation to the Debate on an Industrial Break-through. Scandinavian Economic History Review 37 (1), s. 20, Lund, Sverige 1989.
- : Empirisk belysning af servicesektorens udvikling i Danmark siden 1966. København 1989, 135 s.
- Kærgård, N.: To modeller for den økonomiske udvikling. Symposium i anvendt statistik, Leif Spange Mortensen (red.), s. 181-204, Århus 1989.
- : Nogle grundproblemer i økonomisk historie: Stabilitet og kausalitet. Økonomi og Politik 2: Festskrift til Svend Aage Hansen, s. 53-65, København 1989.
- : Partiernes krise og den økonomiske styring. Politica 3, s. 255-64, Århus 1989.
- : Autonomy, Switching Regimes, and Super Exogeneity. European Economic Review 33 (9), s. 1799-1804, Oxford, England 1989.
- : Økonomisk historie – Mellem kildekritik og højere algebra. Nationaløkonomisk Tidsskrift 127 (3), s. 381-92, København 1989.
- Lindeneg, K.: Economic Planning and Decentralization. Scandinavian Journal of Economics 91 (1), s. 197, New York 1989.
- : Frihed, lighed og broderskab. Samfundsøkonomen 4, s. 9-15, København 1989.
- : Styringsmidler i miljøpolitikken – en oversigt. Miljøøkonomi i Norden 2, s. 4-6, København 1989.
- , Duer, H., Frøyen, O., Parkkinen, T., Wandén, S.: Anvendelser af økonomiske styringsmidler i den nordiske miljøpolitik. Miljøøkonomi i Norden 2, s. 7-8, København 1989.
- Mossin, A.: De største virksomheders særrolle. Økonomi og Politik 4, s. 14-16, København 1989.
- : Ældres forbrug, levemønster og behov for service. Et ældrepolitisk debatoplæg. 2. del, Landsforeningen Ældresagen, s. 39-45, København 1989.
- Nielsen, M.T.: The Moral Hazard of Managers' Decisions: Theory of the firm with limited liability. Discussion Papers, Økonomisk Institut 3, s. 1-31, Københavns Universitet 1989.
- : Expectations and Learning in an Overlapping Generations Economy. Økonomiske Instituts Røde Memoserie 19, s. 1-225, Københavns Universitet 1989.
- : Market Equilibrium with Limited Liability: The Plausibility of Credit Rationing due to Adverse Selection. Discussion Papers, Økonomisk Institut 3, s. 1-46, Københavns Universitet 1989.

- : The Pareto Domination of Irrational Expectations over Rational Expectations. *Journal of Economic Theory* 46, s. 322-32, Belgien 1988.
- Nielsen, P.E.: Fra pengepolitik til kapitalmarkedspolitik. *Sparekassen* 1, s. 24-29, København 1989.
- : Hvordan skal pensionsmidlerne forvaltes. *Finans/Invest* 3, s. 24-26, København 1989.
- : Dansk pengepolitik siden 1969. 9. udgave. Økonomisk Instituts Blå Memoer 118, s. 1-56, Københavns Universitet 1989.
- Nielsen, S.B.: En Kommentar om Konkurrenceevnemål. Valutakursteori og -politik, Martin Paldam, Nils Karl Sørensen, s. 132-35, Århus Universitet 1989.
- , Sørensen, P.B.: Capital income taxation in a growing open economy. *Discussion Papers, Økonomisk Institut* 14, s. 1-33, Københavns Universitet 1989.
- : Økonomibøger og bogøkonomi. *Økonomisk Instituts Blå Memoer* 174, s. 1-12, Københavns Universitet 1989.
- : Currant account effects of a devaluation in an optimising model with capital accumulation. *Discussion Papers, Økonomisk Institut* 16, s. 1-31, Københavns Universitet 1989.
- : Effects of Macroeconomic Transmission of Tariffs. *Growth and External Debt Management*, H. W. Singer, Soumitra Sharma (eds), s. 211-19, London 1989.
- : The Puzzle of Welfare – Reducing Trade Diversification: A Supplementary Note. *Oxford Economic Papers* 41 (2), s. 456-57, Oxford, England 1989.
- : Capital Income Taxation in a Growing World Economy. *Discussion Papers, Økonomisk Institut* 20, s. 1-35, Københavns Universitet 1989.
- : Terms of Trade, The Current Account and Imports of Intermediates and Investment Goods. *Discussion Papers, Økonomisk Institut* 21, s. 1-28, Københavns Universitet 1989.
- Pedersen, L.H.: Profit Sharing, Investment and Flexible Wages. *Discussion Papers, Økonomisk Institut* 13, s. 1-30, Københavns Universitet 1989.
- : Overskudsdeling i en lille åben økonomi. *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 127 (1), s. 59-73, København 1989.
- Persson, K.G.: Aggregate Output and Labour Productivity in English Agriculture. *Discussion Papers, Økonomisk Institut* 6, s. 1-17, Københavns Universitet 1989.
- : Reflexioner kring individualismens framväxt. *Økonomi og Politik* 2: Festskrift til Svend Aage Hansen, s. 101-112, København 1989.
- : Economic Growth in Medieval Europe. *Models and Estimations. Samhällsvetenskap, ekonomi, historia. Festskrift till Lars Herlitz, Jan Bohlin m.fl.*, s. 223-36, Göteborg, Sverige 1989.
- Rasmussen, P.N.: Om indkomstfordelingen mellem lande. *Økonomi og Politik* 2: Festskrift til Svend Aage Hansen, s. 125-30, København 1989.
- Schultz, C.: The Impossibility of Involuntary Unemployment in an Overlapping Generations Model With Rational Expectations. *Discussion Papers, Økonomisk Institut* 18, s. 1-24, Københavns Universitet 1989.
- Sloth, B.: Finansiering af lokalradioer – et case i Social Choice. *Københavns Universitet* 1989, 24 s.
- : Hvad er der i vejen med flertalsbeslutninger? *Ceteris Paribus* 7, s. 20-28, København 1989.
- Sørensen, P.B.: Taxation of income, consumption and wages in an open economy. *Discussion Papers, Økonomisk Institut* 15, s. 1-23, Københavns Universitet 1989.
- : Taxation, budget deficits and economic performance: Some reflections on the Danish experience. *The Impact of Income Tax Reduction on Exchequer Revenue and the Economy, Foundation for Fiscal Studies*, s. 13-21, Dublin, Irland 1989.
- : Vi lever i de store planers tid. *Sparekassen* 7-8, s. 22-27, København 1989.
- Sørensen, T.Ø.: Temporary layoffs and unemployment insurance. *Discussion Papers, Økonomisk Institut* 26, s. 23, Københavns Universitet 1988.
- Thygesen, N.: Fiscal Constraints and EMU. *The Amex Bank Review* 16 (7), s. 5-8, London 1989.
- : The Delors Report and Eur opean economic and monetary union. *International Affairs* 65 (4), s. 637-52, London 1989.
- : Er den økonomiske og monetære union kommet nærmere? *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 127 (2), s. 143-59, København 1989.
- : The prospects for a European central bank. *A European Central Bank? Perspectives on European monetary unification after ten years of the EMS*, Marcello de Cecco, Alberto Giovannini, s. 354-64, Cambridge, England 1989.
- : A European central banking system – Some analytical and operational considerations. *Report on economic and monetary union in the European Community*, J. Delors et al. *Office for Official Publications of the European Communities*, s. 157-75, Luxembourg 1989.
- Waagstein, T.: Nyliberalismen som redskab for strukturforandringer i det sydlige Latinamerika – fra "mirakel" til katastrofe. *Nordisk Tidsskrift för Politisk Ekonomi* 23, s. 19-51, Oslo 1989.
- : Udviklingsmodeller – nogle teoretiske overvejelser med anvendelse på Latinamerikas sydkogle. *Den Ny Verden* 23 (1), s. 210-35, København 1989.
- : Begrebet strukturforandringer i økonomisk teori. *Nationaløkonomisk Tidsskrift* 127 (4), s. 35-44, København 1989.
- : Neoliberalism as a Lever for Structural Change in the Southern Cone – From "Miracle" to Disaster.

- Økonomisk Instituts Blå Memoer 172, s. 1-44, Københavns Universitet 1989.
- : Mellem mirakler og afgrunde – Fem fremtidsbilleder for Danmark. København 1989, 176 s.
 - Aage, H.: Inequality, Incentives, and Income. A review of seventeen papers in comparative and Soviet Studies. Økonomisk Instituts Blå Memoer 171, s. 1-59, Københavns Universitet 1989.
 - : White, Black and Green Multipliers: Effects of White, Black and Green Sector Activities on the Economy and on the Development of Consumer Services. Journal of Consumer Policy 12 (1), s. 39-57, Amsterdam 1989.
 - : Inequality, Incentives, and Income. Genoptryk af 18 artikler, disputats (Studier nr. 32). Københavns Universitet 1989, 611 s.
 - : Soviet Wage Theory and Distribution Debates. The Kennan Institute for Advanced Russian Studies Occasional Papers 232, s. 50, Washington D.C. 1989.
 - : The Brigade-Managed Enterprise. Discussion Papers, Økonomisk Institut 5, s. 1-30, Københavns Universitet 1989.
 - : Incentives and Capital Intensity in Soviet Industry. Økonomisk Instituts Blå Memoer 170, s. 1-21, Københavns Universitet 1989.
 - : The Wage System in The Soviet Union. Økonomisk Instituts Blå Memoer 169, s. 1-43, Københavns Universitet 1989.
 - : The Soviet Distribution of Income in Comparative Perspective. Økonomisk Instituts Blå Memoer 168, s. 1-46, Københavns Universitet 1989.
 - : A Small, Open Share Economy. Cambridge Journal of Economics 12 (4), s. 471-79, Cambridge, England 1989.
 - : Slut med ligemageriet. Vindue mod Øst 6 (1988), s. 7-8, Esbjerg 1989.
 - : Sovjetøkonomien 1965-1989. Undervisningsnoter fra Økonomisk Institut 8, s. 1-23, Københavns Universitet 1989.
 - : Folkelig modstand mod rationelle priser. Sparekassen 11, s. 13-15, København 1989.

Anders Ølgaard

2. Statistisk Institut

Forskningsvirksomhed:

Forskningen ved Statistisk Institut finder sted indenfor områderne teoretisk statistik og demografi og deres anvendelser. Instituttet udgiver hvert år en beretning, der udførligt beskriver de samlede aktiviteter. De videnskabelige medarbejders forskningsvirksomhed kan kort sammenfattes således:

Erling B. Andersen har beskæftiget sig med teorien for statistisk analyse af kategoriserede data. I 1989 færdiggjorde han en monografi herom, der udkommer i 1990 på Springer Verlag. I tilknytning til det teoretiske arbejde, har han sammen med en programmør udarbejdet en menustyret programpakke, der indeholder programmer til statistisk analyse af de modeller, der ikke er inkluderet i de sædvanlige programpakker. Desuden har han været medlem af Det statsvidenskabelige Fagråd, Fællesrådet for Idrætsuddannelserne og Idrættens Forskningsråd. Han har også deltaget i ESF workshop i Oslo, ISI-kongres i Paris og EF-programkomité i Luxembourg og holdt gæsteforelæsninger efter invitation i Oslo og Sønderborg.

Hans Oluf Hansen har gennemført en analyse af overlevelsen og familiedannelsen i Rødovre og Sejrø sogne for personer født ca. 1662-1801 på basis af individrelaterede forløbsdata indeholdt i to integrerede personregistre (relationsdatabaser). Der anvendes ikke-parametriske estimation af intensitet. Et manuskript er udarbejdet og under offentliggørelse.

Arbejdet med udvikling af software til arbejdsmarkedsanalyser og -fremskrivninger, til økonomiske livsforløbskalkuler, og til mikrosimulation af populationsprocesser samt analyse af databasestrukturer med henblik på analyse af befolkningsprocessens demografiske og socio-økonomiske aspekter, er videreført i 1989. Han har holdt foredrag på konferencer i Gausdal, Norge, og i New Delhi.

Niels-Erik Jensen har beskæftiget sig med kø- og lagerplanlægningsproblemer. Arbejdet med at løse visse kø- og lagerplanlægningsproblemer ved hjælp af et diagram af mulige overgange for den relevante stokastiske kø- eller lagerproces er foreløbig afsluttet med udarbejdelsen af en lærebog. Det videre arbejde med projektet tager sigte på at anvende løsningsmetoden på køproblemer, hvor flere end én kunde samtidig betjenes af én ekspedient (»gruppebetjening«) eller af flere ekspedienter i en bestemt rækkefølge (»tvungen søgning«).

Desuden har han været medlem af institutbestyrelsen, budgetkonsulent for Økonomisk Studienævn. Han har deltaget i symposium i anvendt statistik i Århus, 23.-25. januar 1989.

Nils Kousgård har arbejdet med resistent regressionsanalyse. Regressionsmodeller anvendes når man ønsker at beskrive variationen i en responsvariabel som en funktion af en eller flere forklarede variable. Ofte antages responsvariablen at være normalfordelt og mindste kvadraters metode benyttes som grundlag for analysen. Metoden har imidlertid den ulempe, at dens konklusioner i et betydeligt omfang kan være påvirket af tilstedeværelsen af et mindre antal afvigende observationer, samtidig med at tilstedeværelsen af sådanne observationer kan være vanskelig at påvise indenfor metodens rammer. Derfor har det interesse, i hvert fald i den indledende fase af analysen, at kunne påvise en eventuel tilstedeværelse af ekstreme obser-

vationer. Dette kan gøres på grundlag af en robust eller resistant analysemetode. Specielt har en metode hvor estimationen baseres på en minimering af medianen af de kvadrerede residualer været studeret. Men også andre estimationsmetoder som f.eks. LM-estimatorer har været betragtede.

Lisbeth Funding la Cour har arbejdet med konstruktion af alternative monetære aggregater på danske data og anvendelse af disse bl.a. til estimation af en pengeefterspørgselsfunktion. Det er hensigten at søge at konstruere alternative pengemængdeserier på danske data. Det alternative består i, at man, i stedet for blot at summere de enkelte komponenter, vejer dem sammen med et udtryk for deres likviditetsgrad som vægt. Herudover bør anvendeligheden af sådanne alternative indeks vurderes indenfor de områder af økonomien, hvor pengemængde udtryk traditionelt har haft betydning. Specielt ønskes at gøre forsøg med estimation af en dansk pengeefterspørgselsfunktion og i denne forbindelse at benytte den nyere teknik indenfor økonometri, tidsrække- og regressionsanalyse.

Poul Christian Matthiessen har arbejdet med følgende to projekter: Den demografiske aldring i industrilandene: Projektet har til formål at give en analyse af de økonomiske og sociale konsekvenser af fertilitetsnedgangen og aldringen i industrilandene. Ændringerne i befolkningens størrelse, køn og aldersfordeling medfører f.eks. ændringer af forsørgerbyrden, opsparringstilbøjeligheden, mobiliteten af arbejdskraften, befolkningens geografiske fordeling og bolig efterspørgsel.

Den aktuelle fertilitetssituation i historisk perspektiv: Med udgangspunkt i den demografiske situation i Danmark tilsigter projektet at sætte den aktuelle befolkningsituation i de nordiske lande (og andre industrilandene) ind i en historisk sammenhæng. I indeværende år er publiceret et komparativt nordisk studie.

Desuden har han været institutbestyrer.

Jon Stene har arbejdet med sandsynlighedsmodeller og statistiske metoder til analyse af familiedata, specielt data om familier eller slægter, hvor de enkelte medlemmer har et af flere mulige kendetegn, hvoraf nogle kan være unormale egenskaber som arvelige sygdomme. Han har studeret udviklingen af disse modeller i Tyskland frem til 1940. Han har startet et samarbejde med DANIDA med henblik på at evaluere et elektrificeringsprojekt i Kenya, som DANIDA finansierer. Han har deltaget i planlægningen og gennemførelsen af en spørgeskemainsamling i de aktuelle områder umiddelbart før disse bliver elektrificeret.

Han har endvidere været sekretær for Nordisk Region af Biometric Society, har deltaget i planlægningen af en konference i Celle, Vesttyskland, fælles for den nordiske og den vesttyske region og er desuden associate editor for tidsskriftet »Biometrics«. Han har holdt foredrag på konferencer i Celle i Vesttyskland, Groningen i Holland, Laugarvatn i Island og Paris.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 7.

Professorer: Dr.phil. Erling B. Andersen, dr.polit. Poul Christian Matthiessen.

Docent: Dr.philos. Jon Stene.

Lektorer: Cand.mag. Hans Oluf Hansen, cand.polit. Niels-Erik Jensen, cand.stat. Nils Kousgaard.

Kandidatsstipendiat: Cand.polit. Lisbeth Funding la Cour fra 1. februar.

Gæster: A. J. Kutylowski indtil 30. juni, Kamaras Ferenc 16. januar til 17. marts.

Ekstern lektor: cand.stat. Gorm Gabrielsen.

TAP: Antal årsværk: 3.

Sekretærer: Mirtha Cereceda, Mette Jahn Haagen sen, Lis Olsen.

Publikationer:

Andersen, E., Matthiessen, P.C., Ølgaard, A.: Boligmasse og boligbyggeri i første halvdel af dette århundrede. Økonomi og Politik 2: Festskrift til Svend Aage Hansen, s. 6-19, København 1989.

Andersen, E.B., Gabrielsen, G., Kovsgaard, N., Milhøj, A.: Statistik for civiløkonomer. København 1989, 386 s.

Hansen, H.O., Danjalsson, E.: Some recent trends in infant mortality: The Faroes, Greenland, and Denmark. Nordic Seminar on Empirical Life History Analysis and Panel Studies, Stockholm Nov. 25-27, 1987, Nordisk Statistisk Sekretariat, s. 323-32, København 1988.

-, Jørgensen, P.: Some applications of a network-structured database for non-parametric estimation of survivorship and family formation among cohorts observed between 1682 and 1813 in the Danish parish of Rødovre. Nordic Seminar on Empirical Life History Analysis and Panel Studies, Stockholm Nov. 25-27, 1987, Nordisk Statistisk Sekretariat, s. 203-12, København 1988.

Matthiessen, P.C.: Befolkningsudviklingen. Befolkningens Bevægelser 1987, s. 13-17, Danmarks Statistik, København 1989.

-, Fertilitetsudviklingen i Danmark. Befolkningens Bevægelser 1987, s. 18-22, Danmarks Statistik, København 1989.

-, Kvindeoverskuddet. Gammel Kvinde - Ny Verden, Inger-Lise Dyrholm (red.), s. 77-88, Næstved 1989.

-, Demografiske ændringer og uddannelsessektoren. Uddannelse. Undervisningsministeriets tidsskrift 1, s. 3-4, København 1989.

-, Fertiliteten blandt udenlandske statsborgere. Geografisk Orientering 1, s. 34-35, Brenderup 1989.

-, Familiedannelse og reproduktion i de nordiske lande gennem hundrede år. Norden før og nu - Ett sekel i statistisk belysning, Nordisk Statistiska Sekretariat, s. 159-67, Stockholm 1989.

-- Om befolkning og boliger. Samfundsøkonomen 8, s. 11-15, København 1989.

Stene, J.: Invited editorial: Comments on estimations of risks to translocation carriers. American Journal of Medical Genetics Vol. 33, s. 54-57, New York 1989.

--: The incomplete, multiple ascertainment model: Assumptions, applications, and alternative models. Genetic Epidemiology Vol. 6, s. 247-51, New York 1989.

Poul Christian Mathiesen

... (The text in this column is extremely faint and largely illegible, appearing to be a list of references or a detailed table of contents.)

... (The text in this column is extremely faint and largely illegible, appearing to be a list of references or a detailed table of contents.)

Antropologi, kultursociologi og sociologi

1. Institut for Antropologi

Forskningsvirksomhed:

Etnografi blev oprettet som et selvstændigt fag med magisterkonferens ved Københavns Universitet i 1945. I 1965 oprettedes instituttet, ledet af den i 1964 udnævnte professor Johannes Nicolaisen. Uddannelsen blev omorganiseret i 1988, hvor magistergraden afløstes af en kandidatordning.

Antropologisk forskning udøves i dag både i ikke-vestlige samfund, i vestlige samfund – og i vidt omfang i Danmark. Udgangspunktet for forskningen er både det etnografiske feltarbejde, hvor sociale og kulturelle livsudfoldelser fortolkes og analyseres, og studier baseret på historiske kilder eller på epidemiologiske, demografiske eller økologiske data. Tre af fagets problemorienterede forskningsaktiviteter (medicinsk antropologi, kultur og udvikling, etnicitet og minoritetsstudier) udgør prioriterede forskningsområder.

Samfundsbeskrivelser og bidrag til den regionale etnografi udgør stadig en væsentlig forskningsaktivitet for antropologien. Slige undersøgelser foretages sideløbende med en mere problemorienteret forskning.

1. Feltarbejde og andre empiriske studier

1.1 Feltundersøgelser i ikke-vestlige samfund: Steen Bergendorff (Papua New Guinea), Mette Bovin (Niger), Ole Bruun (Kina), Jonathan Friedman (Hawaii), Peter Hervik (Mexico), Søren Hvalkof (Peru), Michael Jacobsen (Papua New Guinea), Aage Jørgensen (Mexico), John Liep (Papua New Guinea), Karen Fog Olwig (Vestindien), Inger Sjørslev (Brasilien), Bo Wagner Sørensen (Grønland), Michael A. Whyte (Uganda), Susan Reynolds Whyte (Uganda), Peter Aaby (Guinea-Bissau, Senegal, Gambia).

1.2 Feltundersøgelser i en vestlig kontekst: Finn Korzen (tyrskiske indvandrere i Danmark), Helle Nielsen (alternative terapier i Danmark), Karen Fog Olwig (vestindiske indvandrere i Storbritannien), Ann-Belinda Steen (tamilske flygtninge i Danmark, Storbritannien og Frankrig).

1.3 Konsulentvirksomhed i udlandet: Ann-lisbet Arn (vandforsyning i Bhutan), Søren Hvalkof (indianske jordrettigheder i Peru), Ann-Belinda Steen (sociale programmer i Sydindien), Michael A. Whyte (kreditprogrammer for kvinder i Uganda, vand- og sanitetskultur i det østlige Uganda).

2. Medicinsk antropologi

2.1 Tre alternative behandlingssystemer i Danmark:

Projektet fokuserer på det zoneterapeutiske, det biopatiske og det kinesiologiske behandlingssystem og disses indplacering indenfor et pluralistisk sundhedssystem. Det bygger på deltagerobservation i klinikker, interviews af behandlere og patienter, samt kildestudier der omhandler systemernes historiske udvikling, udbredelse og organisatoriske forhold (Helle Nielsen).

2.2 Lægemedler i udviklingslandene: Projektet undersøger hvordan lægemedler bliver gjort tilgængelige som varer i lokale samfund i udviklingslandene. Derudover undersøges opfattelser og anvendelser af vestlige medikamenter. Problemstillingen behandles dels i et sammenlignende perspektiv, dels på basis af empirisk materiale indsamlet under et feltarbejde i det østlige Uganda (Susan Reynolds Whyte).

2.3 Medicinsk antropologi i Guinea Bissau: Der er tale om fire projekter, hvori flere distrikter i Guinea Bissau følges kontinuerligt: (a) Epidemiologiske undersøgelser omkring årsager til høj børnedødelighed, herunder specielt mæslingers rolle, og mulighederne for at forbedre kontrollen med mæslinger; (b) Epidemiologisk undersøgelse af HIV-2; (c) Epidemiologisk undersøgelse af børnediarré; (d) (med M. Høgsborg) Socio-kulturel undersøgelse af retrovirustransmission (Peter Aaby).

3. Udvikling og Kultur

3.1 Staten og den lokale magtstruktur i Bangladesh

Der undersøges ændringer i den lokale magtstruktur som følge af den statslige udbygning i Bangladesh. Projektet fokuserer især på konsekvenserne af den øgede adgang til eksterne statslige ressourcer for det traditionelle patron-klient forhold (Ann-lisbet Arn).

3.2 Modernism and Traditionalism: Nationalbuilding and neo-cultural response in Papua New Guinea

Mange grupper og bevægelser er i det seneste årti skudt op i landområderne i PNG i takt med den nationale statslige udbygningsproces. Projektet søger at analysere disse bevægelser som en lokal kulturel respons til statens ekspansion (Michael Jacobsen).

3.3 Sammenbrud og genskabelse i Afrika: Med udgangspunkt i Uganda, undersøges forbindelser mellem økonomiske og kulturelle nyskabelser på lokalt plan og den svækkede afrikanske nationalstat (Michael A. Whyte).

3.4 Familiebaseret små-håndværk i Sichuan provinsen: Den kinesiske familie er igen blevet væsentlig i opbygningen af mindre håndværksvirksomheder, og projektet belyser omfanget og successen af denne ændring, dens betydning for lokalsamfundet, samt dens interne organisationsform og ideologi. Projektet er blevet færdiggjort ved årets afslutning (Ole Bruun).

3.5 Small-scale business and development i Papua New Guinea: Fremstilling og distribution af betel (et meget populært nydelsesmiddel) i PNG's hovedstads-region er nærmest et etnisk monopol. Betel-økonomien, der hverken er traditionel eller moderne, giver muligheder for at studere kulturelle aspekter af udviklingsprocessen (Steen Bergendorff).

3.6 Overgræsning eller rationel udnyttelse af vegetation i Sahel? Projektet, der er blevet afsluttet i år, er et led i en række forskningsprojekter om »Balanceret udnyttelse af det tropiske vegetationsdække«. Hele problematikken omkring begrebet »overgræsning« forsøges indkredset og kritiseret, fra økologiske, botaniske og antropologiske synsvinkler. I Niger samarbejdes der med Wodaabe-nomader, Fulbe-nomader og Kanuri-bønder (Mette Bovin).

3.7 Udviklings-kultur og det indianske grænseland: På basis af primært materiale indsamlet i peruansk Amazonas i 1985-87 søges beskrevet (a) de lokale befolkningsgruppers forskellige conceptualiseringer af den moderne udviklingsproces, og (b) lokalbefolkningens operationaliseringer af disse i de overlevelsestrategier, der udfoldes i forhold til det ekspanderende nationalsamfund (Søren Hvalkof).

3.8 Base-line undersøgelser i peruansk Amazonas: Statistiske og antropologiske data indsamledes under et 5 mdr.s feltarbejde hos Ashéninka-indianerne. Projektet er en del af et norsk-peruansk initiativ og udføres af tre studerende (Annie Oehlerich de Zurita, Line Stephensen og Katja Kvaale) under vejledning (Søren Hvalkof).

4. *Etnicitet, minoritets- og flygtningestudier*

4.1 Cañar-region i Ecuador og dens etniske sammenhæng: Dette længerevarende projekt omfatter dels arbejde med historiske og proto-historiske data vedrørende Cañar indianernes segmentære, politiske system og dels analyser af Chola-subkulturen, en nutidig afskalning fra indiansk identitet (Niels Fock).

4.2 Returnmigration i Mexico: Returnmigranten betegnes selv ofte som ødsel og konservativ. Dette projekt lægger op til, gennem et feltarbejde blandt returnmigranter i det centrale Mexico, at afdække nye aspekter ved returnmigration og sætte fokus på samspillet mellem returnmigranten og lokalsamfundet i reintegrationsprocessen (Aage Jørgensen).

4.3 Betydningen af indvandreres relationer til hjemlandet for deres integration i Danmark. De bånd til hjemlandet der bibeholdes – og opbygges – af tyrkiske og kurdiske indvandrere undersøges gennem interviews og feltarbejde i Danmark og Tyrkiet (Finn Korzen).

4.4 Er flygtningekultur også flygtningenes kultur? Projektet udgør et komparativt studie af tamilske flygtninge, primært i Danmark og Storbritannien. Der fokuseres på Tamil-kultur og på analysen af de relationer, netværk og processer, som tamilerne indgår i på grund af deres status som flygtninge i de to lande (Ann-Belinda Steen).

5. *Studier af social og kulturel identitet*

5.1 Afro-caribisk identitetsdannelse: Et case studie fra Nevis, Vestindien: Projektet undersøger, hvorledes en sort Afro-caribisk befolkning har skabt sig en social identitet ved at synliggøre sin kultur gennem de koloniale/vestlige institutioner den har fået adgang til. Dette belyses ved materiale indsamlet gennem historisk antropologiske arkivstudier, såvel som etnografisk feltarbejde blandt folk fra Nevis i Vestindien, Nordamerika og England (Karen Føg Olwig).

5.2 Ritualets betydning for definitionen af den personlige identitet: Med udgangspunkt i et materiale om besættelsesreligioner indsamlet under feltarbejde i Brasilien, og en gennemgang af historisk litteratur om religionernes udspring i Vestafrika, arbejdes der med en analyse, hvori kulturelle, sociale og individuelle aspekter af de afro-brasilianske religioner føres. Studiet sigter på at behandle spørgsmålet om individuelle udtryksformer, personlig identitet og selvdefinition indenfor en specifik kulturel ramme (Inger Sjørølev).

5.3 Identitetsdannelse: Projektet, der blev afsluttet i år, bestod dels af forarbejde til et licentiatprojekt vedrørende identitetsdannelse i nye bosættelser indenfor et bistandsprojekt i Sri Lanka, og dels af udarbejdelsen af en database/bibliografi over identitetsforskning (Birgitte Refslund Sørensen).

5.4 Kulturel identitet og udvikling: Projektet undersøger Ashéninka-indianernes identitet og kortlægger de sociale, økonomiske og politiske rum, hvori den udfoldes (Hanne Veber).

6. *Monografiske arbejder*

6.1 Statsmagt og stammesamfund: En historisk antropologisk analyse af kulturel og organisatorisk variation i tid og rum blandt Pashtun stammefolk i det østlige Afghanistan. Denne variation beskrives som et resultat af samspillet mellem på den ene side det tribale system og dets dynamik, og på den anden side den større kontekst som defineres af staten, markedet og tilhørsforholdet til Islam (Asger Christensen).

6.2 Et samspil med natur og statsmagt: Projektet har som formål at fuldføre to arbejder vedrørende Pwo Karenerne, en etnisk minoritet i grænselandet mellem Burma og Thailand. Det første er en etnobotanik, der

omhandler Karenernes brug og opfattelse af planteverdenen omkring dem. Det andet omhandler karenernes samspil med den omgivende natur og statsmagterne (Anders Baltzer Jørgensen).

6.3 »Hvem er du?« – personopfattelse og vanskabne i Bunyole: Projektet bygger på mange års arbejde med et omfattende feltmateriale om køn, identitet og vanskabne i Bunyole, det østlige Uganda. Den centrale problemstilling er at vise, hvordan forhandlinger om social identitet ligger til grund for behandling af sygdom og andre problemer (Susan Reynolds Whyte).

7. Socio-kulturelle forhold

7.1 Performative aspekter i antropologien: Ud fra en række teoretiske indfaldsvinkler på ritualer, lege, stil m.m. søges der skabt en syntese med hensyn til den æstetiske oplevelses betydning for kommunikation indenfor sociale grupper (Niels Fock).

7.2 Modernitets-antropologi: Projektet omhandler data indsamlet på Hawaii og i Republikken Kongo med speciel vægt på de forskellige former moderniteten har antaget og de systematisk betingede forhold mellem disse. Denne undersøgelse udgør en del af et større komparativt studie, hvori der indgår materiale fra Europa, Østasien og Melanesien (Jonathan Friedman).

7.3 Alfabetiseringens sociale, kulturelle og politiske kontekst: Projektet er i feltarbejdsfasen på Yucatanhalvøen. Her undersøges de lokale mellemmands rolle i et politisk og udviklingsmæssigt perspektiv. Der fokuseres på sprogets betydning, specielt valget mellem spansk og maya, samt læse- og skrivefærdighedens socio-politiske betydning (Peter Hervik).

7.4 Ernæringens sociale og kulturelle rammer: Projektets mål er gennem feltarbejde på øen Rossel i Papua Ny Guinea, at tilvejebringe viden om de sociale relationer og kulturelle rammer, der knytter sig til forbrug af fødemidler (John Liep).

7.5 Musiketnologiske undersøgelser: (a) Lyren – et kultur- og musikhistorisk projekt, der behandler lyren fra antikken til i dag; (b) »Music and other sound-producing instruments of Africa«: Projektet sigter mod udgivelse af en række håndbøger; to bind er udgivet (Åke Norborg).

7.6 Den historiske transformation af kønsrelationer og kønsforestillinger i et vestgrønlandsk bysamfund: Projektet, der er baseret på et feltarbejde i Nuuk, fokuserer på sammenhæng mellem social ulighed og den samfundsmæssige strukturering af køn (Bo Wagner Sørensen).

7.7 Lunyole-English ordbog; 2. udgave af ordbogen er blevet færdigproduceret og redigeres videre af et lokalt sprog-udvalg i Uganda. Projektet indbefatter samtidig en undersøgelse af skriftsprogets »tilblivelse« – og dets betydning for den ny identitet Banyole er i gang med at skabe (Michael A. Whyte).

Anden virksomhed:

Niels Fock er medlem af Det samfundsvidenskabelige Fakultetsråd. Åke Norborg er studienævnformand ved Institut for Etnologi og Antropologi og Karen Fog Olwig er medlem af bestyrelsen for Center for samfundsvidenskabelig Kvindeforskning og -undervisning og Michael A. Whyte er medlem af centerrådet ved Center for Afrikastudier. Susan Reynolds Whyte er medlem af Statens humanistiske Forskningsråd og Rådet for U-landsforskning, Alkohol- og Narkotikarådets forskningsudvalg og Kræftens Bekæmpelses psykosociale udvalg; hun er bestyrelsesmedlem ved Center for Udviklingsforskning og Århus Universitets Center for Kulturforskning. Peter Aaby er medlem af Steering Committee on Economic and Social Research ved WHO's Tropical Disease Research Programme og IUSSPs Committee for Anthropological Demography.

Modtagelse af hæderspriser:

Susan Reynolds Whyte blev tildelt Limprisen i 1989.

Udgivelses- og redaktionsvirksomhed:

Instituttet udgiver en skriftrække, hvor bl.a. magisterafhandlinger gøres tilgængelige for en bredere læsekreds. Desuden lægger instituttet hus til redaktionen af fire antropologiske tidsskrifter (Vildspor, Tidsskrift for Antropologi, Jordens Folk og FOLK). Steen Bergendorff og Birgitte Refslund Sørensen er medlem af Vildspors redaktion, og Inger Sjørølev og Hanne Veber er medlemmer af redaktionen for Tidsskrift for Antropologi (tidligere Stofskifte). Asger Christensen er med i redaktionen af Jordens Folk og Susan Reynolds Whyte er medredaktør af FOLK.

Desuden er Jonathan Friedman medredaktør på tidsskrifterne Critique of Anthropology, Dialectical Anthropology, Theory, Culture and Society, Current Anthropology, og Culture and History. Birgitte Refslund Sørensen er medredaktør af tidsskriftet Sydasiens (Lund) og Susan Reynolds Whyte er redaktionsmedlem på tidsskriftet Medical Anthropology Quarterly.

Gæsteforelæsninger og deltagelse i konferencer:

Ann-lisbet Arn: Dansk Ingeniørforenings ulandsgruppe, Samkvind (KU), Det tværfaglige ulandsseminar, Århus Universitet og Socialantropologisk Institut, Bergen.

Mette Bovin: Dansk Sahel Workshop, Århus Universitet; Nordiska Afrikainstitutet, Uppsala; Stockholms Universitet; Institut d'élevage et de Médecin

veterinaire des Pays tropicaux, Paris; ved Institut for Socialantropologi/Center for Development Research, Bergen.

Jonathan Friedman: Göteborgs Universitet; Swedish Collegium for Advanced Study in the Social Sciences; Center for the Empirical Study of International Conflict ved Lunds Universitet.

Søren Hvalkof: Regnskovsgruppen Nepentes/Naturhistorisk Museum, Århus og ved Center for Kulturforskning, Århus. Oplægsholder og underviser på forskerkursus »Research methodology in relation to studies of local society in developing countries«.

Michael Jacobsen: Research School of Pacific Studies, Australian National University.

Helle Nielsen: 11th International Conference on Social Science and Medicine, Amsterdam.

Karen Fog Olwig: Nevis Historical and Conservation Society (Nevis); Seminar om »Enhedskultur – Helhedskultur« ved Danmarks Lærerhøjskole; 13th Annual Conference of the Society for Caribbean Studies (England); The Third World Plantation Conference, University of Southwestern Louisiana; seminar om »Sædvaneret og centralret« ved Det humanistiske Forskningscenter, KU-A.

Birgitte Refslund Sørensen: Forskningsprogrammet »Development as ideology and folk model«, Stockholm.

Bo Wagner Sørensen: Dansk etnografisk Forening om »kønsrelationer og kønsforestilling i Nuuk/Godthåb«.

Michael A. Whyte: Nordiska Afrikainstitutet, Uppsala; International Conference on Structural Adjustment in Uganda, Lyngby; Forskerseminar om »Indvandrere og/eller udvandrere« ved Institut for Etnologi og Antropologi; Seminar om »Sædvaneret og centralret« ved Det humanistiske Forskningscenter, KU-A.

Susan Reynolds Whyte: International Conference on Structural Adjustment in Uganda, Lyngby; Workshop on Disability and Culture, Oslo; Temadag om Humanistisk Sundhedsforskning (KU-A).

Peter Aaby: Forelæsninger ved universiteter og kongresser i Canberra, Särö (Sverige), Liverpool, Delhi og London.

Forskerseminaret »Indvandrere og/eller udvandrere – migrationsforskning i humanistisk perspektiv« blev afholdt ved Institut for Etnologi og Antropologi den 8. dec., arr. af Finn Korzen.

Forskerakademiet støttede en uges gæsteophold af professor A. F. Robertson (University of California-Santa Barbara); rejsseudgifter til Roy Willis (Reader in Anthropology, University of Edinburgh) blev afholdt af Statens humanistiske Forskningsråd.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 27.

Lektorer: Ann-lisbet Arn (vikar), Niels Fock, Jona-

than Friedman, John Liep (orlov fra 1.8.89), Åke Norborg, Michael Whyte, Susan Whyte, Peter Aaby (orlov).

Rekrut: Karen Fog Olwig (fra 9.89).

Seniorstipendiat: Karen Fog Olwig (indtil 8.89), Inger Sjørlev (fra 9.89).

Kandidatstipendiater: Peter Hervik, Søren Hvalkof, Ann-Belinda Steen.

Grundforskningsstipendiat: Birgitte R. Sørensen.

Introduktionsstipendiat: Steen Bergendorff.

Forskningsstipendiat med tilknytning til instituttet i 1988: Mette Bovin (SHF, RUF), Ole Bruun (RUF), Asger Christensen (SHF/SSF), Michael Jacobsen (SHF), Anders Baltzer Jørgensen (RUF), Åge Jørgensen (SHF/SHF), Finn Korzen (SHF/SSF), Helle B. Nielsen (SSF/SHF/SLF), Inger Grue Sjørlev (SHF, indtil 3.89), Bo Wagner Sørensen (SSF), Hanne Veber (RUF).

Scolarstipendiat: Grethe Krogh Skylv.

Undervisningsassistenter: Hanne Bang, Steen Bergendorff, Birthe Lundtoft Clausen, Geert Egger, Helle Plough Hansen, Kirsten Svarre Johansen, Lars Kjærholm, Ilse Kirk Nielsen, Klaus Rasborg, Hans-Erik Rasmussen, Kirsten Rønne, Vibeke Steffen.

TAP: Antal årsværk: 2.

Assistenter: Annelise Larsen, Kety Wendelboe.

Biblioteksmedhjælp: Hanne Andersen, Anne-Mette Svendsen.

Studienævnssekretær/studievejleder: Lone Kragh Nielsen.

Specialer:

Bang, Hanne: Kuru – En sygdom for kannibaler. En kritisk gennemgang og evaluering af et konkret samarbejde mellem antropologi og lægevidenskab.
Bierlich, Bernhard: Religion, Ritual and New Shrines. A Historical and Person-Oriented Analysis of Religion and Social Change in Ashanti and the Northwest.

Ejler, Teresa Aparicio: Political and power structures among The Shavante.

Hansen, Helle Plough: Feltarbejde i egen kultur.

Jensen, Helle: Sarakatsani – en diskussion af det afgrænsede, etnografiske objekt.

Kristensen, Sergio Daniel: Antropologiske og andre studier af migration i Latinamerika: En kritik.

Lorien, Nels Vehage: Kreta samspillet mellem kulturidentitet og sociale og økonomiske forandringer.

Meldgaard, Mette Bodil: Menneskeopfattelse og spædbørnsdrab hos Inuit – en historisk skik genanalyseret og indsat i en ny kulturel forståelsesramme.

Mogensen, Britta: Om retsvidenskab i et retspluralistisk samfund. En analyse af interaktionen mellem et traditionelt, et religiøst og et vestligt retssystem hos Minangkabaulfolket i Negri Sembilan, Malaya.

- Nielsen, Ole: Navne og mening i sprog og kultur.
- Pedersen, Ulla Ebbe: Spirituel Power og Politik hos Northern Cheyenne.
- Sørensen, Birgitte Refslund: Identiteter i udviklingsbistanden belyst ud fra en kommunikationsanalyse af udviklingsprojekter i Sri Lanka.
- Tjørnhøj-Thomsen, Tine: Kultur og fertilitet – et teoretisk og analytisk bidrag til udforskning af forholdet mellem kultur og fertilitet.
- Vedel, Vibeke: En jungiansk analyse af shamanfiguren med eksempler fra Bororo.
- Wilken, Lisanne: Mayaerne i Mellemtiden – en beretning om, hvad der skete med katolicismen, da den blev udsat for mayerne.

Publikationer:

- Aaby, P., Pedersen, I.R., Knudsen, K., et al.: Child mortality related to seroconversion or lack of seroconversion after measles vaccination. *Pediatric Infectious Disease Journal* 8 (4), s. 197-200, Baltimore, Maryland, USA 1989.
- Aaby, P.: Malnutrition and overcrowding in child survival. *Proceedings of IUSSP's International Population Congress, Delhi 1989. Vol. 1, IUSSP*, s. 351-62, Delhi, Indien 1989.
- : Measles immunization research: a Review. *Bull. WHO* 67, s. 443-48, Geneve, Schweiz 1989.
- Arn, A.: Research and Women-Oriented Aid. *Women-Oriented Aid: A Challenge to Development Research. Report From a Workshop at Nordic Forum 88, Gerd Holmboe-Ottesen (ed.)*, s. 2, Oslo Universitet 1988.
- , Rahman, Z., Raikes, P.: Community Development Centre (CODEC), Bangladesh. København 1988, 46 s.
- : The Making of Institutions and Leaders at Rice Root Level. Inside the Rural Works Programme in Southern Bangladesh. København 1988, 55 s.
- Fock, N.: En by ved navn Azogues. *Stofskifte. Tidsskrift for Antropologi 19: Kulturkollage*, s. 21-41, København 1989.
- : Den tjenstvillige kammertjeners dilemma: Kulturrel tilpasning i Ecuador. *Kulturanalyse: Fortolkningens forløb i antropologien, Kirsten Hastrup, Kirsten Ramløv (red.)*, s. 191-204, København 1989.
- Geest, S.V.d., Whyte, S.R.: The Charm of Medicines: Metaphor and Metonym. *Medical Anthropology Quarterly New Series* 3 (4), s. 345-67, Washington D.C. 1989.
- Knudsen, A.: Når verden er anderledes. Korsikanske utroligheder. *Feltarbejde. Oplevelse og metode i etnografien, Hastrup, Ramløv (red.)*, s. 20, København 1988.
- : Indre farvande: Middelhavet. Europas opdagelse, Boll Johansen, Harbsmeier (red.), s. 25, København 1988.
- Liep, J.: Krydspejlinger. Fra finanslivet på en Sydhavso. *Kulturanalyse. Fortolkningens forløb i antropologien, Kirsten Hastrup, Kirsten Ramløv (red.)*, s. 101-18, København 1989.
- : Review of D. K. Feil: The evolution of highlands Papua New Guinea societies. Cambridge, 1987. *Ethnos* 54 (1-2), s. 90-91, Stockholm 1989.
- Norborg, Å.: A Handbook of Musical and Other Sound-Producing Instruments from Equatorial Guinea and Gabon. Stockholm 1989, XIX+469 s.
- Olwig, K.F.: Familien – et antropologisk synspunkt. *Samkvind Skriftserie 2: Familien under forandring*, s. 5-17, Københavns Universitet 1989.
- : Det er så yndigt. *Kontakt* 41 (7), s. 2-5, København 1989.
- : Anmeldelse af Ole Høiris (red.): Dansk mental geografi. *Danskernes syn på verden – og på sig selv. Aarhus Universitetsforlag* 1989. *Jordens Folk. Et-nografisk revy* 24 (2), s. 36-37, København 1989.
- : Boganmeldelse af Flemming Røgilds: Rytme, racisme & nye rødder – en bro mellem sorte og hvide? *Politisk Revy, København*, 1988. *Stofskifte. Tidsskrift for Antropologi 19: Kulturkollage*, s. 122-24, København 1989.
- : Kan der skabes rammer for sameksistens i et multikulturelt samfund? *Enhedskultur – Helhedskultur. Københavnerstudier i tosprogethed*, bind 10, A. Holmen, J. Normann Jørgensen (red.), s. 27-48, Danmarks Lærerhøjskole, København 1989.
- : An Eighteenth-Century Ethnographer of the Danish West Indies. *Plantation Society in the Americas* 2 (3), s. 337-42, New Orleans, USA 1989.
- Poulsen, A.G., Kuinesdal, B., Aaby, P.: Prevalence and mortality from human immunodeficiency virus type 2 in Bissau, West Africa. *The Lancet* 1, s. 827-31, London 1989.
- Sjørnslev, I.: At følge ritualen. Om analysen af religion i Brasilien. *Kulturanalyse. Fortolkningens forløb i antropologien, Kirsten Hastrup, Kirsten Ramløv (red.)*, s. 175-89, København 1989.
- : On the Edge of the Text. Three Books on Afro-Brazilian Religion. *Culture & History Vol. 4*, s. 91-116, København 1989.
- : The Myth of Myths and the Nature of Ritual. Ideology and Practice in Afro-Brazilian Religion. *FOLK. Journal of the Danish Ethnographic Society Vol. 31*, s. 105-23, København 1989.
- Whyte, S.R., Michaelson, K.F., Yambo, M., Vestgaard, J.: Evaluation of the Family Life Training Programme, Ministry of Culture and Social Services, Kenya. København 1989, 93 s.
- : Book Review. Hvad mutter gjør er alltid viktig. Om å være kvinne og mann i en nordnorsk bygd i 1970-årene. Av Lisbet Høltedahl. *Ethnos* 54 (1-2), s. 103-105, Stockholm 1989.
- : Anthropological Approaches to African Misfortune. From Religion to Medicine. *Culture, Experi-*

ence and Pluralism. Essays on African Notions of Illness and Healing, Anita Jacobson-Widding, David Westerlund (eds), s. 289-301, Uppsala, Sverige 1989.

- , Whyte, M.A.: *Hambas skind. Mennesker, medier og ånder i Uganda. Kulturanalyse: Fortolkningens forløb i antropologien*, Kirsten Hastrup, Kirsten Ramløv (red.), s. 143-60, København 1989.

Michael A. Whyte

2. Institut for Kultursociologi

Historie:

Institut for Kultursociologi er forholdsvis nyetableret. Den første studieordning for magisterkonferens i kultursociologi blev udarbejdet og vedtaget i 1965, og et selvstændigt Institut for Kultursociologi blev oprettet i 1967. Instituttet påbegyndte i 1988 afviklingen af uddannelsen i overensstemmelse med Direktoratet for de videregående Uddannelsers intentioner om at oprette en ny sociologiuddannelse ved Københavns Universitet. Instituttet har derfor ikke optaget nye studerende siden 1987. Instituttet har i samarbejde med fakultetet udarbejdet planer for anvendelsen af de ved faget hørende forsknings- og undervisningsårsværk.

Forskningsvirksomhed:

Kultursociologien er defineret som en integreret videnskab om mennesket, samfundet og kulturen. Kultursociologien beskæftiger sig derfor med sociale systemer og strukturer, men også og især med systemets udtryk, som dette tolkes og reageres på af mennesker gennem givne kultur- og tydningsmønstre.

Kultursociologien er baseret i fagene sociologi, socialpsykologi og socialantropologi, uden at den kultursociologiske analyse derfor tager udgangspunkt i det enkelte fag. Kultursociologien karakteriseres netop ved bestræbelsen på at overskride traditionelle samfundsvidenskabelige og humanistiske disciplinopdelinger. Den kultursociologiske faglighed er ikke baseret på at studere flere fag sideløbende, men på en integration ned til de grundlag de involverede discipliner hviler på. Derfor er videnskabsteori, metodereflektion og -kritik helt centrale bestanddele i kultursociologien.

Kultursociologien tager sit udgangspunkt i den klassiske sociologiske antagelse, at samfund og den samfundsmæssige udvikling er præget af modsætninger og konflikter. En væsentlig del af den kultursociologiske forskning er derfor også rettet mod udviklingsteori og social forandring. Men kultursociologien tager også udgangspunkt i den kendsgerning, at sam-

fundene på trods af konflikter overlever som sociale enheder. De forskellige sociale grupper og lag har deres særlige kulturelle kendetegn, og samfundet som helhed har en lang række fælles værdier, normer og betydningsunivers – et fælles kulturelt mønster. Kulturelt forskelligartede livsformer sameksisterer i et dynamisk og konfliktfyldt forhold. Der skabes til stadighed forskydninger og brud i fælles værdier og normer. Disse kulturelle processer, der både er præget af konflikter, men som sikrer samfundets fortsatte reproduktion, er kultursociologiens væsentligste forskningsområde.

Med basis i en sådan generel bestemmelse af kultursociologien har instituttets forskning det sidste par år været centreret omkring en række mere velafgrænsede emnekredse. Det drejer sig om følgende:

1. Kultur og hverdagsliv

Under dette tema arbejdes der med en række forskellige emner, hvor kultur- og hverdagslivsbegreberne udgør en central forståelsesramme.

1.1 Unge kvinders kultur i Danmark, 1940'erne-1980'erne

Det drejer sig om en teoretisk og empirisk undersøgelse af unge kvinders hverdagskultur, specielt forholdet mellem selvorganiserede og medieformidlede kulturer. Empirisk ligger hovedvægten på kvalitative interviews med tre generationer af middelklassekvinder (døtre, mødre, mormødre) (Kirsten Drotner).

1.2 Fremtidens skole, fremtidens lærerforening – en kultursociologisk analyse af udviklingen i Danmarks Lærerforening

Dette projekt blev afsluttet i 1989 med rapporter om medlemmernes og tillidsrepræsentanternes holdninger og aktivitet i forhold til Danmarks Lærerforening i særdeleshed og folkeskolen i almindelighed (Jesper Due og Jørgen Steen Madsen).

1.3 Hverdagsliv og arbejdsløshed

Der arbejdes med en teoretisk bestemmelse af på den ene side hverdagslivets socialt frembragte betingelser, på den anden side de subjektive og intersubjektive måder at håndtere disse på. Formålet med analysen er at beskrive de upåagtede kulturelle dimensioner i hverdagslivets forandringsprocesser (Birte Bech-Jørgensen).

1.4 Hverdagsliv og arbejdsløshed

Udarbejdelse af afsluttende rapport over empirisk undersøgelse af sammenhængen mellem livsfase, arbejdsløshed og omstrukturering af hverdagslivet (Charlotte Bloch).

1.5 Vil kvinder lede?

Der er tale om en undersøgelse af kvinders deltagelse i

ledelsesfunktioner i 4 virksomheder, baseret på interviews med kvindelige ansatte. Undersøgelsens resultater udgives i bogform i begyndelsen af 1990 (Lis Højgård).

1.6 Skolen er køn

Denne undersøgelse behandler ligestilling i folkeskolen, i form af en evaluering af forskellige ligestillingsprojekter og ligestillingsstrategier i folkeskolen (Lis Højgård).

1.7 Kultur og idræt

Den faglige opprioritering af hverdagslivsstudier er også udmøntet i undervisning og forskning indenfor området »Kultur og idræt«. Institutet har i samarbejde med August Krøgh Institutet og Danmarks Højskole for Legemsøvelser udarbejdet en ny struktur for idrætsuddannelserne ved de berørte institutioner. Medarbejdere medvirker i undervisning og forskning i de humanistiske og sociologiske fagområder.

1.7.1 Idræt og sport i mellemkrigstiden. Forskningsprojektet omhandler dansk og international idræt med udgangspunkt i gymnastikbevægelser og Niels Bukhs position (Søren Damkjær).

1.7.2 Kropskultur og videnskabsteori. På baggrund af en teori om kropslig interaktion som en særlig handlingstype bestemmes den generelle sociologiske mulighed for at inkludere kropslige aktiviteter og idrætsaktiviteter i et sociologisk perspektiv. Ligeledes behandles idrætssociologiens metodiske og teoretiske grundproblemer i relation til sociomotorisk handling. Disse to synsvinkler benyttes til en diskussion af interdisciplinaritet i idrætsvidenskaberne (Søren Damkjær).

1.7.3 Sport og idræt i Sovjetunionen under glasnost og perestrojka. Dette forskningsprojekt sigter på at følge de kulturpolitiske og idrætspolitiske konsekvenser af de sociale omvæltninger i Østeuropa (Søren Damkjær).

1.7.4 Folkeoplysning og motion. Formålet er at evaluere Forebyggelsesrådets kampagne »Motion styrker livet« med henblik på at undersøge kampagnens effekt på befolkningens motionsvaner og de psykiske effekter af evt. øget motionsniveau (lektor, cand. psyk. Ulla Berg, Charlotte Bloch).

2. Migrations- og etnicitetsstudier

Indvandrer- og flygtningestudier er indenfor de senere år blevet et stadigt mere centralt undervisnings- og forskningsområde. Der er for øjeblikket tale om følgende projekter:

2.1 Katastrofer, flygtninge og hverdagskultur i den tredje verden

Der er tale om en analyse af forholdet mellem nødhjælp – specielt bestræbelser på at hjælpe flygtninge i den tredje verden til at blive selvforsynende – og flygtningenes egne strategier til at opbygge et sammenhængende og forudsigeligt dagligliv. Analysen tager udgangspunkt i empirisk materiale indsamlet under feltarbejde i en mexicansk flygtningelejr for guatemalske flygtninge. Analysen er et bidrag til diskussionen af nødhjælpsstrategier, og til udviklingen af en ramme for analyser af flygtningesituationer. Teoretisk bidrager analysen til at belyse forholdet kultur/hverdagsliv og tradition/forandring under bratte og påtvungne forandringer i livsbetingelserne (Finn Steputat).

2.2 »Yugoslavia in a Centrifuge«

Der er tale om en undersøgelse af arbejdsmigrations betydning i den nuværende politiske og kulturelle krise i det jugoslaviske samfund. Forskningen fokuserer på en multi-etnisk region i Makedonien som har en lang migrations-praksis, der hedder *pecolba* (Jonathan Schwartz).

2.3 Indvandrerfamiliers integrationsmønstre i Danmark

Dette projekt analyserer og beskriver indvandrerfamiliers og danske familiers udvikling over en længere periode, med udgangspunkt i en gruppe af de indvandrerfamilier, der først bosatte sig i Københavnsområdet. Projektet beskriver bosætningsmønstre, familieudvikling, indkomst/arbejde, og brug af offentlige ydelser (Christian Horst).

2.4 Kønspolitisk bevidsthed hos flygtningekvinder i Danmark

Der er tale om en undersøgelse af kønspolitisk identitet hos flygtningekvinder fra Mellemøsten og Latinamerika med henblik på udvikling af transkulturelle behandlingsstrategier (Inger Agger).

2.5 Pilotprojekt om caribiske indvandrere i New York City

Projektet omhandler kvindelig migration fra den Dominikanske Republik til U.S.A. (Ninna Nyberg-Sørensen).

2.6 Den købte brud og den solgte brudgom

Projektet omhandler ægteskabsindgåelse, familiestruktur og slægtskab i tyrkiske familier i henholdsvis Danmark og Tyrkiet. Projektet behandler slægtskabets ideologiske og sociale struktur og de konflikter, der opstår, når den tyrkiske families livsform fortættes i Danmark under fundamentalt ændrede betingelser (Lotte Bøggild Mortensen).

3. *Udviklingsstudier*

Under dette tema arbejdes der med analyser af kulturelle og sociale forhold i den 3. verden, med afdækning af betingelserne for socio-økonomisk udvikling samt afklaring af teoretisk tilgang til begribelse af disse komplekse forhold. Der arbejdes endvidere med bistandsproblemer og bistandsorienteret forskning.

3.1 *Kvinder og økologi i Indien*

Der er indsamlet materiale i Uttara Kannada i Sydindien om kvindernes hverdagsliv, deres deltagelse i den økologiske bevægelse Appiko og deres overlevelsesstrategier med hensyn til energiressourcer. På baggrund af tidligere teoretisk arbejde videreudvikles forståelsen af nye politiske udtryk. Inspirationen til en aktiv kulturforståelse og et nyt politikbegreb hentes fra Birminghamskolen, Hannoverskolen, post-strukturalisterne og den nyere kvinde- og udviklingsforskning (Laila Sønder Rasmussen).

3.2 *Tømmer, kultur og politik*

En analyse af de forskelligartede socio-kulturelle reaktioner blandt etniske grupper på Borneo, på den malaysiske stats tømmerpolitik (Ida Nicolaisen).

3.3.1 *Fagbevægelsens vilkår og muligheder i Malaysia.* Projektet omfatter en teoretisk og historisk analyse af industrialiseringen og fagbevægelsens udvikling med særlig henblik på industriforbundene i industrisektoren, en undersøgelse af lokalt fagforeningsarbejde, samt et planlagt feltstudie af fagbevægelsens rolle i industriarbejdernes dagligdag.

3.3.2 *Labour in Southeast Asia.* Bogprojekt i samarbejde med Arokia Dass, generalsekretær i det malaysiske automobilarbejderforbund og leder af Asian Workers Solidarity Links (AWSL). Projektet går ud på at sammenholde og analysere generel teori om økonomisk, politisk og sociokulturel udvikling med regionale og lokale erfaringer med den sydøstasiatiske klassekulturdannelsesproces. Politisk forandring i Øst- og Sydøstasien. Projektet har til formål at analysere demokratiserings- og autokratiseringsprocesser i den regionale udviklingsproces med udgangspunkt i Rudebecks generelle politik- og magtmodel for udviklingsstudier (Peter Wad).

4. *Teknologi og samfund*

4.1 *Arbejdet og teknikkens socialhistorie*

Projektet sigter mod en større fremstilling af knudepunkter i arbejdet og teknikkens socialhistorie. Manuskript til det første bind omhandlende perioden frem til den såkaldte industrielle revolution afsluttes med udgangen af dette år. Der arbejdes videre på projektet, idet fremstillingen skal føres op til i dag (Allan Madsen).

4.2 *Kultur og teknologi*

Det to-årige forskningsprojekt har til hensigt at undersøge relationer mellem kultur og informationsteknologisk innovation. Forskningsprojektet har med udgangspunkt i blandt andet Jürgen Habermas's kommunikationsteorier belyst problemstillingerne empirisk i relation til de sociale eksperimenter med informationsteknologi, der er gennemført af regeringens tværministerielle udvalg (TMU) på forsøgsbasis i perioden 1987-1989. Afsluttende forskningsrapport vil foreligge i januar 1990.

Forskningsprojektet er gennemført med støtte fra Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd og Teknologirådet (Peter Duelund).

4.2 *Kulturen og det indre marked*

Projektet har haft til hensigt at belyse konsekvenserne af det indre marked på de forskellige kulturområder i Danmark. Projektet er udgivet i bogform af Kulturministeriet i september 1989 (Peter Duelund).

5. *Organisationsstudier*

5.1 *Organisationerne? Aftalesystemet og omstillingerne i det danske samfund*

Dette projekt, der løber fra 1.8.1989 til 31.1.1993, er finansieret af SSD, en række faglige organisationer samt Arbejdsministeriet.

I det kommende tiår vil det danske samfund blive præget af to sammenhængende og afgørende forandringsprocesser. Det er for det første en tilpasning af det private arbejdsmarked i særdeleshed og samfundet i almindelighed til EF's indre marked. For det andet vil der blive tale om en gennemgribende omstillingsproces i den offentlige sektor.

Organisations- og aftalesystemet er blevet set som en bremse for de nødvendige omstillingsprocesser, men samtidig synes dette systems aktive medvirken at være en afgørende forudsætning for gennemførelsen af de forandringer, der kan skabe udvikling og vækst på et andet grundlag og på nye områder. Det er et af hovedproblemerne i dagens krisesituation. Et afgørende formål med dette projekt er at analysere udviklingen i organisations- og aftalesystemet i dette perspektiv (Jesper Due, Jørgen Steen Madsen, Carsten Strøby Jensen).

6. *Sociale Bevægelser*

6.1 *»De distriktspsykiatriske centre i Københavns Kommune«. Delprojekt under »Evaluering af distriktspsykiatri i Københavns Kommune«*

Fondsfinansieret projekt ved Institut for social Medicin. Der er tale om en kvalitativ undersøgelse af de to nyoprettede centre i Københavns Kommune. Undersøgelsen baseres hovedsagelig på deltagerobservation, og løber over 2 år fra 1.4.89. I tilknytning hertil foreta-

ges en organisationsanalyse af de ændringer i social- og sundhedsvæsen, som oprettelsen af centrene giver anledning til. Endvidere er der som led i evalueringsprojektet foretaget en interviewundersøgelse i sommeren 1989 med nøglepersoner i social- og sundhedsvæsen og i private hjælpeorganisationer for at lave en orienterende kortlægning af hvilke grupper mennesker med psykiske forstyrrelser, der cirkulerer i byen og i de relevante distrikter (Vibeke Klitgaard).

6.2 Fountain House – et rehabiliteringsprogram for kronisk sindslidende

Der er tale om en løbende evaluering af et 3-årigt EF-finansieret rehabiliteringsprojekt for kroniske sindslidende. Evalueringen giver samtidig mulighed for en forskningsmæssig indsats af mere socialpsykiatrisk karakter, idet Fountain også repræsenterer et velafgrænset socialt system med egne subkulturelle udtryk. Der er i årets løb udarbejdet en midtvejsrapport og en rapport, der gør rede for projektets uddannelsesmæssige indhold. Projektet gennemføres i samarbejde med adjunkt Christian Horst, Danmarks Lærerhøjskole (Allan Madsen).

6.3 Gennemførelse af licentiatprogram med titlen »Socialt arbejde i sociale bevægelser«

Programmet indeholder en analyse af det sociale arbejde, der varetages af de mennesker, der selv har de sociale problemer, arbejdet søger at løse. Afsluttet d. 1/9 med færdiggørelse af afhandling og udgivelse af en række artikler (Kjeld Høgsbro).

7. Metodiske og videnskabsteoretiske studier

7.1 Jonathan Matthew Schwartz arbejder på to forskningsområder, som begge har udgangspunkt i hans essay-samling, *In Defense of Homesickness* (Akademisk forlag, 1989). »The Roots and Flowers of Pragmatism«: en undersøgelse af flere italienske og amerikanske pragmatikere fra begyndelsen af dette århundrede. »Gudfaderen« til projektet er dog Giambattista Vico (*The New Science*, Napels 1744). C. Peirce's tegnanalyse, A. Gramsci's »praxisfilosofi«, og E. Pound's poetik er blandt emnerne for essay-samlingen: *Take me out to the Ball Game. The Italian Roots of American Pragmatism*, som forventes færdigskrevet i 1991.

Redaktionsvirksomhed:

Kirsten Drotner: Medredaktør af ungdomskultur: Årbog for Ungdomskulturforskning 3 (Kbh.: Nyt fra Samfundsvidenskabernes 1989); Nordisk medlem af NAVF's styringsgruppe ved Program for Ungdomsforskning, Norge; Medarrangør af årsmøde i Sammenslutningen af Medieforskere i Danmark; Leder af NOS-S projektet »Unge kvinders kultur i Norden«.

Ida Nicolaisen: Redaktør af tidsskriftet FOLK.

Inger Agger: Medlem af redaktionskomiteen ved

Journal of Traumatic Stress; Medlem af bedømmerpanelet ved International Migrations Review.

Ninna Nyberg-Sørensen: Redaktør af sociologi nyt; Medlem af initiativgruppen til etablering af et nyt, dansk sociologisk tidsskrift.

Jørn Falk: ACTA Sociologica, Kontext.

Anden virksomhed:

Ida Nicolaisen: Medlem af styringsgruppen for Carlsbergfondets projekt: Dansk Nomadeforskning; Medlem af styringsgruppen for SSF's Indvandrerinitiativ; Medlem af bestyrelsen for Center for Udviklingsforskning; Medlem af bestyrelsen for Hans kongelige Højhed Kronprins Frederiks Fond; Udarbejder et bidrag til Universitetshistorien for fagene etnografi og kultursociologi.

Christian Horst er kursusleder ved indvandrerens Aftenskole's integrationskursus 16.-18. juni.

Søren Damkjær er medlem af Team Danmarks Forskningsudvalg.

Rejser:

Kirsten Drotner: To ugers forskningsophold i Nordamerika, maj 1989.

Ida Nicolaisen: 3 måneders forskningsophold i New York, foråret 1989.

Ninna Nyberg-Sørensen: Studieophold på Center for Migration Studies, New York, november 1989.

Jonathan Schwartz: Rejse til Kosovo og Makedonien, juli 1989.

Gæsteforelæsninger:

Jonathan Schwartz: »Migration and Identity in Macedonia« på Indiana University, Jan. 18. Danish Folk Highschools and Danish Sociology« på Inter University Center, Dubrovnik. May 25. »Kultur, Identitet og Lokalitet«, Institut for Samfundsfag, Ålborg U.C. nov. 2. »The Danish Folk Highschool: Melting Pot or Green House?« American Anthropological Association meetings, Washington D.C. Nov. 17.

Peter Wad: Deltaget i AKUT's internationale konference »When does Democracy make Sense? Political Economy and Political Rights in the Third World« Uppsala 26.-28. okt. 1989. Medarrangør af Nordisk Forening for sydøstasiatisk Samfundsforskning internationale konference »Rural Southeast Asia in Transition: Village Society and Culture in Economic, Political and Gender Perspectives« Lund, 28. sept.-1. okt. 1989. Gæsteforelæsnings på Geografisk Institut om »Japanisering af den malaysiske fagbevægelse« 4. dec. 1989. Gæsteforelæsnings ved International Student Centre om »Denmarks International Development Cooperation with the Third World«, Havnsø 9. sept. 1989.

Flemming Røggilds: International Conference Everyday Life, Cultural Production and Race, april 1989.

Peter Duelund: »Kulturpolitisk Forskning i Norden«. Centralkommissionen för Kunst, Nordisk Kulturforskningsseminar, Helsingfors den 9-10. nov. 1989. »Kulturen og det indre marked«. Kulturministeriets EF-konference, Brandbjerg, den 29. marts 1989. »The Cultural Industries and the Art of Film in Europe«. Forelæsning ved Den europæiske Filminstruktorsammenslutnings årsmøde i København den 8.-9. sept. 1989.

Gæsteforelæsninger og forelæsninger på konferencer:

Christian Horst: Forelæst i Den danske Sociologforening, 16. feb. Inviteret af Arbejdsdepartementet i Stockholm til konference vedr. dobbelt statsborgerskab, 21.-22. juni.

Inger Agger: Præsenteret paper ved »Seminar Transkulturell Psychiatrie«, Hamborgs Universitet, 9.-10. juni. Studierejse til Latinamerika med præsentation af papers ved følgende kongresser: 1) »International Seminar – Torture: Medical, Psychological and Social Aspects«, Santiago de Chile, 15.-18. nov. 2) »Health, Political Repression and Human Rights«, San Jose, Costa Rica, 26. nov.-2. dec. 3) IX. World Congress of Sexology, Caracas, Venezuela, 3.-8. dec.

Ninna Nyberg-Sørensen: Center for Udviklingsforsknings Jubilæumsseminar: »Kulturbegrebet i udviklingsforskningen«.

Birte Bech-Jørgensen: Forelæsning om unge kvinders arbejdsløshedstilværelse på 2. Nordiske Konference for Ungdomsforskning, universitetet i Savonlinna, Finland, samt på Center för Masskommunikationsforskning, Stockholm Universitet. Foredrag om »Det nye hverdagsliv« på konference om alternativ organisering af boligområder, Horsens Kommune, og i Dansk Kvindesamfund.

Søren Damkjær: Den humanistiske forskeruddannelse ved Århus Universitet: »Sloterdijks Samtidsdiagnostik«. Konference i anledning af August Krogh Institutets 80 års jubilæum: »Sociologiens Bidrag til Idrætsteorien«.

Charlotte Bloch: Hverdagsliv og erfaringsdannelse. Seminar om Socialisering og erfaringsdannelse, 3. feb. 1989, Sociologisk Institut, Kbh. Universitet. Everydaylife, Women and sport. Nordic Research Seminar, Alta 29.-30. may 1989. New Curriculum for Sport Studies in Denmark. Nordic Research Seminar, Alta 29.-30. may 1989.

Kirsten Drotner: Danmarks Biblioteksskole, København; Gymnasieskolernes Medielærereforening; Institut for Kultursociologisk konference »Everyday Life, Cultural Production, and Race«; Sammenslutningen af Medieforskere i Danmark; Selskabet for Børnelitteratur. (Norden) Centrum för Masskommunikationsforskning, Stockholms Universitet; Institut for Massekommunikationsforskning, Bergens Universitet; Center for Kvindeforskning, Bergens

Universitet; Institut för Sociologi, Göteborgs Universitet; Institut för Sociologi, Lunds Universitet; NSU/ Humanistiska Föreningen, Stockholms Universitet. Conference-paper: 9. Nordiske Konference for Massekommunikationsforskning, Öland.

Laila Sønder Rasmussen: »Nordic Seminar on Domestic Energy in Developing Countries« i Lund. »Kvindernes U-lands Udvalg«. To forelæsninger om »Kvinder og økologi i Indien«. Dansk Kvindesamfund: Seminar om Kvinder-Miljø og en bæredygtig udvikling. Lysbilledforedrag om »Indiske kvinders strategier i forhold til miljøforringelser«.

Ida Nicolaisen: Holdt festforelæsningen ved universitetets årsfest. Titlen var: Kulturens gave.

Kollegiale organer:

Formand for studienævnet: Ida Nicolaisen. Bestyrelsesmedlem i Dansk Sociologiforening; Ninna Nyberg-Sørensen.

Kasserer i netværket for Latin-amerika-forskning medlem af IB: Finn Stepputat.

Medlem af Det samfundsvidenskabelige Fakultetsråd, styrelsesmedlem i Center for Øst- og Sydøstasien, styrelsesmedlem i Lærestanternes Fælles U-Landskursus, bestyrelsesmedlem i Nordisk Forening for Sydøstasiatisk Samfundsforskning; Peter Wad.

Institutbestyrer: Søren Damkjær.

Instituttet har i april 1989 afholdt konferencen »Everyday Life, Cultural Production and Race«. Konferenceleder Flemming Røggilds.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 26.

Lektorer: Charlotte Bloch, Leif Christensen (prorektor), Søren Damkjær, Lis Højgård, Allan Madsen, Ida Nicolaisen, Jonathan Schwartz.

Kandidatstipendiater: Laila Sønder Rasmussen, Finn Stepputat.

Seniorstipendiat (indtil 1/9-89): Birte Bech-Jørgensen.

Forskningsstipendiater: Inger Agger, Lotte Bøggild Mortensen, Kjeld Høgsbro, Vibeke Klitgaard, Carsten Strøby Jensen, Christian Horst (indtil 1/9-89), Kirsten Drotner (indtil 1/9-89), Ninna Nyberg-Sørensen.

Introduktionsstipendiater: Henning Bech, Peter Duelund, Beth Elverdam, Jørn Falk, Jean Fischer, Peter Wad.

Seniorforskere: Jesper Due, Jørgen Steen Madsen.

TAP: Antal årsværk: 2.

Anette Hermund (orlov), Laila Søb Rasmussen, Vinni Steffensen.

EFG-elever: Mai-Britt Grøndahl (indtil 31/10-89), Lene Biller.

Ph.D. afhandlinger:

Nagbøl, Søren: Kulturanalyse og Arkitektur.

Bech Hansen, Henning: Videnskabsteoretiske og metodiske problemer i forskningen af homoseksualitet.

Specialer:

Burr, Finn Hermann: »Edb, systemudvikling og arbejdsforhold«. Der ønskes en diskussion af taylorisering som begreb, historisk tendens og som brugbar kategori til forståelse af aktuelle tendenser i den danske EDB-branchen.

Carstensen, Kim Bering Becker: »Natur og udvikling«. Der ønskes en diskussion af styrke og svagheder i et eller flere konkrete forslag til en økologisk baseret udviklingsstrategi i den 3. verden.

Christensen, Britta Linda: Økonomiske begrænsninger og personlige muligheder – kvinder i en forandringsproces. Arbejdsløse kvinders problemer og potentialer. En gennemgang af arbejdsløshedssituationen for forskellige grupper af kvinder, samt en vurdering af diverse modforanstaltningers, herunder forsøgsprojekters, differentierede indflydelse på denne.

Gram, Søren Sidenius: Uværdig, værdig, ligeværdig. Hansen, Karen Fleischer: Bulimia Nervosa. Emne: Hvilke perspektiver kan kultursociologi tilføre medicin.

Helm, Michael Ingolf: Attenhundredtallets utopiske socialisme belyst ud fra Charels Fouriers værk: Den utopiske tænkings dimensioner.

Hjelmar, Ulf: Storbyens grønne fremtid? En diskussion af den moderne bys symbolske betydning med særlig henblik på 1980'ernes byøkologi.

Jensen, Helge Bo: »Den mexicanske stat« – staten, borgerskabet og industriudviklingen. Med udgangspunkt i en præcisering af begrebet statens relative autonomi, ønskes en diskussion af de aktuelle brudflader i den mexicanske stat.

Jørgensen, Peter: Gigantiske dæmninger – hvide elefanter i udviklingens (mal)strøm. På baggrund af svenske bistands-erfaringer ønskes forslag til dansk bistandspolitik for Sri Lanka, der indfried kravet om økologisk bæredygtighed.

Knox-Seith, Elisabeth: »Dansen om den gyldne mening« identitetsdannelse og sygdomsforståelse i relation til AIDS – med udgangspunkt i erfaringer fra San Francisco. Hvad er kirkens holdning til AIDS og seksualitet, samt hvilke muligheder er der for en kirkelig AIDS-konsulent.

Laursen, Birgitte Søndergaard: Økonomiske begrænsninger og personlige muligheder – kvinder i en forandringsproces. Mænds og kvinders deltagelse i produktivt og reproduktivt arbejde. En gennemgang af aktuelle udviklingstendenser, samt en belysning af disse konsekvenser for unge kvinders tilknytning til arbejdsmarkedet.

Nielsen, Michael Krambech: Det marxistiske og webrianske klassebegreb. Tendenser i den samfundsmæssige udvikling, der aktualiserer behovet for en revision af klassebegrebet.

de Oliveira, Ellen Hyge: Undervisning og udvikling: Er undervisning frigørende eller undertrykkende? (1988).

Sommermark, Hanne: Arbejdskraftforsikringen gennem 100 år. Der ønskes en diskussion af de historisk betingede forskydninger i arbejdsbegrebets indhold.

Sørensen, Thomas: Uværdig, værdig, ligeværdig.

Thorup, Hanne: Underernæring – sygdom eller straf.

Magisterkonferens:

Svane, Christine og Jacobsen, Marianne Lundsgaard: »Som et landskab efter snestorm« – Nye spor i ældreforskningen – en undersøgelse af hverdagslivet efter lønarbejdets ophør (1988).

Klitgaard, Vibeke: Tysk psykiatri i det 19' århundrede (1988).

Jacob, Heinz og Moldenhawer, Bolette: Undertrykkelse, flugt, integration – Kurdistan – (1988).

Publikationer:

Agger, I.: Sexual torture of political prisoners: An overview. *Journal of Traumatic Stress* 2 (3), s. 307-320, New York 1989.

-, Jensen, S.B.: Couples in Exile: Political consciousness as an element in the psychosexual dynamics of a latin american refugee couple. *Sexual and Marital Therapy* 4 (1), s. 101-108, Oxfordshire, England 1989.

-, Jensen, S.B.: Et lærestykke. *Psykolog Nyt* 43 (15), s. 452-55, København 1989.

-, Jensen, S.B.: Mødet med flygtninge er en dommedag over os selv. *Dagbladet Information* 28-29.1.89, s. kronik, København 1989.

-, Jensen, S.B.: Behandling af traumatiserede flygtninge med følger efter seksuel tortur. Et biopsykosocialt perspektiv. *Nordisk Psykiatrisk Tidsskrift* 43 (4), s. 429-36, Oslo 1989.

-, Jensen, S.B.: Traume, møde og mening – centrale begreber i transkulturel psykoterapi for politiske flygtninge. *Nordisk Psykologi* 41 (3), s. 177-92, København 1989.

-, Nogle synspunkter på transkulturel flygtningekvindeforskning – præsentation af et forskningsprojekt. *Psykologi og Kultur*, P. Berliner, B. Karpatschhof (red.), s. 161-76, Københavns Universitet 1989.

-, Jensen, S.B.: Bødlerne er bange (kronik). *Berlingske Tidende* 11.12.89, s. 5, København 1989.

-, Jeg så dem skyde min mor og min lillesøster. En kurdisk kvinde fra Irak beretter om sit liv og sin flugt til Danmark. *Dagbladet Information* 23.12.88, s. 1, København 1988.

-, Caught Up in Conflict: Women's Responses to Po-

- litical Strife. Book Review. *Journal of Refugee Studies* 1 (3-4), s. 323-24, Oxford, England 1988.
- Bloch, C.: *Everyday Life, Women and Sport. Women in Sport – Sport for Women – constructing scenarios and utopias from a women centered perspective.* Finmarksforskning report. no 1, J. Hovden, K. Pedersen, s. 111-27, Alta, Finland 1989.
- Duelund, P.: *Fejøl-Forskning – Fremmed, men alligevel med.* TIT 10, s. 30-31, København 1989.
- : *Teknologiforskning og demokrati.* TIT 10, s. 29-30, København 1989.
- : *Kultur og teknologi.* Nordrefo 2, s. 14-32, Helsingfors 1989.
- : *Kultur og teknologi. Fritidsmønstrer (Repro Serien).* Københavns Universitet 1989, 150 s.
- : *Kultur og teknologi. Midtvejsrapport (Repro Serien).* Københavns Universitet 1989, 120 s.
- : *Kultur og teknologi. Fejboerne og forsøget (Repro Serien).* Københavns Universitet 1989, 100 s.
- , Bruhn, M.: *Kultur og teknologi. De unge og informationsteknologi (Repro Serien).* Københavns Universitet 1989, 100 s.
- Gravers, M., Wad, P., Brun, V., Kalland, A.: *Redaktion af: Southeast Asia between Autocracy and Democracy.* Århus 1989, 279 s.
- Høgsbro, K.: *Kulturelle udviklingsprocesser og socialt arbejde i efterkrigs-tiden. Det splittede samfund,* Mogens Holm (red.), s. 19-35, København 1989.
- , Abrahamson, P.: *Socialpolitik og sociale udviklingsprocesser i Norden. Socialpolitik, sociale bevægelser og selvhjælp i Norden,* Kjeld Høgsbro, Peter Abrahamson (red.), s. 7-27, Aalborg Universitetscenter 1989.
- : *Arbejde, identitet og sociale Bevægelser. Socialpolitik, sociale bevægelser og selvhjælp i Norden,* Kjeld Høgsbro, Peter Abrahamson (red.), s. 77-94, Aalborg U niversitetscenter 1989.
- Jensen, S.B., Agger, I.: *Tortur, den politiske og private smerte (kronik).* Frederiksborg Amts Avis 14.12.89, s. 8, Hillerød 1989.
- , Agger, I.: *Transkulturel psykiatri. Nogle indtryk fra et studieophold i England september 1988.* Ugeskrift for Læger 150, s. 3201-02, København 1988.
- Schwartz, J.M.: *Book Review: Michel Oriol, et al., Les Variations de L'Identité, 2 vols. Nice, 1984 & 1988.* *International Migration Review* 85, Spring 1989, s. 129-30, New York 1989.
- Schwartz, J.M.: *Et forsvar for hjemve. Weekend Avisen 7.4.89, kronik,* København 1989.
- : *Et liv i sus og dus: Om danskernes andet hjem.* Kontext 52, s. 26-31, København 1989.
- : *Tracking down the Nordic Spirit in Veblen's Sociology.* Arbejdspapir, Center for Kulturforskning 40, s. 1-14, Århus Universitet 1989.
- : *In Defense of Homesickness: Nine Essays on Identity and Locality.* København 1989, 149 s.
- : *Towards a History of the Melting Pot, Or Why there is a Chicago School of Sociology but not a Detroit School. The Humanities between Art and Science: Intellectual Developments, 1880-1914,* Michael Harbsmeier, Mogens Trolle Larsen (eds), s. 59-78, København 1989.
- : *Gensyn med Holden Caulfield i Danmark. Årbog for Ungdomskulturforskning 3,* s. 179-88, Københavns Universitet 1989.
- Wad, P.: *Socio-cultural aspects of working. A study of industrial and labour relations in Malaysian manufacturing enterprises. Southeast Asia Between Autocracy and Democracy: Identity and Political Processes,* Mikael Gravers, Peter Wad, Viggo Brun, Arne Kalland (eds), s. 150-74, Århus 1989.

Søren Damkjær

3. Sociologisk Institut

Historie:

Sociologisk Institut blev oprettet i 1950. Siden adgangsgrænsningen i 1977 har der været en jævn til- og afgang. Ca. 30 nyimmatrikulerede hvert år og med enkelte undtagelser ca. 15-20 afgangseksaminer pr. år. Forskerstaben har siden 1982 været for nedadgående, idet stillinger, der blev ledige ved naturlig afgang ikke er blevet besat. I 1986 blev der dekreteteret stop for sociologiuuddannelsen og afviklingsprocessen tog sin begyndelse. Den er vi midt i nu. Men vi er parate til at lade den her rapporterede forskning og øvrige aktiviteter videreføre under nye og forhåbentlig udvidede rammer. I oktober 1989 blev de begyndende tomme lokaler fyldt op af Institut for Kultursociologi, som nu har til huse på samme adresse som Sociologisk Institut.

Forskningsvirksomhed:

Semiotik og social kontekst

Et mangeårigt teoretisk projekt forventes afsluttet med en større afhandling i 1990. Projektet, som spænder fra informationsteoretiske til ideologiske problemstillinger (og som hidtil ligger i form af arbejdspapirer og et par mindre artikler) tilsigter at give et nyt teoretisk grundlag for kommunikationssociologien. Fremstillingen tager udgangspunkt i en værditeoretisk analyse, hvor økonomi og semiotik strukturerer de samfundsmæssige praksisfelter (institutioner) på basis af hver deres værdisubstans. Specielt er den del af det samlede projekt som fokuserer på forholdet mellem organisation og semiotik blevet afsluttet i 1989. Projektet er individuelt gennemført (Tom Broch).

Godsejerlandbrug i Andalusien efter Franco

Projektet omhandler hvad der er sket med de store godser i Andalusien efter Francos død. Specielt bliver landbrugsreformen undersøgt med henblik på dens konsekvenser for sociale forhold og arbejdsløshed. I forlængelse af dette projekt skal der gennemføres et komparativt studium af produktionsbetingelserne i andre europæiske lande – specielt i Danmark. Igenem sammenligningen skal der kastes lys over de store landbrugsgodsets reproduktionsbetingelser. Projektet er støttet af SSF (Göran Djurfeldt).

Landbrugsmæssig udvikling: Historiske erfaringer og 3. verdensperspektiver

Projektet omhandler bønder og landbrugsmæssig udvikling. Det sigter på at præsentere perspektivforandringer som er kommet af de seneste 10 års samfundsvidenskab på området. Disse perspektiver vil i første omgang blive aftegnet i relation til den vestlige verden og herigennem synliggøre nogle typiske »udviklingslinier« og deres historiske forudsætninger. I anden omgang vil projektet evaluere disse »udviklingsliniers« muligheder i den tredje verden (Göran Djurfeldt).

Om vished

Projektet handler om bestræbelser på at skabe vished, når social og teknologisk forandring finder sted. Der indgår en bestemmelse af »fundamentale sætninger for social værdiudvikling og værdirealisering« (Erik Høgh).

Om at være ugift samboende i Danmark

Projektet består i udarbejdelsen af en oversigt med variabelbeskrivelse over udviklingen fra ca. 1970 til i dag (Erik Manniche).

Industri og lykke

I samarbejde med forskningsstipendiat Birger Steen Nielsen og lektor Peter Olsén (DTH) er der i 1989 gennemført et eksperimentelt forskningsprojekt, som 1) undersøger muligheden for at anvende fremtidsværksteder og fremtidsudstillinger i en alternativ arbejderuddannelsesmodel. 2) Desuden undersøges hvilke muligheder og potentialer, der er for at igangsætte praktiske eksperimenter med demokratisk industriproduktion i Danmark. Projektet er under rapportering og dets resultater vil blive analyseret i relation til bl.a. den gængse industrisociologiske teorier om arbejderautonomi og indflydelse. Projektet er støttet af SSF, Teknologirådet og fagbevægelsen (Kurt Aagaard Nielsen).

Det husmorløse samfund

Projektet omfatter foruden teoretisk arbejde en intensiv interview-undersøgelse af 96 unge opdelt og udvalgt ud fra en gruppering, der bygger på den institutionaliserede opdeling af unge: Unge i gymnasiet, på

EFG, på arbejdsmarkedet, samt en i disse år voksende gruppe, der befinder sig i en slags afklaring og venteposition, nemlig de unge på efterskole. De vigtigste problemstillinger i undersøgelsen er:

- Den kvindelige husmorrolle og -identitet er under nedbrydning: Hvad træder i stedet?
 - Den mandlige forsørgerrolle og -identitet er under nedbrydning: Hvad træder i stedet?
 - Hvad sker der i opvæksten og opdragelsen med hensyn til forventninger til piger og drenge.
- (Birgitte Simonsen)

Fattigdomsforskning

Dette forskningsfelt har stået stærkt i de senere år og er rundet af i 1989 med to licentiatgrader ved John Andersens og Jørgen Elm Larsens afhandling »Fattigdom i velfærdsstaten«. John Andersen har været kandidatstipendiat og Jørgen Elm Larsen ekstern lektor ved instituttet. I afhandlingerne udvikles et nyt fattigdomsbegreb, som er følsomt overfor de nye former for sociale problemer, som vi ser i 80'ernes Danmark. Iøvrigt har flere af instituttets medarbejdere været tilknyttet dette projekt og leveret bidrag gennem de senere år.

Redaktionelle hverv o.l.:

Göran Djurfeldt er medlem af redaktionen for tidskriftet »Sydøstasien – en politisk och kulturell tidskrift«.

Birgitte Simonsen er medlem af redaktionen af SAMKVINDS skriftserie. Tom Broch og Jan Kirstein er medlemmer af bestyrelsen for forlaget »SOCIOLOGI«. Kurt Aagaard Nielsen er medlem af redaktionen af tidsskriftet KONTEXT.

Birgitte Simonsen er forvinde for Konsistoriums (KU) ligestillingsudvalg.

Andre aktiviteter:

Der har i løbet af 1989 været afholdt et landsdækkende seminar om »Postindustrialismen«. Dette seminar var støttet af Statens samfundsvidenskabelige Forskningsråd.

Göran Djurfeldt har været på forskningsophold ved Universidad de Cordoba i Spanien i maj-juni 1989.

Birgitte Simonsen har deltaget i et møde på Sheffield Polytechnic om etablering af Erasmusprogrammer.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 11.

Lektorer: Anders Boserup, Tom Broch, Göran Djurfeldt, Erik Høgh, Erik Manniche, Kurt Aagaard Nielsen, Gunnar Olofsson, Birgitte Simonsen (knyttet til SAMKVINDE), Mogens Holm.

Eksterne lektorer: Elsebeth Hofmeister, Per H. Jensen, John Mortensen, Johannes Nielsen, Jan Kirstein, Jeff Smidt.

Forskningsstipendiat: Birger Steen Nielsen.

Introduktionsstipendiat: Lars Hulgaard.

TAP: Grethe Hansen, Birthe Hove Christensen.

Ph.D. afhandling:

Andersen, John og Larsen, Jørgen Elm: Fattigdom i velfærdsstaten (Udgivet på Forlaget Samfundslitteratur).

Specialer:

Andersen, Marianne: Nogen må jo tage sig af børnene – En kritisk analyse af kvinders omsorg for børn.

Andersen, Birgitte Annette: Erfaringsprocesser og statslig regulering – en diskussion af forholdet individuelt og samfund.

Carlsen, Søren Rolf: Har mænd magt i det patriarkalske samfund?

Hulgård, Lars: Sociologi og rationalitetsteori – En kritik af Jürgen Habermas's kritiske teori.

Kildevang, Helle: Ti stille når du taler til de voksne? – en teoretisk indkredsning af børns samfundsmæssige udskillelse og deres almene opvækst- og arbejdsvilkår i familie og daginstitution.

Larsen, Kirsten List: Hverdagsliv i småbørnsfamilierne og politisk planlægning på dagpasningsområdet – et umage par?

Nielsen, Kurt Louis: Sociologiens bestemmelse af afvigelse, kriminalitet og rebelskhed.

Petersen, Poul Erik: Sociologiske forskningsmetoder anvendt på sundhedsområdet.

Rasmussen, Claus: Arbejder eller soldat. Om den historiske parallel mellem det tidlige kapitalistiske lønarbejde og de tidlige nationale hære.

Sørensen, Else Mørch: Træk af ligestillingspolitikens gyldighed – en diskussion af den uproblematiserede lighed med eksempelvis udgangspunkt i 1980'ernes ligestillingsdesign og postmodernisme-debat.

Publikationer:

Broch, T.: Strukturudfoldelse og organisationsfænomener. Arbejdsrapport 6/1989. Københavns Universitet 1989, 180 s.

Djurfeldt, G.: Nya begrepp i socialstatistiken: Livsformer och socialgrupper i danska Fritidsundersøgelsen 1987. Arbejdsrapport 2/1989. Københavns Universitet 1989, 25 s.

Høgh, E.: Tekniske forslag til forbedring af erhvervs-

omskoling og produktion i Danmark. Futuriblerne 2-3, s. 20, København 1989.

–: Kan fremtidsforskningen være visionær? Futuriblerne 4-5, s. 51-54, København 1989.

Høgsbro, K., Abrahamson, P.: Socialpolitik og sociale udviklingsprocesser i Norden. Socialpolitik, sociale bevægelser og selvhjælp i Norden, Kjeld Høgsbro, Peter Abrahamson (red.), s. 7-27, Aalborg Universitetscenter 1989.

Larsen, J.E., Andersen, J.: Fattigdom i velfærdsstaten. København 1989, 304 s.

–, Andersen, J.: Fattigdom og langtidsløshed – om årsager til og virkninger af fattigdom blandt langtidsledige belyst ved kvalitative interviews og husstandsbudgetter. Det splittede samfund, Mogens Holm (red.), s. 123-50, København 1989.

Manniche, E.: Induced abortions, beheadings and hymns. Family Reports 13, s. 1-32, Uppsala Universitet 1989.

–: The Family in Denmark. Uppsala Universitet 1989, 104 s.

Nielsen, K.A., Nielsen, B.S., Olsen, P.: Industri og Lykke. Demokratisk Industri i Danmark. København 1989, 42 s.

–, Nielsen, B.S.: Lucas Aerospace : Arbejderplanen for socialt nyttig produktion. En fortælling fra 70'erne for 90'erne. Kontext 53, s. 25, København 1989.

–, Nielsen, B.S., Olsen, P.: Demokratisk Industri. Løkke 4, s. 10, København 1989.

Simonsen, B., Illeris, K.: De skæve køn, bd. 1 og 2. København 1989, 359 s.

–: Er lønarbejdet identitetsskabende for kvinder. Køn, arbejde og livsstrategier, Samkvind, s. 1-12, Københavns Universitet 1988.

Wangel, A.: Fabrikken der spiser fingre. Tidsskriftet Udvikling 3 (1988), s. 29-31, København 1988.

–: The I.L.O. and Protection of Trade Union Rights: The Electronic Industry in Malaysia. Trade Unions and the New Industrialization of The Third World, Roger Southall (ed.), s. 287-305, London 1988.

–: Indledning. Fattigdom i den første og den tredje verden. Rapport fra et seminar i Aut. Soc. Forum for udviklingsstudier, Arne Wangel (red.), s. 1-2, København 1988.

Tom Broch

Samfundsfag

Institut for Samfundsfag og Forvaltning

Instituttets forsknings- og uddannelsesprofil koncentrerer sig om de politiske processer og strukturer såvel nationalt som internationalt og deres samspil med politiske, sociale og økonomiske udviklingstendenser.

Instituttets hoveduddannelser skiftede i 1989 navn til hhv. statskundskab og statskundskab med anvendt datalogi. Samfundsfagsuddannelsen bibeholdes. Desuden forefindes en overbygningsuddannelse i forvaltning for humanister m.fl. Fra 1989 er instituttet indgået i EF's ERASMUS-program for administrative uddannelser i et netværk af 7 europæiske universiteter.

Fra 1987 er instituttet indgået i et samarbejde med en række andre institutter om et forskningscenter for offentlig organisation og styring (COS). I 1989 medvirkede Tage Bild, Jens Hoff og Torben Beck Jørgensen.

Instituttet har i marts haft professor Barry Bozeman, Syracuse, New York, som gæsteforsker, og i efterårssemesteret haft professor Steven Frantzich, US Naval Academy, som Fulbright-gæsteforsker i informatik.

1. Komparativ politik

1.1 Parlamentarisk politik

Løbende udarbejdelse af halvårsoversigter over den politisk-parlamentariske udvikling (Lars Bille).

Som et led i deltagelsen i Statens humanistiske Forskningsråds 5-årige forskningsinitiativ »Dansk politik under forandring 1945-1985« udarbejdes en samlet fremstilling af udviklingen i dansk politik efter 1945 (Lars Bille).

Danske partier. Et led i et internationalt, komparativt studie af udviklingen i partiorganisationerne i Vesteuropa og USA siden 1960 (Lars Bille).

Folketingsvalget 1988 analyseres med henblik på vælgervandringer i forhold til forrige valg, og set i forhold til valgene siden starten af 1960'erne (Steen Sauerberg).

1.2 Danske regeringer: Programmer og beslutningsproces

Projektet er sammensat af to delprojekter, der er internationale og komparativt lagt op. Delprojekt 1 er en undersøgelse af danske regeringsprogrammer og partiernes valglofter, lovgivningsinitiativer og koalitionsdannelser, koordineret fra University of Essex. Delprojekt 2 er en undersøgelse af danske regeringers beslutningsprocesser 1965-1985, koordineret fra Det eu-

ropæiske Universitetsinstitut i Firenze (Tove Lise Schou).

1.3 Interesseorganisationer og politik

Under projekttitlen »Dansk industri i politik« og i sammenhæng med generel forskning i interessegruppeaktivitet, herunder lobbyisme, foretages en undersøgelse af specielt dansk industri som politisk faktor, bl.a. gennem interviews (Henning Bregnsbo).

En undersøgelse af borgernes holdninger til fagforeninger; projektet analyserer ud fra surveyundersøgelser opfattelser af fagforeningernes politiske rolle. Der inddrages systemer, hvor fagforeningerne står stærkt (Skandinavien), moderat stærkt (England) og svagt (Frankrig, USA) (Hans Jørgen Nielsen).

1.4 Politisk teori

En generel politisk kritik af Habermas' system – livsverden model – set i lyset af Anthony Giddens' strukturerings-teori (Henrik Poul Bang).

Machiavelli og moderne politisk analyse: Færdiggørelse af bog: »Machiavelli and Modern Political Analysis« (Tom Bryder).

Teori – Strategi – Konjunktur: Projektet er en analyse af relationer mellem politisk teori og strategi inden for arbejderbevægelsen, og er koncentreret om en undersøgelse af ændringer i Karl Kautskys politisk-teoretiske udvikling, hvor endvidere såvel grundlæggende samfundsteori som analyser af den aktuelle samfundsmæssige konjunktur inddrages. Projektet sigter mod en generel forståelse af politiske teories opkomst og udvikling (Uffe Jakobsen).

Demokratiteorier. Demokratiske regime-normer og relationerne mellem dem, samt hvordan partier i demokratier indpasser sig til fundamentale samfundsforandringer (Gunnar Sjöblom). Leninisme og demokrati – leninismens logik og udviklingsmuligheder (Torben Grage).

Som del af et internationalt projekt analyseres ideologi som et samfundsvidenskabeligt begreb (Torben Grage).

Den samtidige debat om liberalismen, dennes præmisser, værdiforestillinger og udviklingsmuligheder (Torben Grage).

Ændringen af politisk tid (Gunnar Sjöblom).

Nyinstitutionalismen og dens anvendelighed til forståelse af kollektiv organisering (Eva Sørensen).

1.5 Ungdommens inddragelse i politik

Adolescence and Involvement in Public Affairs. Survey-undersøgelse af alle 15-16 årige i Esbo kommune, Finland. Dataindsamling er fra 1983, analysearbejde foretages nu (Tom Bryder).

1.6 Klassestruktur, klassebevidsthed og sociale modsætningsforhold

Delprojekt af et større internationalt projekt med for-

målene 1) en international sammenligning af klassestrukturerne i de undersøgte lande, og 2) en analyse af en række sociale modsætningsforhold i Danmark. Der er gennemført en større spørgeskemaundersøgelse i efteråret 1985. Projektet gennemføres i samarbejde med Institut for Statskundskab, Århus Universitet (Jens Hoff).

1.7 *Terrorisme som politisk middel*

Diskussion af selve begrebet terrorisme. Forholdet mellem terrorisme som en trussel mod et samfund/system og systemets reaktion herpå. Der argumenteres for at se terrorisme i dette forhold, hvor systemreaktionen betragtes som en afgørende faktor. Videre vil internationale forhandlinger samt massemediernes rolle blive behandlet (Willy Johannsen).

1.8 *Teknologi i dansk vindmølleindustri 1976-86*

En analyse af teknologiudviklingen i den danske vindmøllesektor, med vægt på det offentliges rolle som igangsætter af en industriel udviklingsproces. Arbejdet udgør en del af det empiriske grundlag for en diskussion af udformningen af mulige industripolitiske strategier overfor mindre og mellemstore virksomheder i Danmark (Peter Karnøe).

1.9 *Massekommunikation og politik i Skandinavien 1960-1990*

Udviklingen i samspillet mellem den politiske massekommunikation og partistrukturen i Danmark, Norge og Sverige, dvs. en forklaringsmåde til Sveriges stabilitet, Danmarks partisplintring og Norges »midterposition« (Steen Sauerberg).

1.10 *Lokale produktionsrelaterede institutioner*

Bearbejdning af litteraturen om »nyinstitutionalismen« i politologien med henblik specielt på en begrebsanalyse, knyttet til lokale beslutningsprocesser med hensyn til fælles, produktionsrelaterede og teknologisk avancerede apparater. Der anvendes eksempler fra kooperative mejerier i 1880'erne og lokale telestuer i 1980'erne. Projektet indgår i et internationalt projekt om udviklingen i statsteori ved Bielefeld Universitet (Peter Bogason).

1.11 *Familiens politik*

Familieformer under forandring – politik, ideologi og livsformer i velfærdsstaten (Kirsten Thomsen).

1.12 *Politisk teori i Storbritannien*

Udfra en hypotese om, at der i Storbritannien i 80'erne er udviklet en særlig materialistisk metode, undersøges samspillet mellem politiske forandringer, indholdsmæssige teorier og metodiske påstande (Carsten Jensen).

2. *Forvaltning*

2.1 *Moderniseringen af den offentlige sektor*

Projektet er etableret under COS (jfr. ovenfor) og har til formål at beskrive og evaluere firkløverregeringens plan for en modernisering af den offentlige sektor. Et delprojekt er en analyse af institutionelle restriktioner for implementeringen af moderniseringen af den offentlige sektor, specielt de grundlæggende træk i den offentlige forvaltnings forhold til borgerne, og om moderniseringsplanen er artsfremmed i forhold hertil (Torben Beck Jørgensen). Et andet delprojekt er adfærden i offentlige organisationer under omstilling, hvor der analyseres organisatoriske ændringer i forskellige offentlige organisationer, samt de ansattes individuelle og kollektive reaktioner herpå (Jens Hoff).

2.2 *Bureaukrati, demokrati og marked*

Den nordiske velfærdsstats forvaltning. Projektet søges etableret i et nordisk samarbejde med vægten på Danmark og Sverige, i en historisk belysning af statsbygningen (Tim Knudsen).

2.3 *Statens ansvar i regionalpolitikken*

Udviklingen i statens styrings- og kontrolrelationer i regionalpolitikken igennem 1970- og 80'erne i Danmark og tre andre nordiske lande, under medvirken af forskere derfra, finansieret af NordREFO (Peter Bogason).

2.4 *Styring af offentlige organisationer*

Analyse af den eksterne og interne styring af offentlige organisationer, der producerer ydelser overfor borgerne. Med basis i detaljerede case-studier af større offentlige organisationer er projektet et led i en undersøgelse af offentlig produktion i vid forstand, især interne og eksterne produktionsvilkår, ledelsesvilkår, økonomistyring, forhold til omgivelserne – såvel kunder og kooperative organer som andre offentlige myndigheder (Torben Beck Jørgensen).

2.5 *International forvaltning*

En undersøgelse af de internationalt ansatte embedsmænd og deres forhold til den politiske ledelse (Hans Mouritzen).

2.6 *Danmark og international forvaltning*

En undersøgelse af Danmarks politik over for EF og FN, herunder en undersøgelse af den danske udenrigspolitiske forvaltnings rolle i policy-processen (Tove Lise Schou).

2.7 *Lokal politik og forvaltning i Afrika med feltstudier i Zimbabwe i 1989 og 1990*

(Roger Leys).

3. International politik

3.1 Teorier i International Politik

Komplekse dynamiske processer i det internationale politiske system med særligt henblik på faktorer, der fremmer forandring (Ib Damgaard Petersen).

International regime-teori. Den lille stats adfærd behandles som betinget af det internationale systems struktur såvel som af interne politiske, økonomiske og sociale strukturer (Tove Lise Schou).

3.2 Sikkerhedspolitik og våbenkontrol, freds- og konfliktforskning

SPD's sikkerhedspolitik med særlig henblik på perioden 1982-87, bl.a. på grundlag af tolkning af SPD's historie og tradition og af den særlige udvikling, der prægede SPD i forbindelse med SPD's skift fra regerings- til oppositionsparti i 1982 og i den såkaldte eftertrøstningsdebat. Projektet koncentrerer sig særligt om, hvorledes SPD formulerer sin afspændingspolitiske interesse og hvordan denne søges konkretiseret og realiseret i europæisk politik (Morten Kelstrup).

En analyse af Forbundsrepublikken Tysklands sikkerhedspolitik med særlig henblik på perioden 1982-87: forbundsregeringens holdning til afspændingspolitikken, NATO-politikken, storpolitikken, det tysk-tyske forhold og det tysk-franske forhold samt Europa-politikken. Hvad er kontinuitet, og hvad ændres i Forbundsrepublikkens sikkerhedspolitik, og hvad bestemmer forbundsregeringens handlingsrum.

Hvilke interesser og eksterne forhold influerer på sikkerhedspolitikens konkrete udformning (Morten Kelstrup).

Nato, Europa og Danmark. Nato's nuværende og kommende rolle i europæisk politik og i forholdet Vesteuropa/USA (Bertel Heurlin).

Supermagternes rolle i Vesteuropas sikkerhed. En analyse af forudsætninger og tendenser (Bertel Heurlin).

Supermagterne og våbenkontrollen. En analyse af nedrustningspolitikens rolle i 70'erne og 80'ernes supermagtsrelationer (Bertel Heurlin).

Den militære balance i Europa. På grundlag af officielle tilkendegivelser fra USA/NATO og USSR/Warszawapagten søges den politiske forståelse og anvendelse af begreber som balance, paritet, overlegenhed/underlegenhed identificeret og analyseret (Bertel Heurlin).

Vesteuropæisk sikkerhedspolitisk samarbejde. De sikkerhedspolitiske samarbejdsaktiviteter analyseres indenfor rammerne af det Europæiske Politiske Samarbejde (EPS), Vestunionen (WEU) samt det bilaterale, fransk-vesttyske samarbejde med særlig vægt på udviklingen i 80-erne (Thomas Pedersen).

Sammenhængen mellem international spænding og sandsynligheden for en utilsigtet atomkrig er under-

søgt i samarbejde med forskere fra England, New Zealand og Australien (Ib Damgaard Petersen).

Internationale krige som et diffusionsfænomen i tid med henblik på udpegning af mønstre for udviklingen af de meget omfattende krige i det 19. og det 20. århundrede (Ib Damgaard Petersen).

Betingelserne omkring oprettelsen af et internationalt netværk til kontinuerlig overvågning af den internationale spændingsniveau over hele verden. Netværket tænkes forbundet med supermagternes »Risk Reduction Centers« og med FN's generalsekretær; netværket vil supplere planerne om et tidligt varslingsystem under FN (Ib Damgaard Petersen).

3.3 International organisation

EF-EFTA forholdet set i lyset af EF's indre marked; et projekt med deltagelse af de nordiske udenrigspolitiske institutter, Royal Institute for International Affairs og Institut für Europäische Politik (Thomas Pedersen og Christian Thune).

Det vesteuropæiske samarbejde fremover i lyset af det indre marked (Claudia Ulrike Wolthers).

3.4 Danmark og internationale organisationer

FN og Danmark. En analyse af ændringer i FN's beslutningsstrukturer og disse betydning for Danmarks deltagelse i FN's virksomhed (Ole Karup Pedersen).

3.5 »Foreign Policy Advisor«

Projektet skal udvikle kunstig intelligens til udenrigspolitisk beslutningstagen. Der er tale om udvikling af et program i sproget C og PROLOG, samt dokumentation (Tom Bryder).

3.6 International arbejderbevægelse og krig/fred

En analyse af sociale bevægelser muligheder som aktør i udenrigs- og international politik; specielt undersøges teorier om imperialisme og krig og af arbejderbevægelsens nationale og internationale organisationers politik med henblik på opnåelse og sikring af fred i forbindelse med 1. verdenskrig (Uffe Jakobsen).

3.7 Debatten om dansk udenrigspolitik (herunder sikkerhedspolitik)

En analyse af udviklinger i den danske debat i løbet af de sidste 10-15 år med det formål at afveje samspillet mellem nationale (interne) over for internationale (eksterne) ændringer (Ole Karup Pedersen).

Dansk forsvarspolitik i 1990'erne. Ud fra den generelle, internationale udvikling og ud fra Danmarks specifikke regionale og internationale position søges danske forsvarspolitiske interesser, muligheder og begrænsninger identificeret og analyseret (Bertel Heurlin).

3.8 Danmark og Det Europæiske Politiske Samarbejde

Projektet skal belyse EPS-medlemsskabets generelle

betydning for udformningen og vilkårene for dansk udenrigspolitik (Christian Thune).

4. Økonomisk politik

4.1 Makroøkonomiske modeller og økonomisk rådgivning

Samspelet mellem økonomisk rådgivning, herunder rådgivning med anvendelse af makroøkonomiske modeller, og den politiske beslutningsproces i forbindelse med økonomisk politik. Vigtige temaer i projektet er: (1) Udredning af den faktiske anvendelse af modellerne i den økonomiske rådgivning, (2) Casestudier af modelbrugen i forbindelse med økonomisk-politiske konfliktsituationer og (3) Generelle vurderinger af modellernes betydning for samspelet mellem rådgivere og politiske beslutningstagere. Som et sidetema i projektet indgår endvidere studier af den måde, hvorpå ekspertudredninger (f.eks. evalueringsstudier) indgår i beslutningsprocesserne på andre områder, specielt indenfor arbejdsmarkedspolitikken (Per Kongshøj Madsen).

4.2 Økonomisk politik

Som en fortsættelse af arbejdet med de finansielle ideer i Danmark er der påbegyndt en undersøgelse af effekten af den førte finanspolitik i de skandinaviske lande 1930-1945 (Niels-Henrik Topp).

5. Informatik

5.1 Fleksibilitet, databaser og systemkonfiguration. Belysning af sammenhængen mellem arbejdssituationens indhold og den tekniske opbygning af informationsstyresystemer (Bolette M. Christensen).

5.2 Computerbaserede analyser af politisk sprogbrug i Europaparlamentets debatter om det indre marked 1979-1992 (Tom Bryder).

5.3 Informatikken i supermagternes afskrækkelsessystemer. En mindre analyse af informatikken i USA's tidlige varslings- og forsvarssystem er gennemført (Ib Damgaard Petersen).

6. Metodologi

6.1 Samfundsvidenskabelige forklaringsmåder. En analyse af kausalforklaringens logik og dens konkrete varianter i samfundsvidenskabelig analyse (Tage Bild).

6.2 Anvendelse af edb til kvalitativ analyse. Undersøgelse af edb-redskabers anvendelighed til kvalitativ data-analyse i samfundsvidenskabelig forskning. Anvendelse af edb-redskaber til grafisk præsentation i forbindelse med kvalitativ analyse (Bolette M. Christensen).

6.3 Anvendelse af nyere kvindeteorier og -metoder inden for udvalgte områder af samfundsvidenskaberne. En gennemgang og analyse af nyere kvindeteorier og -metoder, hvor en diskussion af et magtbegreb, der kan indfange kvinders modstand, hverdagsliv og erfaringer, er fremtrædende. Det udgør et teoretisk og metodisk fundament for en empirisk undersøgelse af »Kvindens potentialer, magt og modstand i organisationer«. Et sigte hemed er bl.a. at vurdere kvindeteoriernes og -metoders forklaringskraft sammenlignet med fx. en organisationsteoretisk tilgang (Hanne Nexø Jensen).

6.4 Utraditionelle data i forvaltnings- og organisationsstudier. En undersøgelse af skønlitterære beskrivelser af forvaltning, organisation og ledelse blev videreført i en ECPR-workshop i 1989. Deltagelse i projekt ved COS om anvendelse af fotos i samfundsforskningen (Torben Beck Jørgensen).

6.5 Politologisk videnskabsteori (Hans Mouritzen).

7. Andre samfundsfaglige forskningsområder

7.1 Økonomi, fattigdom og afsavn. Teorier om fattigdom i moderne velfærdsstater og om økonomiske, sociale og psykiske konsekvenser af fattigdom for individet og familien, og policies i Danmark (og til dels i England), som hæmmer eller fremmer arbejdsmarkedsmarginalisering og fattigdomsrisici (Jørgen Elm Larsen).

Feminisering af fattigdommen: En teoretisk diskussion og empirisk efterprøvelse af tesen og dens gyldighed for de skandinaviske velfærdssamfund med Danmark som eksempel (Kirsten Thomsen).

7.2 Til- og afgang af kontanthjælpsmodtagere. En paneldataundersøitager. En paneldataundersøgelse om til- og afgang af bistandsklienter 1980-86, herunder overgang til efterløn og førtidspension (Jørgen Elm Larsen, i samarbejde med John Andersen og Gunnar Olofsson, Sociologisk Institut).

Redaktionsvirksomhed:

Tage Bild er medlem af redaktionen for »Copenhagen Papers in East and Southeast Asian Studies« (udgives af Center for Øst- og Sydøstasien).

Lars Bille er medlem af redaktionen for »Økonomi og Politik«.

Tom Bryder er medlem af redaktionen for »Bok-box« og »Politics & Individual«, Referent for »Political Psychology« og Statsvetenskabelig Tidsskrift og boganmelder på »Res Publica«.

Uffe Jakobsen er Corresponding Editor for »Socialism and Democracy«.

Carsten Jensen er medlem af redaktionen for tidsskriftet Grus.

Torben Beck Jørgensen er referent for European Journal for Political Research.

Roger Leys er Overseas editor of »The Review of African Political Economy«.

Per Kongshøj Madsen er ansvarshavende redaktør af »Samfundskøkonomi«, udgivet af Danmarks Jurist- og Økonomforbund.

Hans Mouritzen er referent for »Journal of Peace Research« og »International Studies Quarterly«.

Ib Damgaard Petersen har været redaktør af »Politiske Studier« fra juli 1989.

Christian Thune er medredaktør af »Dansk udenrigspolitisk Årbog«, redaktør af »Cooperation and Conflict« og medlem af redaktionsudvalget for »Økonomi og Politik«.

Længerevarende rejser:

Peter Bogason: Gæsteforsker ved Universität Bielefeld januar-maj.

Uffe Jakobsen: Gæsteforsker ved International Institute of Social History, Amsterdam januar-marts. Deltager i 25 »Linzer Konferenz« september.

Ib Damgaard Petersen: Gæsteophold ved the Australian National University i januar, ved University of Sydney januar-april og ved University of Canterbury, New Zealand april-maj.

Gæsteforelasninger:

Lars Bille: Dansk Selskab for Statskundskab, årsmøde.

Peter Bogason: »Development Patterns in State Theory« ved University of Pittsburgh og Cornell University; »Theories of Collective Choice with and without Rational Man« ved Indiana University, Kent State University & Syracuse University; »Local Collective Choice with and without the State« ved Universität Bielefeld; »Forvaltning og Demokrati« ved RUC.

Henning Bregnsbo: »Lobbyisme« Institut for Fremtidforskning.

Tom Bryder: »Computerbased Text Analysis« (Berlin, abo), »Nye udviklingstendenser i analysen af politisk sprog« (Helsingfors), »Machiavelli og Moderne politisk Analyse (abo).

Bertel Heurlin: Forsvarsakademiet og Civilforsvarets Højskole.

Jens Hoff: »Ny teknologi's sociale konsekvenser«, Århus Universitet; »Selvforvaltning«, seminar i Folkets Hus.

Carsten Jensen: »Aktuelle statsteorier« (RUC); »Det politiske perspektiv hos neo-gramscianerne« (SSVN, KBN).

Peter Karnøe: »Innovationsteori og teknologisk innovation i dansk vindmølleindustri« på Handelshøjskolen i København.

Morten Kelstrup: »Forbundsrepublikken Tysklands sikkerhedspolitik« i Krigsvidenskabeligt Selskab; »Europas sikkerhedsproblemer og Forbundsre-

publikken Tysklands rolle« i Atlantsammenslutningen; »Den vesteuropaiske Integration og det tyske spørgsmål« på AUC.

Tim Knudsen: »Københavns Kommunes planlægning« på Bibliotekshøjskolen og i Planstyrelsen; »Hygiejnen som et bypolitisk mål« i Dansk Byplanlaboratorium, »Ingeniørernes planlægning af København« for Københavns Amts gymnasieleerere.

Per Kongshøj Madsen: Institut for Samfundskøkonomi og Planlægning og Arbejdsministeriets Forskerkonference.

Hans Mouritzen: »Atlantic Relations: The Need for Innovative Thinking and NATO Staff Reform«, Azorerne for NATO.

Ib Damgaard Petersen: »Long Cycles in Economy and War«, »The World War Pattern« og »The Fear Trap« ved University of Canterbury, New Zealand, samt over »Accidental Nuclear War« ved IPPNW's årskongres i Wellington.

Christian Thune: Om de nordiske lande og EF ved Hamburgs, Barcelonas og Laval (Quebec) universiteter.

Gæsteforelasere:

Tom Alberg, Københavns Kommune. Gunver Auken, SID. Jørgen Dalberg-Larsen, Århus Universitet. Steven Frantzich, US Naval Academy. Paul Luif, Østerrikes Institut für Internationale Politik. Jacob Munk, Kommunernes Landsforening. Klaus Nielsen, COS & RUC. Jacob Torfing og Torben Bech Dyrbog, Essex.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 26.

Professorer: Torben Beck Jørgensen, Ole Karup Pedersen, Gunnar Sjöblom.

Docenter: Peter Bogason, Bertel Heurlin, Ib Damgaard Petersen.

Lektorer: Karl-Henrik Bentzon (orlov), Tage Bild, Lars Bille, Henning Bregnsbo, Tom Bryder, Bolette M. Christensen, Torben Grage, Holger Bernt Hansen (orlov), Willy Johannsen, Tim Knudsen, Roger Leys, Per Kongshøj Madsen, Hans Jørgen Nielsen, Steen Sauerberg, Tove Lise Schou, Kirsten Thomsen, Christian Thune, Niels-Henrik Topp, Søren Villadsen (orlov).

Adjunkt: Hans Mouritzen.

Seniorstipendiater: Jens Hoff, Morten Kelstrup.

Kandidatstipendiater: Uffe Jakobsen, Hanne Nexø Jensen, Peter Karnøe, Jørgen Elm Larsen, Thomas Pedersen.

Forskningsstipendiater: Henrik Poul Bang, Jacob Christensen, Carsten Jensen.

Introduktionsstipendiater: Eva Sørensen, Claudia Ulrike Wolthers.

TAP: Antal årsværk: 5,75.

Kontorfuldmægtig: Lisbeth Falck Paulsen.

Assisterter: Ulla Andersen, Merete Rishøj Jensen,

Birthe Nyholm, Lene Olsen, Annelise Petersen.

Bibliotekarere: Jette Inger Jensen, Birthe Rasmussen.

Studievejledere: Hanne Bertelsen, Kim Brinckmann, Karen Rønnow.

Ph.D.-afhandling:

Skak, Mette: »Kolos på lerbødder«. En undersøgelse af COMECON-landenes u-landspolitik.

Specialer:

Specialevejlederen angives i parentes efter titlen.

Andersen, Kim: Energipolitik. En analyse af muligheder for elbesparelser, særligt i industrien (Tage Bild).

Bengtson, Jesper: Organisationsændringer i Industriministeriet (Torben Beck Jørgensen.)

Bentkær Susanne: UNESCO and the new Information and Kommunikation Order (Tove Lise Schou).

Birch, Michael: Udvikling og forandring i komplekse organisationer (Ib Damgaard Petersen).

Bjulf, Søren Christian: Olie, politik og oliepolitik. En analyse af Saudi Arabiens regulering af olieselskaberne i Aramco, set i et udviklingsperspektiv, 1972-1988 (Christian Thune).

Bom, Troels og Anne Dorthe Hestbæk: Ufaglærtets livsformer i den regionale erhvervsudvikling – en analyse af ufaglærte lønarbejderes livsformer på Lolland-Falster, og af hvordan disse livsformer kan danne baggrund for en alternativ regional erhvervsudvikling (Per Kongshøj Madsen, Tage Bild).

Brochmann, Helene og Bente Hamann: Rammer kan enten begrænse eller sætte fantasien i gang. Om kultur, myter, rationalitet og bureaukrati i den grønlandske centraladministration (Peter Bogason).

Børrild, Kit: Implementering af miljøtilsyn i kommunerne (Jens Hoff).

Christensen, Jacob: Udviklingen i det danske partistystem 1960-78. En kritisk diskussion af Giovanni Sartori's teori om partistystemers udvikling (Gunnar Sjöblom).

Csonka, Agi og Suzi Hansen: Magt og marginalisering. Integration og kvalificering i foranstaltninger for unge arbejdsløse (Per Kongshøj Madsen, Uffe Jakobsen).

Fihl-Jensen, Mette: Sygehusadministration under pres – vikår og begrænsninger for den amtskommunale styring af udviklingen i sygehusvæsenets udgifter: et konkret udtryk for amtskommunenes modsætningsfyldte position i velfærdsstaten (Lars Bille).

Gervig, Leo, Per N. Jørgensen og Lars Schmidt: Det partipolitiske samarbejdsmonster 1979-82 (Lars Bille).

Grosen, Lene: Strategisk anvendelse af informationsteknologi i en stor forvaltningsorganisation (Per Kongshøj Madsen).

Hamann, Bente og Helene Brochmann: Rammer kan enten begrænse eller sætte fantasien i gang. Om kultur, myter, rationalitet og bureaukrati i den grønlandske centraladministration (Peter Bogason).

Hansen, Suzi og Agi Csonka: Magt og marginalisering. Integration og kvalificering i foranstaltninger for unge arbejdsløse (Per Kongshøj Madsen, Uffe Jakobsen).

Hestbæk, Anne-Dorthe og Troels Bom: Ufaglærtets livsformer i den regionale erhvervsudvikling – en analyse af ufaglærte lønarbejderes livsformer på Lolland-Falster, og af hvordan disse livsformer kan danne baggrund for en alternativ regional erhvervsudvikling (Per Kongshøj Madsen, Tage Bild).

Heyn, Ingerlise: En analyse af målene i dansk bistandspolitik fra 1980-85 med særligt henblik på kvindernes vilkår i Tanzania (Tove Lise Schou).

Hjerrild, Kim Allan: Kommunal erhvervs politik – mindre fremstillingsvirksomheders politik (Niels-Henrik Topp).

Høigaard, Henrik og Niels Michelsen: Regulering eller deltagelse – en diskussion af den statslige informationsvirksomhed 1967-1988 (Lars Bille).

Høyrup, Mogens: Logik eller gak? – Et studie i offentlige besparelser (Gunnar Sjöblom).

Isaksen, Bo: Idræt, krop og kultur – en kvalitativ analyse af dansk idræt efter 1970 og dens udviklingstendenser set i en samfundskulturel sammenhæng (Lars Bille).

Isaksen, Susanne: Samarbejde i det internationale system – en interdependenteoretisk diskussion af vilkårene for og betydningen af internationalt samarbejde – belyst særligt ved den diskussion af internationale regimer (Ole Karup Pedersen).

Jensen, Per Erik og Finn Togo: Koncernledelse – det nye styre- og ledelsesinstrument i dansk centraladministration? Miljøministeriet som case (Tim Knudsen).

Jepsen, Verner Hansen: Landbrug og miljøbeskyttelse. En gennemgang af den politisk-administrative beslutningsproces omkring vandmiljøplanen med henblik på at forklare det politisk-administrative systems begrænsede effektivitet i spørgsmålet om nitratforureningen (Ib Damgaard Petersen).

Jørgensen, Per N., Leo Gervig og Lars Schmidt: Det partipolitiske samarbejdsmonster 1979-82 (Lars Bille).

Kjeldgaard, Mark Bang: An Organization Analytical Perspective of The State (Tom Bryder).

Kofoed, Mariann og Mette Gammelmark Thomsen:

- Mulige veje til omstilling i den kommunale organisation – forandring og lederskab (Jens Hoff).
- Lange, Tine: Fjernsynskommunikation (Torben Beck Jørgensen).
- Larsen, John Torben og Lars Holte Larsen: Lokaludvalg og regulering – en diskussion af lokaludvalg som vej mod bedre regulering, set i et borgerperspektiv (Tim Knudsen).
- Larsen, Lars Holte og John Torben Larsen: Lokaludvalg og regulering – en diskussion af lokaludvalg som vej mod bedre regulering, set i et borgerperspektiv (Tim Knudsen).
- Laursen, Tina Vaarby: Danmarks politik vedførende bilateral udviklingsbistand til kvinder i Den Tredje Verden (Tove Lise Schou).
- Lilsig, Kristoffer: Mullah'er og revolution i Iran (Ole Karup Pedersen, Gorm Rye Olsen).
- Lok, Jens: SDI og Europa. Europæiske aspekter af det amerikanske strategiske forsvarsinitiativ. En komparativ analyse af Storbritanniens, Vesttysklands og Frankrigs SDI-politik. November 1989 (Christian Thune).
- Lumholdt, Michael: Mediemagt mellem orden og kaos (Bolette M. Christensen, Carsten Jensen).
- Madsen, Turi Rye: Kroppens politik – Politikens krop. En analyse af kroppens betydning i social forandring og udvikling af nye værdiorienteringer (Kirsten Thomsen).
- Michelsen, Niels og Henrik Høigaard: Regulering eller deltagelse – en diskussion af den statslige informationsvirksomhed 1967-1988 (Lars Bille).
- Mortensen, Arne Hans: Decentralisering (Søren Villadsen).
- Mortensen, Jesper Steen: Hverdagsliv og mediebrug – en kvantitativ og kvalitativ undersøgelse af mønstre i brugen af visuelle medier hos en gruppe københavnske gymnasie- og EFG-elever (Tage Bild).
- Mørk, Tina: Lokalkorporatisme & erhvervs politik, ex. Nordjylland (Søren Villadsen).
- Nielsen, Jens: Organisationskultur i en kulturorganisation (Torben Beck Jørgensen).
- Nielsen, Lars Ingemann: Marxisme og økologi – et forsøg på status (Uffe Jakobsen, Ole Karup Pedersen).
- Nielsen, Per Aalbæk: Improving Local Government Management in Denmark (Søren Villadsen).
- Norup, Karin: Hvem bestemmer? – om Københavns saneringspolitik (Willy Johannsen).
- Nørrelund, Solveig Kany: Alternativ sygdomsbehandling: en professionsdiskussion: Er zoneterapien som beskæftigelsesform ved at udvikle professionelle former? (Tim Knudsen).
- Olsen, Janie: Faser i Grønlands udvikling (Tove Lise Schou).
- Purup, Jens: Hvilken sikkerhedspolitik? – en kritik af dansk sikkerhedspolitik og et forsøg på nytænkning (Bertel Heurlin).
- Rasmussen, Lis: Har IMF og Verdensbanken et menneskeligt ansigt? En undersøgelse af det humane aspekt i IMF/Verdensbankens politik overfor den tredje verden i 1980'erne (Tove Lise Schou).
- Rebien, Claus Correll: Den kulturelle dimension og dansk bistandspraksis. Et kultursammenstød og dets konsekvenser illustreret ved et studie af et indisk-dansk fiskeriprojekt i Indien (Holger Bernt Hansen).
- Schmidt, Lars, Leo Gervig og Per N. Jørgensen: Det partipolitiske samarbejds mønster 1979-82 (Lars Bille).
- Simonsen, Henrik: Kan kommunerne føre erhvervs politik? (Søren Villadsen).
- Steinberg, Steffen: Aktører og strukturer i forbindelse med analysen af politiske beslutningsprocesser (Ole Karup Pedersen).
- Søndergård, Jens: Ekspert Systems – The Social Adaption of Computer Intelligence (Tom Bryder).
- Sørensen, Eva: Selvforvaltning, magt og kriseløsning i velfærdsstaten (Jens Hoff).
- Thomsen, Mette Gammelmark og Mariann Kofoed: Mulige veje til omstilling i den kommunale organisation – forandring og lederskab (Jens Hoff).
- Togo, Finn og Per Erik Jensen: Koncernledelse – det nye styre- og ledelsesinstrument i dansk centraladministration? Miljøministeriet som case (Tim Knudsen).
- Werge, Lene Strøm: Kommunenes indflydelse i det lokalpolitiske samspil om erhvervs politik (Søren Villadsen).

Publikationer:

- Bild, T.: Tivlen om det rationaliserede samfunds fornuft. Økonomi og samfund hos Max Weber. Stat og marked, Kurt Klaudi Klausen, Torben Hviid Nielsen (red.), s. 105-37, København 1989.
- , Bertelsen, H., Marcussen, J.: Mediepolitiske problemer – En beslutningsanalyse på grundlag af interviews med ledende beslutningstagere i LO's mediesystem. LO's Medieanalyse, rapport nr. 3. København 1989, 30 s.
- : En samarbejdsmodel under forandring. Årbog for arbejderbevægelsens historie 1989, Svend Aage Andersen m.fl. (red.), s. 97-112, København 1989.
- Bille, L.: Politisk kronik. 2. halvår 1988. Økonomi og Politik 62 (1), s. 40-48, København 1989.
- : Politisk kronik. 1. halvår 1989. Økonomi og Politik 62 (3), s. 55-63, København 1989.
- : Denmark: The Oscillating Party System. West European Politics 12 (4), s. 42-58, London 1989.
- Bogason, P.: Politologisk forvaltningsforskning i Danmark. Nordisk Administrativ Tidsskrift 70 (1), s. 8-28, København 1989.
- : Nyinstitutionalisme set med politologiske briller. Institutionalismen i samfundsvidenskabernes, Christian Knudsen (red.), s. 211-35, København 1989.

- : Local collective choice without and with the state. Some preliminary observations. Institutpublikation 1989, 19 s.
- : Regionalpolitisk planlægning i et transferings-samfund. Et dansk perspektiv. Statens regionale transferinger – effekter og styrning, Nord RE-FO, s. 39-63, København 1989.
- , Kristensen, H.: Redaktion af: By- og boligforvaltning. Bidrag til teoriudviklingen. Hørsholm, København 1989, 204 s.
- : Byforvaltning og institutioner på boligmarkederne. Et teoretisk perspektiv. By- og boligforvaltning. Bidrag til teoriudviklingen, Peter Bogason, Hans Kristensen (red.), s. 162-86, Hørsholm, København 1989.
- : Byforvaltning: Tendenser i udviklingen og i forskningen. By- og boligforvaltning. Bidrag til teoriudviklingen, Peter Bogason, Hans Kristensen (red.), s. 187-201, Hørsholm, København 1989.
- Bregnsbo, H.: Litteraturgranskninger. Statsvetenskaplig Tidsskrift 1, s. 54-57, Lund, Sverige 1989.
- : Anmeldelse af Peter Gundelach: Sociale bevægelser og samfundsændringer. Økonomi og Politik 62 (3), s. 68-70, København 1989.
- : Dansk Lobbyisme mod år 2000. Fremtdsorientering 6, s. 33-39, København 1989.
- Bryder, T.: Det amerikanske præsidentembede under forandring. Økonomi og Politik 3, s. 6, København 1988.
- Bryder, T.: Graham Wallas. An Introduction to his Political Psychology. Arbejdsrapporter, Institut for Samfundsfag og Forvaltning 6, s. 1-16, Københavns Universitet 1989.
- : Political Culture, Language and Change. Forskningsrapporter, Institut for Samfundsfag og Forvaltning 6, s. 1-47, Københavns Universitet 1989.
- : An Introduction to Computer-Based Analysis of Political Language Using Wordcruncher. Forskningsrapporter, Institut for Samfundsfag og Forvaltning 5, s. 1-35, Københavns Universitet 1989.
- : Den typologiska ansatsen vid studiet av politiska ledare. Statsvetenskapens Mångfald, Lars Göran Stenelo (red.), s. 12, Lund, Sverige 1987.
- : Machiavellis Etik. Arbejdsrapporter, Institut for Samfundsfag og Forvaltning 2, s. 1-23, Københavns Universitet 1988.
- : Artificial Intelligence and the Future of Political Leadership. Forskningsrapporter, Institut for Samfundsfag og Forvaltning 6, s. 1-44, Københavns Universitet 1988.
- : H. D. Lasswell and the Psychoanalytic Approach to Politics. Forskningsrapporter, Institut for Samfundsfag og forvaltning 5, s. 1-33, Københavns Universitet 1988.
- : Self Esteem and Defense Mechanisms. Forskningsrapporter, Institut for Samfundsfag og Forvaltning 2, s. 1-26, Københavns Universitet 1988.
- : Adorno. Bokbox 96, s. 3, Lund, Sverige 1988.
- : Machiavellis Etik. Statsvetenskaplig Tidsskrift 4, s. 20, Lund, Sverige 1988.
- Christensen, B.M.: Noter til Wordperfect 5.0. Københavns Universitet 1989, 34 s.
- : Mennesker og maskinforskrækkelse. Til forsvar for edb-teknikken. Københavns Universitet 1988, 39 s.
- Heurlin, B., Thune, C., Teglers, J.: Redaktion af: Danmark og det internationale system. Festskrift til Ole Karup Pedersen. København 1989, 293 s.
- : Nedrustning og sikkerhed som internationale normer. Nedrustning og Udvikling, Hans-Henrik Holm (red.), s. 29-44, København 1989.
- : Er Danmark et lavspændingsområde? Danmark og det internationale system. Festskrift til Ole Karup Pedersen, Bertel Heurlin, Christian Thune, Jørgen Teglers (red.), s. 115-34, København 1989.
- , et al.: Bilag til beretning om dansk freds- og afspændingspolitik: Sammenhængen mellem konventionelle styrker og korttrækkende a-våben. Den europæiske søjle i NATO, EPS og WEU (SNUs form andskab). København 1989, 68 s.
- : Nuclear Weapons: peacemakers or warmongers? Higher Education and the Promotion of Peace, Paitoon Sinlarat (ed.), s. 101-13, Bangkok, Thailand 1989.
- : NATO, Europa, Danmark. København 1989, 225 s.
- Hoff, J., Andersen, J.G.: The Danish Class Structure. Acta Sociologica 32 (1), s. 23-52, London, Oslo 1989.
- : Offentligt ansatte i nyere marxistisk stats- og klasse-teori. Københavns Universitet 1989, 58 s.
- : Teknisk rapport del III. Kodebog med marginalfordelinger. Københavns Universitet 1989, 144 s.
- : Rationalitet og styring i velfærdsstaten: en slags Habermas-kritik? Handelshøjskolen, København 1989, 34 s.
- Hoff, J.V.: Anmeldelse af Erik Ib Schmidt m.fl.: 24 timer i døgnet. Tidsanvendelse og forbrugsmønstre siden 1960'erne. Økonomi og Politik 62 (4), s. 52-56, København 1989.
- , Stormgaard, K.: A comparative analysis of computerization policies in the tax administrative system and the social administrative system in Denmark. Forskningsrapportserie, Center for Offentlig Organisation og Styring 11, s. 1-42, Handelshøjskolen, København 1989.
- : Arbejderklassen i efterkrigstiden – struktur og politik. Årbog for arbejderbevægelsens historie 1989, Svend Aage Andersen m.fl. (red.), s. 11-62, København 1989.
- , Sørensen, E.: Moderniseringen af den offentlige sektor – magt, demokrati og diskurs. Grus 29, s. 81-104, Ålborg 1989.
- Jensen, H.N.: Anmeldelse af: Birgitte Simonsen &

- Knud Illeris: De skæve køn. Økonomi og Politik 62 (3), s. 64-65, København 1989.
- : Anmeldelse af: Ann-Dorte Christensen: Ulydige kvinders magt. Nyt Forum for Kvindeforskning 3, s. 67, København 1989.
 - : Anmeldelse af: Forskergruppen for det nye hverdagslivet: Veier til det nye hverdagslivet. Nyhedsbrev for kvindeforskning 4, s. 40-42, København 1988.
- Kelstrup, M.: Mod en ny socialdemokratisk fremskridts-forståelse. Om det tyske socialdemokratiske programarbejde. Praksis 5 (1988), s. 15-21, Århus 1989.
- : Sikkerhedsbegrebet og dansk sikkerhedspolitik. Danmark og det internationale system. Festskrift til Ole Karup Pedersen. Bertil Heurlin, Christian Thune, Jørgen Teglers (red.), s. 97-114, København 1989.
 - : Forbundsrepublikken Tysklands sikkerhedspolitik. Grundlæggende balance og aktuel udvikling. Arbejdspapirer, Institut for Samfundsfag og Forvaltning 5, s. 1-30, Københavns Universitet 1989.
 - : Fælles sikkerhed og dynamikkerne i det internationale system. Forskningsrapporter, Institut for Samfundsfag og Forvaltning 2, s. 1-21, Københavns Universitet 1989.
 - : Forholdet mellem statskundskab og international politik. Arbejdspapirer, Institut for Samfundsfag og Forvaltning 7, s. 1-24, Københavns Universitet 1989.
 - : Europas sikkerhedsproblemer og Forbundsrepublikken Tysklands rolle. Forskningsrapporter, Institut for Samfundsfag og Forvaltning 8, s. 1-31, Københavns Universitet 1989.
 - : Fælles sikkerhed og ikke-offensivt forsvar som elementer i dansk sikkerhedspolitik. Ikke-Offensivt Forsvar – en introduktion, Henning Sørensen (red.), s. 276-314, København 1989.
- Knudsen, T.: Det danske bureaukrati. Arbejdspapirer, Institut for Samfundsfag og Forvaltning 1, s. 1-17, Københavns Universitet 1989.
- : Configurations in Nordic Statebuilding. Institutpublikation 1989, 16 s.
 - : Jørgensen, C., Møller, A.: Charles Ambt og gadeplanlægningen i Vestervold kvarter. Historiske meddelelser om København: Årbog 1989, Københavns Kommune, s. 85-107, København 1989.
 - : Perspektiv på forvaltningshistorie. Arkiv 12 (2), s. 20, København 1988.
- Larsen, J.E., Andersen, J.: Fattigdom i velfærdsstaten. København 1989, 304 s.
- : Andersen, J.: Fattigdom og langtidslidighed – om årsager til og virkninger af fattigdom blandt langtidslidende belyst ved kvalitative interviews og husstandsbudgetter. Det splittede samfund, Mogens Holm (red.), s. 123-50, København 1989.
 - : Madsen, P.K.: Makroøkonomiske modeller – teori, teknik og forståelse. Nye krav til matematik-kundskaber, Statens Humanistiske Forskningsråd, Initiativet vedrørende Matematikundervisning, s. 51-68, Roskilde Universitetscenter 1989.
 - : Arbejdsmodeller i nordisk beskæftigelsespolitik. Arbejdsmarked og arbejdsmarkedspolitik i Norden 1988, NAUT-Rapport 1989:5, NAUT's Forskningsudvalg, s. 146-86, København 1989.
 - : Orienten begynder i Malmö Beskæftigelsespolitik i Sverige, Finland og Norge. København 1989, 55 s.
 - : Models and Politics – Macroeconomic Models and the Making of Economic Policy. Arbejdspapirer, Institut for Samfundsfag og Forvaltning 3, s. 1-14, Københavns Universitet 1989.
 - : Anmeldelse af to nationaløkonomiske lærebøger. Økonomi og Politik 62 (1), s. 51-54, København 1989.
 - : Økonomiske modeller kan bruges og misbruges. Temaspot 1, s. 1-3, København 1989.
 - : Men hvad sker der i London, Paris og Bonn? Danmark og det internationale system. Festskrift til Ole Karup Pedersen, Bertel Heurlin, Christian Thune, Jørgen Teglers (red.), s. 165-83, København 1989.
 - : Ny vin på gammel flaske. Djøfbladet 1, s. 28, København 1989.
 - : Makroøkonomisk Modeller. Højskolebladet 41, s. 645-49, Farum 1989.
 - : Mum. Makroøkonomisk undervisningsmodel. De økonomiske sammenhænge. København 1989, 53 s.
 - : Arbejdsmodeller i beskæftigelsespolitikken. København 1989, 136 s.
 - : Netværk i Norden. København 1989, 73 s.
- Mouritzen, H.: Atlantic Relations: The Need for Innovative Thinking and NATO Staff Reform. Relacoes Transatlanticas No Limiar do Século XXI, José Enes (ed.), s. 133-39, Ponta Delgada, Azorerne 1989.
- : En top-politiker doktorerer i politik. Udenrigs 2, s. 81-85, København 1989.
 - : Paavo Väyrydens profetia. Ulpolitikka. Finnish Journal of Foreign Affairs 1, s. 36-37, Helsinki 1989.
 - : Nielsen, H.J.: How to kill a labor movement. Forskningsrapporter, Institut for Samfundsfag og Forvaltning 3, s. 1-26, Københavns Universitet 1989.
 - : Anmeldelse af Jesper Due & Jørgen Steen Madsen: Når der slæes søm i. Økonomi og Politik 62 (1), s. 2, København 1989.
 - : Far Eastern Labor and European Public Opinion. Impact of Pacific Century on Euro-Asian Relations, Cheng Wen Tsai (ed.), s. 14, Taipei 1989.
 - : Pedersen, O.K.: Role of the U.N. The Challenge of an Open World. Essays Dedicated to Niels Bohr, Niels Barfoed, Thomas Bredsdorff, Leif Christensen, Ove Nathan (eds), s. 177-80, København 1989.
 - : U-landene og de internationale organisationer. Den Ny Verden 22 (3), s. 57-72, København 1989.
 - : The Debate on European Security in Denmark.

- European Polyphony. Perspectives Beyond East-West Confrontation. Ole Wæver, Pierre Lemaitre, Elzbieta Tromer (eds), s. 269-82, London 1989.
- : Ændringer i FN's politiske struktur. Globalt samarbeid: Krise eller renaissance?, Valter Angell, Karin Lindgren (red.), s. 23-32, Stockholm 1988.
- Petersen, I.D.: En kernevåbenkrig ved en fejltagelse. Københavns Universitet 1988, 18 s.
- : Hvad er informatik? Københavns Universitet 1988, 16 s.
- : Complex Dynamics in the Field of International Relations, the Agents of Change. University of Sydney, Australien 1989, 8 s.
- : The Effect of International Tension on the Probability of Unintended Nuclear War: The Political Factor. University of Sydney, Australien 1989, 23 s.
- , Smoker, P.: The Fear Trap. The Effects of International Tension on the Probability of Unintended Nuclear War. Christchurch, New Zealand 1989, 85 s.
- : Unintended Nuclear War and Deterrence. University of Sydney, Australien 1989, 32 s.
- : Models of Stochastic Social Processes. University of Sydney, Australien 1989, 24 s.
- : The World War Pattern. University of Sydney, Australien 1989, 23 s.
- , Smoker, P.: The International Tension Monitor. University of Sydney, Australien 1989, 22 s.
- , Smoker, P.: The Distribution of Soviet ICBM Test Launches 1972-84. University of Sydney, Australien 1989, 12 s.
- , Smoker, P.: Major Events Affecting the Relationship Between the USA and the USSR 1977-84. University of Sydney, Australien 1989, 19 s.
- : Deterrence and Unintended Nuclear War. Sana Update. Scientists Against Nuclear Arms. Newsletter 72, s. 3, Sydney, Australien 1989.
- Schou, T.L.: Danmarks politik over for internationale organisationer - i et regimenteoretisk perspektiv. Danmark og det internationale system. Festskrift til Ole Karup Pedersen, Bertel Heurlin, Christian Thune, Jørgen Teglers (red.), s. 151-64, København 1989.
- Sørensen, E.: Selvforvaltning, magt og kriseløsning i velfærdsstaten. COS Forskningsrapport. Handelshøjskolen, København 1989, 106 s.
- Thomsen, K.: Mary McIntosh om "Etnocentrisme og Socialistisk-Feministisk Teori". Samkvind Skriftserie 2: Familien under forandring, s. 44-50, Københavns Universitet 1989.
- : Familiens politik. Samkvind Skriftserie 2: Familien under forandring, s. 32-43, Københavns Universitet 1989.
- : Anmeldelse af L. Zeuner: Kulturelle processer i ungdomsuddannelserne. Økonomi og Politik 62 (4), s. 59-60, København 1989.
- : Gender, Class and Poverty. Presented at 'Class-Gender Conference, Antwerp, September 1989. Arbejdsrapport, Institut for Samfundsfag og Forvaltning 8, s. 1-28, Københavns Universitet 1989.
- , et al.: Redaktion af: Den tredje Skønhed. Århus 1989, 161 s.
- Thune, C.: Dänemark. Jahrbuch der Europäischen Integration 1988/89, Werner Weidenfeld, Wolfgang Wessels, s. 308-15, Bonn 1989.
- , Petersen, N.: Dansk udenrigspolitisk årbog 1988. København 1989, 596 s.
- Topp, N., Topp, S.: Hvilken hjælp kan vi forvente fra økonomer? Økonomi og Politik 62 (2), s. 131-41, København 1989.

Bertel Heurlin

Anvendt datalogi

Center for anvendt datalogi

Center for anvendt datalogi

Historie:

Center for anvendt Datalogi blev oprettet i 1985 som en videreførelse og udbygning af Indre By Terminalen, der var blevet oprettet i 1972 med det formål at stille centrale edb-faciliteter til rådighed for Det samfundsvidenskabelige og Det humanistiske Fakultet. Efter at Det humanistiske Fakultet havde etableret Amagerterminalen, overgik Indre By Terminalen i 1979 helt til Det samfundsvidenskabelige Fakultet.

Indre By Terminalen fungerede som en fællesafdeling, men Center for anvendt Datalogi blev oprettet som et selvstændigt institut – styremæssigt placeret direkte under fakultetet og fakultetsrådet. Centrets VIP-stillinger oprettedes imidlertid med en særlig tilknytning – valgteknisk og arbejdsmæssigt – til en bestemt faggruppe, og det videnskabelige personale ved centret skal således udover at deltage i centrets almindelige virksomhed og udvikling specielt varetage undervisnings- og udviklingsopgaver rettet mod det særligt tilknyttede fagområde.

Indre By Terminalen havde fra starten lokaler i Frederiksholms Kanal 4, men flyttede i 1980 til Annektsbygningen i Studiegården, Studiestræde 6. Ved etableringen i 1985 af Center for anvendt Datalogi blev Indre By Terminalens bevillinger, personale, udstyr og lokaler overført til centret, og samtidig blev iværksat en større ombygning, hvor Annektsbygningens kælderetage blev istandsat og indrettet til terminalrum.

Forskningsvirksomhed:

Forskningen ved Center for anvendt Datalogi må ses i sammenhæng med den udvikling, der karakteriserer edb-anvendelsen inden for de samfundsvidenskabelige fag. Centret har til formål at tage initiativer, yde bidrag til og støtte udviklingen af fagintegreret og anvendt datalogi i forbindelse med undervisning og

forskning inden for fagene ved Det samfundsvidenskabelige Fakultet. Anvendelsen af edb som værktøj i forskellige faglige sammenhænge får herved en central placering, og det kan ofte være vanskeligt at adskille forskning, udviklingsarbejde og den formidlende virksomhed, der udøves i samarbejde med medarbejdere fra fakultetets øvrige institutioner eller i forbindelse med deltagelse i udvalg og udredningsarbejde. Den ret brede forskningsprofil, der præger centret, gør det vanskeligt at opstille forskningsområder, men væsentlige områder er metoder og teknikker vedrørende samfundsvidenskabeligt orienterede ekspertsystemer, fagorienterede programpakker og datamatiske beslutningssystemer – herunder samspillet mellem databaser og databearbejdningsværktøjer.

Anden virksomhed:

I samarbejde med Danmarks Edb-center for Forskning og Uddannelse (UNI-C) og en række institutioner, der er brugere af UNI-C, udvikles og vedligeholdes programprodukter til dataudtræk fra tidsseriedatabanker fra f.eks. OECD og International Monetary Fund (IMF).

Centret yder edb-mæssig vejledning og rådgivning vedrørende et meget bredt spektrum af programmeringssprog, styresystemer og programpakker. Desuden gives vejledning, rådgivning og praktisk hjælp i forbindelse med anskaffelse af edb-udstyr ved fakultetets enkelte institutter og i forbindelse med anskaffelse og implementering af nye programprodukter.

Torben Warnich-Hansen: Medlem af bestyrelsen for Danmarks Edb-center for Forskning og Uddannelse (UNI-C). Formand for Undervisningsministeriets Edb-kapacitetsudvalg.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 2.

Lektorer: Torben Warnich-Hansen, Jeppe Traberg.

TAP: Antal årsværk: 2,1.

Systemprogrammører: Arne Facius, Jesper Lauridsen, Keld Jørn Simonsen.

Torben Warnich-Hansen

Tværfaglige centre m.m.

Center for samfundsvidenskabelig Kvindeforskning og -undervisning

SAMKVIND – Center for samfundsvidenskabelig Kvindeforskning og -undervisning blev oprettet i 1987 med det formål at koordinere og initiere kvindeforskning og -undervisning ved Det samfundsvidenskabelige Fakultets institutter. Centret er tværfagligt og skal udbyde aktiviteter for alle studerende og lærere på fakultetet indenfor kvindeforskningens område. Centret ledes af en bestyrelse bestående af otte lærere og studerende udpeget af fakultetets fire fagråd (jura, økonomi, samfundsfag og ant.-soc.). I marts 1987 knyttedes en ekstern lektor til centret som koordinator af aktiviteterne. Fra december 1988 er lektor Birgitte Simonsen udlånt fra Sociologisk Institut. I 1988 fik centret desuden tildelt et seniorstipendium, som blev besat i marts 1989, samtidig bortfaldt det eksterne lektorat. I september 1987 fik SAMKVIND egne lokaler i St. Kannikestræde 18, og i oktober 1988 flyttede centret til St. Kannikestræde 11.

Forskning:

1989 er det første år, hvor der har foregået forskning ved centret. Lektor Birgitte Simonsen arbejder på en undersøgelse af konsekvenserne af det husmorløse samfund blandt unge. Undersøgelsen omfatter såvel teoretisk udviklingsarbejde som empirisk indsamling.

Seniorstipendiat Sanne Ipsen arbejder på en afhandling om kønsopdelingen på arbejdsmarkedet. Der er foretaget en analyse af forskellige teorier som forklarer arbejdsmarkedets kønsopdeling og hvorledes denne kønsopdeling skabes og reproduceres.

Udgivelser:

Ipsen, Sanne (red): »Familien under forandring« – forelæsningsrække ved SAMKVIND, efterår 1988. SAMKVINDs Skriftserie nr. 2.

Simonsen, Birgitte og Knud Illeris: Det skæve køn. Bind 1-2. UP. København 1989.

Andre aktiviteter:

I forårssemesteret afholdtes syv forelæsninger af indbudte gæsteforelæsere under det fælles tema »Kvinder og Penge«. Derudover afholdtes i februar en forelæsning og et seminar med professor Sandra Harding, USA. I marts arrangeredes et seminar over to dage med deltagelse af lærere og studerende fra København og Århus Universiteter og Aalborg Universitetscenter med temaet Netværksseminar om samfundsvidenskabelig kvindeforskning.

I efterårssemesteret afholdtes fem forelæsninger med indbudte gæsteforelæsere under temaet »Er kvinder fattige?« Derudover er afholdt to en-dags konferencer med titlerne »Den mandsdominerede ligestilling« og »EF, det indre marked og kvinderne«.

Rejser:

Lektor Birgitte Simonsen og lektor Kirsten Thomsen var i maj deltagere i et møde på Sheffield City Polytechnic om etablering af ERASMUS-programmer. Seniorstipendiat Sanne Ipsen deltog i maj i en nordisk konference i Helsingør om »Kvindelige Iværksættere« og i november i Nordisk Ministerråds Konference om Det nordiske BRYT-projekt i Reykjavik. Birgitte Simonsen og Sanne Ipsen deltog i august i 15. Nordiske Sociologkongres i Aalborg.

Stab:

VIP: Antal årsværk: 1.

Lektor: mag.art. Birgitte Simonsen (udlånt fra Sociologisk Institut).

Seniorstipendiat: mag.scient.soc. Sanne Ipsen.

TAP: Antal årsværk: 0.

Cand.phil. Turi Rye Madsen har fra august været tilknyttet centret som informationsmedarbejder (arbejdstilbud). Stud.jur. Inge Thorsted og stud.polit. Kirsten Østergaard Jensen har i årets løb været tilknyttet som løst ansatte kontormedarbejdere.

Sanne Ipsen